

DR. FIKRET EF. ARNAUT

HUTBE

Dr. Fikret ef. Arnaut
HUTBE
DRUGO DOPUNJENO IZDANJE

Minhen, 2011.
Naslov:
HUTBE
Drugo dopunjeno izdanje Autor:
Dr. Fikret ef. Arnaut
Izdavač:
An-Nur
Za izdavača:
Dr. Fikret ef. Arnaut
Lektura i korektura: Isnam Taljić
Grafičko oblikovanje: Nermin Nino Kasupović
Minhen, 2011.

PREDGOVOR

BISMILLAHIRRAHMANIRRAHIM

Hvala Allahu, Svemilosnom, Milostivom, Gospodaru svjetova. Donosim salavat i selam Muhammedu, ‘alejhis- selam, njegovom Ehli-bejtu, ashabima i svima koji ga budu slijedili do Sudnjega dana.

Izbor hutbi koje nudim čitaocima je rezultat moga dugogodišnjeg rada u svojstvu imama u dijaspori. Ne tvrdim da su one nešto posebno. Ni manje, ni više, one su kao i hutbe drugih kolega imama, svejedno radili oni u dijaspori ili u matičnoj zemlji.

Znam da hutba podrazumijeva slobodni govor i ona, kao takva, ima svoje mjesto i uticaj na ljude.

Čitanje napisanih hutbi se ne smatra hutbom, nego je to kiraet, tj. čitanje napisanog. Ovaj izbor koji nudim u pisanoj riječi je dio materije o kojoj sam govorio svojim džematlijama, i to onaj dio koji sam imao zapisan, djelomično ili kompletno. Neke džematlije su mi sugerirali da pišem hutbe, što smatram lijepom sugestijom. Međutim, i pored toga, nisam uspio sve hutbe potpuno napisati i sačuvati ih kao takve. Ali, zato sam za svaku hutbu napravio koncept i popis ajeta, hadisa i drugih citata koje sam namjeravao koristiti, a hutbe sam državao slobodnim govorom, jer sam primijetio da se time postiže veći efekt.

Neke su hutbe bile duže, a neke kraće, zavisno od teme i drugih faktora.

Čvrsto se držim mišljenja da su uspješne isključivo hutbe koje hatibi prezentiraju džematlijama slobodnom interpretacijom i vlastitim umijećem. Nikad pisana informacija, bila ona hatibova vlastita ili tuđa, ne

može imati efekt kao hutbe iskazane živim riječima. Glas, dikcija, oštriji ili mekši ton su faktori koji utječu na uspješnost hutbe. To je sve normalnije kad to hatib čini usmenim načinom i bez čitanja. Čitanjem teksta hutbe, po mome mišljenju, otpadaju sve navedene prednosti i efekti.

Svidjela mi se izjava učenjaka Izzudina Hajika, koji je objavio zbirku hutbi na arapskome jeziku i u predgovoru napisao da objavljivanjem svojih hutbi ne želi postići njihovo zaleđivanje s namjerom da ih ponavljaju hatibi koji ne stignu spremiti hutbe. Takav postupak bi ubrzo rezultirao dosadom. Jer, ono što se jednom kaže, pa zatim ponavlja po nekoliko puta, kod slušalaca izaziva stanje dosade.

Objavljivanje nekih hutbi smatram korisnim, ali ne da bi iste te hutbe koristili imami i ponavljali ih, nego da dođu i do onih koji ne slušaju hutbe. Tako bi sa hutbama bilo kao i u slučaju bilo kojeg drugog vjerskog štiva, iz kojeg, ako to neko čita, može nešto naučiti.

U ovim hutbama sam nastojao citirane ajete obilježiti brojevima i imenom sure iz koje su citirani, s namjerom da to nekome posluži ako se bude bavio istraživanjem. Lično sam više puta iskazivao zahvalnost autorima knjiga koji su navodili podatke o citiranim ajetima, jer to uveliko olakšava u naučnim istraživanjima ili kad nam trebaju citati za pisanje ili, pak, za govore. To sam nastojao učiniti i za hadise koje sam citirao u hutbama. Pri spominjanju zbirki iz kojih se citira hadis, često sam koristio trud drugih alima iz njihovih knjiga, tako da nisam direktno uzimao sve hadiske predaje iz matičnih knjiga. Primjeri koji su često navedeni u mojim hutbama su, prije svega, iz sredine u kojoj sam djelovao kao imam i možda nisu toliko interesantni u drugim sredinama.

Ovaj prilog je, istovremeno, i registrator zbivanja u sredini u kojoj su muslimani manjina, a žele organizirati svoj vjerski život koliko je to moguće bolje u ovakvim prilikama. I u tome vidim značaj - da ostane pisan trag o aktivnostima, inicijativama, projektima, uspjesima, problemima, radostima, žalostima i drugome što je često isticano ili se na njega ukazivalo u hutbama.

Zahvaljujem se svim džematlijama i kolegama koji su me bodrili i podržali na putu realizacije i ovoga projekta.

Tekstovi su uglavnom sadržaj džumanskih hutbi i hutbi koje sam održavao na Bajram.

Na kraju knjige sam naveo spisak literature koju sam, uglavnom, koristio za spremanje svojih hutbi.

Molim Allaha, dž. š., da mi ovo djelo ukabuli i u sevap upiše i molim da u njemu bude pouka i korist onima koji ga budu čitali.

Amin!

FIKRET EF. ARNAUT

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG:

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu,’alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.

Draga i poštovana braćo!

Rekao je Uzvišeni Allah, dželle še’nuhu:

”Nema nikakva dobra u mnogim njihovim tajnim razgovorima, osim kad traže da se milostinja udjeljuje ili da se dobra djela čine ili da se uspostavlja sloga među ljudima. A ko to čini iz želje da Allahovu naklonost stekne, Mi ćemo mu, sigurno, veliku nagradu dati.”

“Onoga koji se suprotstavi Poslaniku, a poznat mu je pravi put, i koji pođe putem koji nije put vjernika, pustit ćemo da čini šta hoće, i bacit ćemo ga u Džehennem, a užasno li je on boravište!”[1]

U današnjoj ramazanskoj hutbi smo odabrali da tema bude izvedena iz dva citirana ajeta.

Sa ovom drugom ramazanskom džumom, mi se već nalazimo u drugoj trećini mubarek-mjeseca ramazani-šerifa. Nalazimo se u trećini ramazana, za koju je Allahov Poslanik, ’alejhis-selam, rekao: “Evsatuhu magfireh” (Njegova sredina je oprost od grijeha). Molim Allaha, dželle še’nuhu, sa ovoga uzvišenog i čistog mjesta da nas učini da budemo od onih koji su zaslužili Njegov magfiret. Amin!

Što se tiče ajeta, Allah, dželle še’nuhu, upoznaje nas sa time kako nejma dobra u mnogim tajnim sastancima-sjednicama iza zatvorenih vrata na kojima se o zlu snuje. Tajni sastanci i sašaptavanja bit će dozvoljeni isključivo ako se radi o sastanku na kome će se naređivati: i) milostinja-sadaka, 2) činjenje dobra, 3) popravljanje odnosa među ljudima. Ko bude radio ova tri dobra djela želeći postići Allahovo zadovoljstvo, Allah, dželle še’nuhu, dat će mu nagradu veliku.

U nastavku ajeta iz ove časne sure, Allah, dželle še’nuhu, upoznaje sa stanjem onih koji se suprotstavljaju naredbama Njegovog miljenika poslanika Muhammeda, ‘alejhis-selam, i upozorava na takvo stanje. Allah, dželle še’nuhu, posebno upozorava na težinu stanja i pozicije ako se radi o osobi koja je bila upoznata sa pravim putem pa ga napusti. Allah, dželle 'Sura En-Nisa, 114.-115.

še’nuhu, upoznaje nas da će takve osobe, koje pođu slijediti suprotni put od puta zajednice vjernika, pustiti da čine šta hoće, a onda će, naposljetku, biti bačeni u Džehennem, a užasno li je on boravište.

Poruke ovih ajeta su od velikog značaja. Posebno se naglašava važnost puta zajednice vjernika (sebilu-l-mu‘minin). Slijediti put zajednice vjernika je obligatna dužnost svakom vjerniku i vjernici. Allah, dželle še’nuhu, ovoj nas obavezi eksplicitno poučava na više mjesta u Kuranu, a i Poslanik, ‘alejhis-selam, u hadisima.

Rekao je u Kuranu Allah, dželle še'nuhu:
"O vjernici, bojte se Allaha i budite sa iskrenim vjernicima!"[2]
Što se tiče sunneta Poslanika, 'alejhis-selam, možemo spomenuti najjednostavnije propise o organiziranom kretanju na put, kao što je put na hadždž, umra, posjeta značajnim islamskim mjestima i slično. Poslanik, 'alejhis- selam, obavezuje zajednicu vjernika da na svakom putovanju izgledaju organizirano. Makar se radilo o dvije, tri ili više osoba, njihova obaveza je da sebi izaberu emira ili vodiča koji će rukovoditi putovanjem i čija će se riječ slušati. U tome slučaju, nakon što se izabere emir grupe, ostali članovi grupe ga trebaju slušati i pokoravati mu se. Rekao je Allahov Poslanik, 'alejhis-selam:
"Budite pokorni i poslušni, pa makar vama upravljao rob Abesinac, čija je glava kao grozd crni"[3].
[2]Sura Tevba, 119.
Ovaj primjer možemo prenijeti na primjer zajednice džemata i društva. Što se tiče nas Bošnjaka današnjice, nikad nismo prekinuli kontinuitet postojanja kao organizirana zajednica po islamskom učenju. Šejhu-l-islam islamske države osmanskog perioda je, nakon previranja i slabljenja moći muslimanske zajednice, prenio ovlaštenja organiziranja Islamske zajednice Bošnjaka na bosanskog muftiju, koji je kasnije imenovan u reisa, tako da je nama obvezujuća ta struktura organiziranja. To je utemeljeno na islamskim izvorima, Kur'anu i sunnetu.

Mnogi mlađi narodi se, kad je u pitanju življenja islama, tek se sada pokušavaju organizirati i djelovati kao islamska zajednica. Primjer tome su Nijemci koji primaju islam, Englezi i drugi narodi.

S obzirom da je ramazan mjesec u kome većina muslimana čiste svoje imetke izdvajanjem zekjata, želim vas upoznati i informirati daje i ovogodišnja fetva našeg vjerskog poglavara da su zekjat i sadakatu-l-fitr namijenjeni za izdržavanje islamskih obrazovnih institucija i ustanova: medresa, islamskih pedagoških akademija i fakulteta islamskih nauka. Stoga, pozivam one koji se osjećaju dužnim da se odazovu na fetvu i izvrše svoj dug.

Molim Allaha, dželle še'nuhu, da nam naš ibadet ukabuli i u sevap upiše.
München, 2. februar 1996. Godine

ULOGA I ZADAĆA DŽAMIJA

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG:
Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, 'alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.
Draga i poštovana braćo i cijenjene džematlije!

U današnjoh hutbi ćemo govoriti o ulozi i zadaći džamija i mesdžida u životu vjernika. Uzvišeni Allah u Časnome Kur'anu kaže:
"U džamijama, koje se voljom Njegovom podižu i u kojima se spominje Njegovo ime - hvale Njega ujutro i navečer ljudi
koje kupovina i prodaja ne ometaju da Allaha spominju i koji namaz obavljaju i zekjat udjeljuju, i koji strijepe od Dana u kome će srca i pogledi biti uznemireni, da bi ih Allah lijepom nagradom za djela njihova nagradio i da bi im od dobrote Svoje i više dao. A Allah daje kome hoće, bez računa"[4].
U drugom ajetu kaže:
"Allahove džamije podiži i održavaju oni koji u Allaha i Sudnji dan vjeruju, namaz obavljaju i samo se Allaha boje."[5]
Iz spomenutog da se zaključiti da su izgradnja i održavanje džamija Bogu najuzvišenija i najdraža djela.

Immaretu-mesadžid (održavanje mesdžida) može biti: immareti-hissije (materijalnog karaktera), u šta spada gradnja, renoviranje i čišćenje džamija ili mesdžida, i immaretu-ma'nevijje (simbolično ili moralno), u šta spada klanjanje namaza u džamijama ili mesdžidima, učenje Kurana i činjenje dove. U tom pogledu, Poslanik, 'alejhis- selam, poručio nam je:
"Kad vidite nekog čovjeka da je navikao stalno dolaziti u džamiju, svjedočite mu daje mu'min".
A Abdullah ibn-Mes'ud je rekao:
"U naše doba redovno dolaziti u džamije izbjegavali su samo munafici ili oni koji su bili bolesni".
[4] Sura En-Nur, 36.-38.
U džamijama ili mesdžidima se spušta Allahova milost. To su Allaha najdraža mjesta na Dunjaluku. A njegova stvorenja koja redovno dolaze u džamiju su Allahu najdraža bića. U džamijama se uči vjera, čiste duše, usmjerava ispravan odgoj i liječe srca i tijela.

Jedan od sedmerice koji će ući pod Allahov hlad kad drugog hlada neće biti jest "čovjek čije srce je vezano uz džamiju". Allah, dželle še'nuhu, opisujući mumine u suri Šura, objavio je:
"Oni koji se odazivaju svome Gospodaru, uspostavljaju namaz i međusobno se dogovaraju".

Zato u džamije treba dolaziti sa posebnom spremom. Kad se ulazi u džamije, treba oblačiti najljepšu odjeću i izbjegavati sve što bi uznemiravalo posjetioce džamija, ljude i meleke. Rekao je Allahov Poslanik, 'alejhis-selam:
"Ko od vas jede bijeli ili crveni luk ili prasu, neka se ne približava našem mesdžidu, jer se i meleki uznemiravaju od onoga od čega se uznemiravaju i potomci Ademovi (ljudi)"[6].
Islamski učenjaci su sabrali 15 svojstava u kojima su sadržani hurmet i

poštivanje prema mesdžidima. To su:

- Ko uđe u džamiju, treba nazvati selam ako bude neko od ljudi u džamiji riječima: “Esselamu alejkum”, a ako nejma ljudi, neka kaže: “Esselamu alejna ve ala ibadillahissalihin”;
- Prije nego što sjede, neka klanja dva rekjata:
- Neka ne prodaje ništa, niti kupuje u džamiji;
- Neka ne unosi sablju ili oružje u mesdžid;
- Neka ne traži dunjalučku potrebu po džamijama;
- Neka ne diže glas, osim kad se spominje Allah, dželle še’nuhu;
- Neka ne priča dunjalučki govor u mesdžidima;
- Neka ne prelazi preko leđa ili vratova ljudi da bi prošao u prednje saffove;
- Neka ne gura nikoga u saffu, niti da nekoga tijesni u saffu;
- Neka ne prolazi ispred klanjača;
- Neka ne pljuje, ne pijucka, niti baca ostatke iz nosa po mesdžidu;
- Neka ne puca prstima, niti se igra odjećom dok klanja;
- Neka se mesdžidi poštede od nečistoće i male djece (sibjana) i ludih osoba i izvršavanja kazni Allahovih (hududullahi);
- Neka mnogo čini zikr sve dok se nalazi u mesdžidu;
- Neka ne bude nemaran prema zikru.

Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, rekao je:
"Ko izgradi mesdžid makar koliko je čapljino gnijezdo, Allah će njemu sagraditi isti u Džennetu”.[7]
I rekao je:”Ko u ime Allaha sagradi džamiju, Allah će njemu istu takvu sagraditi u Džennetu.”[8]

[7] Ahmed ibn Hanbel.

I, na kraju današnje hutbe, navest ćemo fetvu o hukmu (tretmanu) zemlje na kojoj je izgrađen mesdžid. Svi učenjaci islamskoga ummeta su se suglasili u pitanju da, ako se na jednom mjestu izgradi mesdžid, on ostaje mesdžid do Sudnjega dana. Nije dozvoljena njegova prodaja i darovanje, niti je dozvoljeno ijednom pojedincu, niti vlastima da izmijene namjenu i ulogu džamija.

Mesdžidom se u biti i naziva taj komad zemlje na kome je izgrađen, a ne smatra se samo građevina, zidovi i ostali građevinski materijali. Ako se, kojim slučajem, mesdžid kao građevina poruši ili se spriječi u njemu klanjanje, to zemljište se nastavlja zvati mesdžidom do Sudnjega dana i dužnost je muslimanima da ga čuvaju.

Svi sudionici institucije Medžme’a fikhi-l-islamijj su dali proglas da nije dozvoljen nikakav sporazum, niti kompromis u vezi s mesdžidom El-Baberi u Indiji koji su Hindusi porušili, niti je dozvoljeno da ga oni pretvore u svoju vjersku bogomolju. “O ovome stavu postoji suglasnost među svim učenjacima ovoga ummeta.” Ova fetva je objavljena u časopisu “Mudžtemi”’, 19. safera 1422. ili 12. maja 2001. godine.

Draga braćo, drago mi je istaći da smo i mi ovdje, na ovome mjestu gdje danas klanjamo, utemeljili mesdžid koji će kod Allaha, dželle še'nuhu, biti u tretmanu mesdžida do Sudnjega dana.

Molim Allaha Svevišnjega da sve učesnike nagradi, a posebno vakife. Amin!

München, 25. safer 1422./18. maj 2001. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, 'alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.

Draga i poštovana braćo, cijenjene džematlije!

U današnjoj hutbi ćemo govoriti o tevbi - pokajanju.

Arapska riječ "tevba" u jezičkom smislu znači: ostaviti ili napustiti grijeh. Terminološki, u šerijatu znači: ostaviti grijeh radi njegove ružnoće, kajanje radi činjenja grijeha i čvrsta odluka da se na grijeh više nikad ne povrati.

Znakovi iskrene tevbe su: stid griješnika-prijestupnika, stalni plač, kajanje što je grijeh učinio, odluka o činjenju dobrih djela u budućnosti, zamjena ružnih, nevaljalih navika sa dobrim i plemenitim navikama, navikavanje duše na činjenje djela u kojima je pokornost Allahu, dželle še'nuhu, a sve su to vrste ibadeta.

Allah, dželle še'nuhu, kaže:

"Svi se Allahu pokajte, o vjernici, možda ćete se tako spasiti "Allah voli one koji se kaju i one koji se čiste" 10;

"O vjernici, pokajte se Allahu iskrenom kajanjem"[11].

Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je čuo Allahovog Poslanika da kaže:

"Tako mi Allaha, ja tražim od Allaha oprosta i kajem se dnevno po stotinu puta"[12].

Ennes ibn-Malik, r. a., prenosi da je Allahov Poslanik, alejhis-selam, rekao:

[9] Sura En-Nur, 31.

[10] Sura El-Bekare, 222.

[11] Sura Tahrim, 8.

- Ako se radi o pogaženim ili oskrnavljenim pravima spram Allahovih robova, onda je četvrta obaveza da se to izmiri, donaknadi ili halali, jer Allah, dželle še'nuhu, neće dozvoliti da se bilo kome njegovo pravo ospori.

Zabilježeno je da je došao neki čovjek kod učenjaka Ibrahima ibn-Edhema i rekao mu:

"O Ebu-Ishak, ja se stalno griješim o svoju dušu, pa mi daj savjet kako da spasim srce i da se grijeha prođem".

Ibrahim mu je rekao:
“Ako primiš od mene pet savjeta i mogneš ih primijeniti, grijeh ti više neće štetiti”. Čovjek je rekao: “Reci, o Ebu Ishak!”
Ibrahim ibn-Edhem me reče:
“Kad htjedneš pogriješiti prema Allahu, nemoj jesti Njegovu opskrbu!”
On mu reče:
“A šta ću, onda, jesti kad je sve što je na Zemlji Njegova opskrba?”
Ibrahim mu reče:
“Čovjeće, zar je lijepo da jedeš Božiju opskrbu, a istovremeno griješiš prema Njemu?”
Čovjek reče:
“To nije lijepo. Daj drugi savjet”.
Ibrahim mu reče:
“Kad htjedneš grijeh uraditi prema Allahu, dželle še’nuhu, nemoj stanovati na mjestu koje je Božije!”
Čovjek tada reče:
“Ovo je teže od prvog. Ako je Njegov istok i zapad i sve što je između toga, pa gdje ću, onda, stanovati?”
Ibrahim mu reče:
“Zar je lijepo da jedeš Njegovu opskrbu i stanuješ u Njegovoj zemlji, a griješiš se prema Njemu?”
Čovjek reče:
“Nije lijepo. Daj treći savjet. Kad htjedneš zgriješiti, onda gledaj da grijeh učiniš na mjestu gdje te niko ne vidi!”
Čovjek reče:
“Kako, o Ebu Ishak, kad Bog vidi sve i ništa mu ne izmiče?” Ibrahim mu reče:
“Je li lijepo da jedeš Njegovu opsrbu, stanuješ na Njegovoj Zemlji i grijeh činiš, a On te vidi?”
Čovjek reče:
“To nije lijepo. Daj četvrti savjet!”
Ibrahim mu reče:
“Kad ti dođe melek zadužen za smrt (Azrail) da ti uzme dušu, ti mu reci: 'Sačekaj me malo i produži mi rok dok se pokajem Allahu iskrenom tevbom i dok uradim koje dobro djelo.”
Čovjek reče:
“Ali, on mi to neće uvažiti!”
Ibrahim mu reče:
“Čovječe, ako ne možeš otkloniti od sebe smrt da bi se pokajao i ako znaš da tada nejma odgađanja, pa čemu se, onda, nadaš i u što se uzdaš?!”
Čovjek mu reče:
“Daj mi peti savjet”.

Ibrahim mu reče:
“Kad ti dođu zebanije (meleki koji kažnjavaju u Džehennemu) na Sudnjem danu da te povedu u džehenemsku vatru, ti nemoj poći s njima!”
Čovjek reče:
“Ali, to se ne može, neće mi to primiti!”
Ibrahim ga, onda, upita:
“Pa kako se, onda, nadaš spasu?”
Čovjek reče:
“Dosta mi je, dosta mi je, Ebu-Ishak, tražim oprosta od Allaha i Njemu se kajem!”
I, zaista se pokajao iskrenom tevbom i ostatak života proveo kao dosljedni vjernik zajedno sa Ibrahimom ibn-Edhemom” [17]
Munchen, 28. rebiu-l-ewel 1421./30. juni 2000. Godine
[17] Šejh Abdurrahman Sindžeri, Aidune ilellahi, str.36.-37.

O BLAGOSLOVLJENOJ NOĆI LEJLETU-L-KADR

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG:
Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.
Uzvišeni Allah, dželle še’nuhu, objavio je suru koju je nazvao imenom Kadr. U njoj se govori o blagoslovljenoj, mubarek- noći “Kadr”.
Allah, dželle še’nuhu, kaže:
"Mi smo ga objavili u noći Kadr, a šta ti znaš šta je noć Kadr? Noć Kadr je bolja od hiljadu mjeseci, meleki i Džibril, s dozvolom Gospodara svoga, spuštaju se u njoj zbog odluke svake, spas je u njoj sve dok zora ne svane”.[18]
Ibn-Ujejne je rekao:
“Gdje god se u Kur'anu spominje izraz “ve ma edrake” (a znaš li ti?), Allah, dželle še’nuhu, tome o čemu se pita poučio je svoga Poslanika. A gdjegod se spominje “ve majudrike” (znaš li?), to je ostala tajna čak i pred Poslanikom”.
Razlika između ove dvije jezičke konstrukcije u arapskom originulu je samo u izmjeni glagola u prošlom i sadašnjem vremenu.
Kao što vidimo, u ovoj se suri spominje “ve ma edrake”, što znači da je Poslanik bio upućen i upoznat sa vrijednosti Lejletu-l-kadra, kao i sa vremenom njenog pojavljivanja. Dok se, naprimjer, izraz “ve ma judrike” spominje kod vremena nastupanja Sudnjeg dana, što znači da je vrijeme nastupanja Sudnjeg dana ostala tajna i pred Poslanikom Muhammedom, ‘alejhis-selam.
Rekao je Allahov poslanik Muhammed, ‘alejhis-selam:

“Ko isposti mjesec ramazan vjerujući u Allaha, dželle še’nuhu, i nadajući se Njegovoj nagradi, bit će mu oprošteni raniji grijesi. A ko probdije noć Kadr vjerujući i nadajući se Allahovoj nagradi, bit će mu oprošteni raniji grijesi”.[19]
Imam Buhari je u svome “Sahihu” (zbirci vjerodostojnih hadisa) nazvao jedno poglavlje “Traženje noći Kadr u zadnjih sedam dana ramazana”. Tu je spomenuo hadise iz kojih se može zaključiti da je noć Kadr u posljednjih sedam
dana ramazana. Mi ćemo navesti jedan od tih hadisa. Abdullah ibn-Omer je rekao:
“Neki ashabi su vidjeli u snu daje noć Lejletu-l-kadr u zadnjih sedam dana ramazana”.
Muhammed, ‘alejhis-selam, im je rekao:
“Pokazan mi je vaš san. Istina je da je ona (Lejletu-l-kadr) sakrivena u zadnjih sedam dana, pa ko je bude istraživao, neka je iščekuje u zadnjih sedam dana”.
Buhari nas, također, izvještava da je ashabima jedne godine bilo uskraćeno da saznaju kad je Lejletu-l-kadr. Razlog tome je bila svađa dvojice ashaba.

Ubadete ibn-Samit prenosi da je Allahov Poslanik izišao da obavijesti ashabe o Lejletu-l-kadru, pa su se dvojica muslimana posvađali, na šta je Božiji Poslanik reagirao ovim riječima:
“Izišao sam da vas obavijestim o noći Kadr, pa kad su se dva muslimana posvađali, dignuto je od mene znanje o njoj. Možda je to dobro po vas, nadam se, ali tražite je u dvadeset devetoj, dvadeset sedmoj i dvadeset petoj noći”.[20]
Saznajemo, također iz autentičnih Poslanikovih hadisa, da se u ovoj noći spusti na Zemlju više meleka nego što ima pustinjskog pijeska i prašine, i ova noć ima posebnu vrijednost radi njihovog prisustva na Zemlji. Allahov poslanik Muhammed, ‘alejhis-selam, prakticirao bi da se, kad nastupi posljednja trećina ramazana, odvoji od svojih žena i oživljavao bi noći ibadetom. Budio je i članove svoje porodice da čine ibadet sve do pojave zore.[21] (Buhari).

Nije nikakvo pravilo ili ustaljeni zakon da Lejletu-l-kadr bude svake godine iste noći. Većina ljudi smatra da ona bude dvadeset i sedme noći ramazana, a to nije tačno. Iz jednog hadisa saznajemo da je jedne godine za vrijeme Božijeg poslanika Muhammeda, ‘alejhis-selam, Lejletu-l-kadr bila dvadeset i prve noći ramazana. Naime, Muhammed, ‘alejhis- selam, se sa grupom svojih ashaba zatvorio u mesdžid i proveli su u i'tikafu drugu trećinu ramazana. Kad se ona završila, Muhammed, ‘alejhis-selam, napustio je i'tikaf. Međutim, istoga dan je okupio svoje ashabe i rekao im:
"Pokazano mi je da će Lejletu-l-kadr biti u zadnjoj trećini Ramazana”.

“U tom je snu Božiji Poslanik, ‘alejhis-selam, vidio sebe kako čini sedždu na mokroj zemlji, tako da su mu tragovi zemlje ostali na licu. Te večeri se naoblačilo i kiša je padala. Džamija je prokisla i činili su sedždu na vlažnom. Bila je to dvadeset i prva noć ramazana”.
Vrjednije je tu noć provesti u ibadetu nego trideset hiljada drugih noći. Ova poruka je izrečena u Kur'anu:
“Noć Kadr je vrjednija od hiljadu mjeseci”.
Allah, dželle še’nuhu, odredio je da o tome kaže u Kur'anu da bi ljudi lakše povjerovali i prihvatili.

KAKO DA OBILJEŽIMO LEJLETU-L-KADR?

Iz nekih knjiga koje tretiraju ovu problematiku saznajemo iz navoda hadisa o načinu kako obilježiti Lejletu-l-kadr, odnosno kakav namaz te večeri klanjati.

Ibn-Abbas, r. a., prenosi od Božijeg Poslanika, ‘alejhis- selam, hadis u kome nas poučava vrijednosti obavljanja jedne nafile namaza u ovoj blagoslovljenoj noći.
Rekao je Muhammaed, ‘alejhis-selam:
“Ko klanja u noći Lejletu-l-kadr dva rekjata, na svakom rekjatu prouči fatihu i sedam puta Ku-l-huvallahu ehad, kada završi i preda selam - da sedamdeset puta prouči: Estagfirullahe ve etubu ilejhi, prije nego što ustane sa mjesta gdje je klanjao bit će mu oprošteni grijesi, njemu i njegovim roditeljima. Allah, dželle šenuhu, zadužit će posebne meleke da pripreme Džennete i u njima izgrade dvorce za njega. Prije smrti vjerniku će biti pokazano to mjesto u Džennetu". Ovo se navodi djelu[22].
U ovoj mubarek, blagoslovljenoj noći poželjno je što više učiti suru Kadr. Također je poželjno da se što više uči ova dova:

[22] Šejh Nazili, Hazinetul-esraril-kubra, str.17

“Allahumme inneke afuvvun kerimun tuhibbul-afve fe afu anni”.
Amin!
Ve sallallahu ala sejjidina Muhammed ve ala alihi ve sahbihi ve sellem!
Miinchen, 7. mart 1994./25. ramazan 1415. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!
Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.
Rekao je Uzvišeni Allah:
“Uzvišen neka je Onaj Koji je u jednom času noći preveo Svoga roba iz Mesdžidu-l-Harama u Mesdžidu-l-Aksa, čiju smo okolicu blagoslovili kako bismo mu neka znamenja Naša pokazali. On, uistinu, sve čuje i sve vidi”.[23]

Autor djela “Muhamemdun resulullah” Muhammed Sadik Urdžun kaže da je kod učenjaka hadisa najispravnija i najpoznatija predaja o Poslanikovom, ‘alejhis-selam, Mi’radžu hadis Sabita El-Bennanija od Enesa ibn-Malika, koji je zabilježio imam Muslim u svome “Sahihu”. Enes ibn- Malik prenosi da je Resulullah, ‘alejhis-selam, rekao: “Doveden mije burak. On je bijel i visok. Veći je od magarca, a manji od mazge. On svoja kopita stavalja dokle dopre pogled. Uzjahao sam i ga i brzo smo stigli do Kudsa. Zavezao sam ga za halku za koju vezuju poslanici. Ušao sam u džamiju i klanjao dva rekjata, a zatim izišao. Onda mi je prišao Džibril sa posudom vina i s drugom posudom u kojoj je bilo mlijeko. Ja sam izabrao mlijeko. Džibril mije rekao: ‘Izabrao siprorodno’. Zatim smo dignuti na nebesa. Džibril je pokucao na kapiji. Čuo se glas: ‘Ko si ti?’ Odgovorio je: ‘Džibril’. Rečeno je: ‘Ko je stobom?’ Rekao je: ‘Muhammed’. Rečeno je: ‘Zar je već poslano njemu?’ Džibril je rekao: ‘Da, već je poslano njemu’. Vrata su nam otvorena. Tu smo vidjeli Adema, ‘alejhis-selam. Pozdravio nas je i iskazao dobrodošlicu i proučio hajr-dovu. Zatim smo dignuti na drugo nebo. Džibril je i na kapiji drugog neba pokucao. Čuo se glas: ‘Ko si ti?’ Odgovorio je: ‘Ja sam Džibril’. Rečeno je: ‘A ko je stobom?’ Rekao je: 'Sa mnom je Muhammed” Rečeno je: ‘Zar je već njemu poslano?’ Rekao je: ‘Da, već je njemu poslano’. Otvorena su nam vrata. Kad, tu vidjesmo dva tetića: Isaa, sina Merjeminog, i Jahjaa, sina Zekerijjaa, ‘alejhis- selam. Pozdravili su me. Iskazali mi dobrododšlicu i proučili mi hajr-dovu. Zatim smo dignuti na treće nebo. Džibril je opet zakucao na vratima. Rečeno je: ‘Ko si ti?’ Odgovorio je: ‘Ja sam Džibril’. ‘A ko je stobom?’ Rekao je: ‘Sa mnom je Muhammed’. Pitali su: ‘Zar je njemu već poslano?’
Džibril je rekao: ‘Da, njemu je već poslano’. Vrata su nam otvorena. Tu sam vidio Jusufa, ‘alejhis-selam. Njemu je dano pola ljepote. Pozdravio me, iskazao dobrodošlicu i proučio mi hajr-dovu. Zatim smo dignuti na četvrto nebo. Džibril je pokucao na kapiji. Čulo se pitanje: ‘Ko si ti!’ Odgovorio je: ‘Ja sam Džibril!’ “A ko je to stobom?’ Džibril je rekao: ‘Sa mnom je Muhammed’. Čulo se pitanje: ‘Zar je već njemo poslano?’ Odgovorio je: ‘Da, njemu je već poslano!’ Vrata su nam otvorena. Tu sam vidio Idrisa, ‘alejhis-selam. Pozdravio me, iskazao dobrodošlicu i proučio mi hajr-dovu. Allah je u Kuranu rekao: ‘Mi smo ga (Idrisa) na visoko mjesto podigli’. Zatim smo uzdignuti na peto nebo. Džibril je pokucao. Čuo se je glas: ‘Ko si ti!’ Rekao je: ‘Ja sam Džibril!’ ‘A ko je to s tobom?’, ponovio je isti glas. Džibril je rekao: ‘Sa mnom je Muhammed’. Rečeno je: ‘Zar je njemu već poslano?’ Džibril je rekao: ‘Da, njemu je već poslano’. Tu sam sreo Haruna, ‘alejhis-selam. Pozdravio me, iskazao dobrodošlicu i proučio mi hajr-dovu. Zatim smo podignuti na šesto nebo. Džibril je pokucao na kapiji. Čuo se je glas: ‘Ko je to?’ Odgovorio je: ‘Džibril!’ ‘A ko je s tobom?’ Džibril je rekao:

‘Sa mnom je Muhammed’. Rečeno je: ‘Zar je njemu već poslano?’ Odgovorio je: ‘Da, njemu je već poslano!” Vrata su se otvorila. Tu sam vidio Musaa, ‘alejhis-selam. Pozdravio me, iskazao dobrodošlicu i proučio mi hajr-dovu. Zatim smo uzdignuti na sedmo nebo. Džibril je pokucao na vratima. Rečeno je: ‘Ko je to?’ Odgovorio je: ‘Ja sam Džibril!’ ‘A ko je s tobom?’, čuo se isti glas. Džibril je odgovorio: ‘Sa mnom je Muhammed’. Rečeno je: ‘Zar je njemu već poslano?’ Džibril je odgovorio: ‘Da, njemu je već poslano!’ Vrata su se otvorila. Tu sam vidio Ibrahima, ‘alejhis-selam. Leđima je bio oslonjen na Bejti-l-Ma’mur.
U Bejti-l-Ma’mur svaki dan ulazi sedamdeset hiljada meleka i isti se više nikad ne vrate ponovo. Zatim sam odveden do Sidretu-l-Munteha. Vidio sam da su listovi Sidretu-l-Munteha kao slonove uši, a plodovi kao jabuke. Kad bi Sidretu-l-Munteha pokrilo nešto od Allahovog emra, niko od Allahovih stvorenja ne bi mogao tu ljepotu opisati. Tada mi je Allah, dželle še’nuhu, objavio što je objavio. Propisao mi je pedeset namaza u danu i noći. Spustio sam se do Musaa, ‘alejhis-selam.
On me je upitao: ‘Šta ti je tvoj Gospodar propisao tvom ummetu?’ Rekao sam mu: 'Pedeset namaza’. Rekao mije: ‘Vrati se svome Gospodaru i moli olakšanje, jer tvoj ummet to neće moći izdržati. Ja sam iskušavao i ispitivao Izraelićane’. Vratio sam se do Svog Gospodara. Rekao sam Mu: 'Moj Gospodaru, olakšaj mome ummetu’. Skinuo mi je pet namaza. Ponovo sam se vratio Musau, ‘alejhis-selam. Rekao sam mu da mi je Gospodar umanjio pet namaza. Musa, 'alejhis-selam, rekao mije: ‘Tvoj ummet neće moći podnijeti, vrati se i moli olakšanje’. Ja sam se neprestano vraćao između Moga Gospodara i Musa, 'alejhis-selam, dok mi nije rekao Gospodar: ‘Muahmmede, pet namaza u toku dana i noći, a nagrada za svaki namaz je deseterostruka. To je kao pedeset namaza. Ko naumi uraditi dobro djelo (haseneh) pa ga ne uradi, upisat će mu se jedna nagrada. A ako ga uradi, upisat će mu se deset puta. A ko naumi uraditi loše djelo (sejjieh) pa ga ne uradi, neće mu se ništa upisati. Ako ga uradi, upisat će mu se jedno loše djelo”.
Muhammed, ‘alejhis-selam, priča dalje:
“Spustio sam se i kad sam došao do Musaa, ‘alejhis-selam, i obavjestio ga šta je bilo, on mi je opet rekao: ‘Vrati se svome Gospodaru i moli olakšanje’. Rekao sam mu: ‘Vraćao sam se kod Svoga Gospodara dok se nisam zastidio od Njega”.[24]
Enes ibn Malik prenosi da je Muhammed, ‘alejhis-selam:
“U noćnom putovanju (isra) prošao sam pored crvenih stijena i vidio sam Musaa, ‘alejhis-selam, kako stoji i klanja u svome kaburu”[25]
U predaji imama Ahmeda od Katadeta, r. a., koji prenosi od Enesa ibn-Malika da mu je pričao Malik ibn-Sa’sa, spomenut je hadis sve do riječi Muhammeda, ‘alejhis-selam:
“...Zatim sam dignut do Sidretu-l-Muntehaa i ugledao njegove plodove u

obliku zemljanih vrčeva iz sela Hadžer, dok su joj listovi bili kao slonove uši, pa je rekao: ‘Ovo je Sidretu-l- Munteha’. Rekao je: ‘Ukazale su se četiri rijeke: dvije skrivene, a dvije vidljive. Upitao sam: “Šta je ovo, Džibrile?’ Odgovorio je: ‘Što se tiče skrivenih - to su dvije rijeke u Džennetu, a što se tiče vidljivih - to su Nil i Eufrat”.
Rekao je: “A zatim je dignut do Bejtu-l-Ma’mura”.
U predaji Katade od Ebu-Hurejrea, r.a., stoji:
[24] Muslim u svome Sahihu.
Rekao je: “Molio sam svoga Gospodara sve dok se nisam zastidio (da Mu se ponovo vratim), ali sam bio zadovoljan, predan, pa sam izvršio naredbu, a zatim je glasnik povikao: 'Ja sam zaključio Moju naredbu (fard) i olakšao sam Mojim robovima’”.
Slično bilježe Buhari i Muslim u svojim vjerodostojnim zbirkama u predaji od Katade.
U predaji koju bilježi Buhari, u poglavlju o namazu, stoji:
“Zatim me odveo do Sidretu-l-Munteha, koji su prekrile boje a da i sam nisam znao koje, da bih zatim bio uveden u Džennet, u kome su bile ogrlice i đerdani od bisera, a zemlja od miška”.
Muslim bilježi u svome “Sahihu” od Ebu-Zerra, r. a., koji kaže:
“Pitao sam Allahovog Poslanika, ‘alejhis-selam: ‘Jesi li vidio svoga Gospodara?” Odgovorio je: ‘Svjetlost (nur) gdje god sam pogledao, pa kako da Ga vidim?!”’
Od Muhammeda ibn-Bešara sa lancem prenosilaca se prenosi do Abdullaha ibn-Šekika, koji kaže:
“Rekao sam Ebu-Zerru, r. a., da sam vidio Allahovog Poslanika, 'alejhis-selam, upitao bih ga. Upitao me je: 'A o čemu bi ga upitao?’ Rekao je: “Upitao bih ga: Jesi li vidio svoga Gospodara?’ Ebu-Zerr je rekao: "Već sam ga pitao, pa je odgovorio: ‘Vidio sam svjetlost (nur)”.
Hafiz Ebu-Bekr el-Bejheki spominje da u Šurejkovom hadisu ima dodatak koji samo on prenosi i podupire one koji
smatraju da je Muhammed, ‘alejhis-selam, vidio Uzvišenog Allaha.
Taj dodatak su riječi: “Zatim se približio Silni, Gospodar Veličine, pa se nadnio blizu koliko dva luka ili bliže”.
Ispravniji je stav Aiše, Ibn-Mes’uda i Ebu-Hurejrea, r. a., u shvatanju ajeta: “Zatim se nadnio, pa približio”, da se to odnosi na viđenje Džibrila. To je ono što zastupa El-Bejheki, Allah mu se smilovao, kao ispravno o ovome pitanju da se riječi Uzvišenoga: “Zatim se približio pa nadnio” odnose na Džibrila, ‘alejhis-selam, kao što se potvrđuje u “Sahihu” Buharije i Muslima od Aiše, majke pravovjernih, od Ibn- Mes’uda, a također od Ebu-Hurejrea u Muslimovom “Sahihu”. Nije poznato razilaženje ashaba u tumačenju ovoga ajeta.
U Muslimovom “Sahihu” stoji:
“Ibn-Šihab je rekao: ‘Obavijestio me je Ibn-Hazm da su Ibn- Abbas i Ebu-

Habbe el-Ensari govorili daje Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, rekao: 'Zatim sam uzdignut do nivoa kad sam mogao čuti škripanje pera’”.
Imam Ahmed prenosi od Džabira ibn-Abdullaha, r. a., da je čuo Allahovog Poslanika, ‘alejhis-selam, da kaže:
“Pošto su me u laž ugonili Kurejšije kad sam bio uzdignut u noći Israa do Bejtu-l-Makdisa, stao sam u hidžru (polukrug) kod Kabe, pa mi je Allah pokazao Bejtu-l-Makdis te sam ih počeo obavještavati o njegovim znamenjima, a gledao sam u njega”[26].
Ibn-Šihab kaže da je Ebu-Seleme ibn-Abdurrahman rekao:
“Spremili su se” (ili sličan izraz) “ljudi od Kurejšija, otišli Ebu- Bekru i rekli mu: ‘Zar ti misliš daje tvoj drug otišao do Bejtu- l-Makdisa, a zatim se vratio do Mekke u jednoj noći?’ Ebu- Bekr, r. a., upitao je: ‘Je li on to rekao?!’ Odgovorili su: ‘Da’. Ebu- Bekr je odgovorio: ‘Ja svjedočim daje, ako je on to rekao, istinu rekao’. Rekli su mu: ‘Ti si mu povjerovao daje došao do Sama u jednoj noći, a zatim se vratio do Mekke prije nego što je svanulo?!’ Odgovorio je: ‘Da, ja sam mu povjerovao i više od toga. Povjerovao sam mu kad je počeo primati Objavu s neba”’.
Ebu-Seleme kaže: “Zbog ovoga je prozvan Ebu-Bekr es-Siddik”.
Imam Ahmed prenosi od Ibn-Abbasa, r. a., da je rekao: “Rekao je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam: ‘U noći u kojoj se dogodio Isra, osvanuo sam u Mekki. Uplašio sam se znajući da ću zato biti u laž ugonjen’. Ostao je izoliran, tužan. Pored njega je prošao Allahov neprijatelj Ebu-Džehl, sjeo pokraj njega i, ismijavajućim tonom, zapitao: ‘Je li se to šta dogodilo?’ Rekao je Poslanik, ‘alejhis-selam: ‘Da’. On je zapitao: ‘A šta to?’ Odgovorio je: ‘Sinoć sam bio uzdignut’. Upitao je: ‘Gdje?’ Odgovorio je: ‘U Bejtu-l-Makdis’. Ebu-Džehl reče: ‘Zatim si osvanuo među nama?!’ Odgovorio je: ‘Da’. Ebu- Džehl ga nije pokušavao demantirati, plašeći se da Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, ne zaniječe svoj govor kad mu pozove narod, pa ga je upitao: ‘Šta misliš o tome da pozoveš svoj narod, bi li im ispričao ovo što si meni ispričao?’ Rekao je Poslanik, ‘alejhis-selam: ‘Da’. Ebu-Džehel je pozvao: ‘O potomci Ka’ba ibn-Lua’ja!’
Došli su mu u skupinama i sjedali pokraj njih dvojice. Ebu-Džehl reče: ‘Ispričaj svome narodu ono što si meni ispričao’. Rekao je Poslanik, 'alejhis-selam: 'Doista sam sinoć bio uzdignut’. Upitali su: 'Gdje?’ Odgovorio je: 'Do Bejtu-l-Makdisa’. Primijetili su: 'Zatim si osvanuo među nama?!’ Odgovorio je: ‘Da’. Tada neki zapljeskaše rukama, a neki staviše ruku na glavu, na taj način izražavajući čuđenje. ‘Možeš li nam opisati Mesdžid?’, upitaše. Među njima je bilo onih koji su putovali u to mjesto i vidjeli taj Mesdžid...”
Rekao je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam: “Opisivao sam ga dok mi neki detalj nije postao nejasan, pa mi je donesen Mesdžid blizu i stavljen ispred kuće 'Akila u koji sam gledao i tako ga opisivao”. Narod je uzviknuo: ",Što se tiče opisa, tako nam Allaha, pogodio je!”

Ovaj hadis bilježi i En-Nesai od Avfa ibn ebi-Džemile, a on je bio jedan od najpouzdanijih imama, dok El-Bejheki bilježi u hadisu od En-Nadra ibn-Šumejla ibn- Avfa.

U Muslimovom “Sahihu” od Ebu-Hurejrea, r. a., stoji: “Rekao je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam: ‘Kad sam bio u hidžru pokraj Kabe, sjećam se da su me Kurejšije ispitivali o mom noćnom putovanju. Pitali su me o detaljima Bejtul-Makdisa u koje nisam bio siguran, pa sam se izuzetno zabrinuo, tako da se nikad ranije nisam toliko zabrinuo, pa mi ga je Allah predstavio tako da sam gledao u njega. Ništa me nisu zapitali a da ih o tome nisam obavijestio. Našao sam se u društvu Allahovih vjerovjesnika. Musa, ‘alejhis-selam, klanjao je, a bio je snažan i čvrst kao da je od ljudi iz plemena Šenue. Isa, 'alejhis-selam, klanjao je, dok mu je najsličniji od ljudi bio Urve ibn-Mes’ud es-Sekafi. Ibrahim, 'alejhis-selam, klanjao je, a najsličniji od ljudi je vaš drug’ (tj. 'Alejhis-selam lično), 'pa se približilo vrijeme namaza te sam ih ja predvodio u namazu. Kad sam završio, rečeno mi je: 'Muhammede, ovo je Malik, čuvar Džehennema’. Okrenuo sam se njemu, a on mi je selam nazvao’”.

Ako se zadržimo na analizi svih ovih hadisa, dolazi se do saznanja da se predaje u pogledu Poslanikovog, ‘alejhis- selam, noćnog putovanja iz Mekke do Bejtu-l-Makdisa slažu, iako se riječi prenosilaca razlikuju. Oni koji smatraju da je svaki rivajet oprečan drugome, tvrdeći da je Noćno putovanje učinjeno više puta, daleko su otišli, čine čudne stvari, pribjegavaju onome gdje se ne mogu skloniti i nisu postigli željeno.

Neki od potonjih generacija decidirano su se izjasnili da je Muhammed, ‘alejhis-selam, samo jedanput prenesen iz Mekke do Bejtu-l-Makdisa, drugi put iz Mekke do nebeskih sfera, a treći put do Bejtu-l-Makdisa, a odatle do nebeskih sfera. Zadovoljavaju se tim tumačenjem misleći da su došli do izlaza iz tih nejasnoća. Međutim, ovo je veoma čudno i daleko od onoga što bilježe prve generacije muslimana. Da se ovo više puta ponavljalo, Allahov Poslanik, ‘alejhis- selam, zasigurno bi obavijestio svoje sljedbenike i oni bi to ponavljanje zasigurno zabilježili.

Musa ibn-’Ukbe prenosi od Zuhrija:

’Tsra se odigrala godinu dana prije Hidžre”.

Isto potvrđuje ’Urvve.

Es-Suddi kaže: “Šesnaest mjeseci prije Hidžre”.

Istina je da je ‘Alejhis-selam prenesen u budnom, a ne spavajućem stanju iz Mekke do Bejutu-l-Makdisa jašući na buraku, pa kad je došao do vrata Mesdžida, privezao je životinju kod vrata, a onda ušao i klanjao dva rekata u počast džamiji (tehijjetu-l-mesdžid) u njenom pročelju. Zatim je uznesen na Mi’radž, a to je kao ljestve sa prečkama preko kojih se penje, pa se preko njih uspeo na zemaljsko nebo, a zatim do preostalih sedam nebeskih sfera. Na svakom nebeskom prostranstvu su ga dočekali njegovi stanovnici. Selam je nazvao poslanicima na tim

nebeskim prostranstvima, shodno njihovim položajima i stepenima, sve dok nije prošao pokraj Musaa, ‘alejhis-selam, onoga s kojim je Uzvišeni Allah razgovarao, na šestom nebeskom prostranstvu, i Ibrahima, ‘alejhis-selam, Allahovog prijatelja, na sedmom nebeskom prostranstvu. Nakon toga je prevazišao i njih i njihove položaje, kao i položaje ostalih vjerovjesnika, sve dok nije došao do nivoa na kome je čuo škripanje pera, tj. pera sudbine.

Vidio je Sidretu-l-Munteha, koga su prekrivale Allahove veličanstvene stvari: ležaj i od zlata i različite boje, kao i meleki, a tu je vidio i Džibrila u njegovom stvarnom liku sa 600 krila. Vidio je, također, zelenog meleka - Refrefa - koji je prekrio horizont. Vidio je i Bejtu-l-Mamur (nebesku Kabu) i Ibrahima, ‘alejhis-selam, graditelja zemaljske Kabe, naslonjenog leđima na nju. U ovu nebesku Kabu svaki dan uđe 70.000 meleka, koji u njoj ibadet čine i ne vraćaju se u nju do Sudnjeg dana.

Vidio je Džennet i Džehennem. Allah mu je tamo propisao pedeset namaza, da bi ih zatim, iz Svoje milosti i pažnje spram Svojih robova, smanjio na pet.

U ovome je veliko pridavanje važnosti namazu i njegovom značaju.

Zatim je spušten do Bejtu-l-Makdisa, a s njim su spušteni i vjerovjesnici, sa kojima je zajedno klanjao namaz kad je nastupilo njegovo vrijeme. Neki misle da ih je on predvodio u namazu na Nebu, ali predaje koje dominiraju ukazuju da je to bilo u Mesdžidu-l-Aksi.

Prema nekim predajama, taj namaz je bio prilikom prvog njegovog ulaska u Mesdžid, a uočljivo je da je to bilo nakon njegovog povratka u njega, jer kad je on prolazio pokraj njih u njihovim stanovima, pitao je o njima Džibrila za svakog ponaosob, a Džibril ga je o njima obavještavao. Ovo je umjesno, jer je on prvo bio pozvan u nebeske visine da se propiše njemu i njegovom narodu ono što Allah želi. Nakon ispunjenja ove Allahove želje, sakupljen je sa svojom braćom vjerovjesnicima da bi im se manifestirala njegova počast i prednost nad njima njegovim predvođenjem u namazu, na šta mu je Džibril aludirao.

Nakon toga je izišao iz Mesdžidu-l-Akse, uzjahao buraka i vratio se u Mekku u ranu zoru. A Allah najbolje zna!

Zatim su se ljudi razišli u tome je li Isra bila i tjelesno i duhovno ili samo duhovno putovanje.

Dva su stava u tom pogledu. Većina učenjaka se slaže da je Isra bila i tjelesno i duhovno, u budnom stanju, a ne u snu. Oni ne negiraju daje Poslanik, ‘alejhis-selam, to ranije vidio u snu, nakon toga i u javi doživio, jer Poslanik, ‘alejhis-selam, nije sanjao a da mu se to nije ostvarilo poput osvita zore. Isra i Mi’radž dogodili su mu u budnom stanju i stvarno nakon toga, a najbolji argument za to su riječi Allaha Uzvišenog:
"Slavljen neka je Onaj Koji je u jednom času noći preveo Svoga roba iz Mesdžidu-l-Harama u Mesdžidu-l-Aksa, čiju smo okolicu blagoslovili’’.[27]

Slavljenje (tespih) vezano je za velike događaje. Da je to bio san, ne bi to bilo nešto veliko, niti nešto čemu bi se pridavala tolika važnost, niti bi nevjernici Kurejšija pohitili da ga u laž utjeruju, niti bi grupa novopridošlih muslimana radi sna odbacila islam nakon što gaje prigrlila. Također, “abd” (rob) podrazumijeva sintezu duha i tijela. Allah Uzvišeni kaže: “Koji je u jednom času noći preveo Svoga roba”.
On, također, kaže: “A san koji smo ti pokazali samo smo ljudima iskušenjem učinili”.
Ibn-Abbas kaže: “To je viđenje očima koje je pokazano Allahovom Poslaniku, 'alejhis-selam, u noći u kojoj je bio prenesen” [l8](bilježi Buhari). Allah Uzvišeni kaže: "Pogled mu nije skrenuo, nije prekoračio”.[29]

Pogled je instrument osobe, a ne duše. Također, on je jahao na buraku, zasljepljujućoj bijeloj životinji koja je blistala. Ovo je svojstveno tijelu, a ne duši, jer duša u svome kretanju nejma potrebe za jahalicom koju bi jahala. A Allah najbolje zna!
[27]Sura Isra.1.
[28]Buhari.
[29]Sura En-Nedžm, 17.
Hafiz Ebu-Ne’im el-Asbehani, u knjizi “Delailu en-Nubuveti” (“Dokazi poslanstva”), prenosi, posredstvom Muhammeda ibn-Omera el-Vakidija od Muhammeda ibn-Kjaba el- Kurezija, ukratko, sljedeće:
“Kad je Herakle pozvao Ebu-Sufjana i pitao ga o Allahovom Poslaniku, alejhis-selam, Ebu-Sujjan se trudio omalovažiti njegovu misiju, rekavši mu: ‘Vladaru, zar nećeš da te obavijestim
o onome po čemu ćeš saznati da je on lažljivac?!’ Upitao je: ‘A šta je to?’ Ebu-Sujjan je odgovorio: ‘On smatra da je izišao iz naše zemlje, zemlje Harema, jedne noći i da je došao do ovog vašeg mesdžida, mesdžida Ileje, i da nam se vratio te noći prije jutra’. Svećenik je bio pored cara i rekao: 'Znam za tu noć’. Car ga je pogledao, pa mu je rekao: ‘Kako znaš to?’ Rekao je: ‘Nisam spavao noću sve dok ne bih pozatvarao sva vrata mesdžida. Kad je bila ta noć, sva sam vrata pozatvarao osim jednih. Njih nisam mogao. Pozvao sam u pomoć sve svoje radnike i sve druge prisutne kako bismo ih zatvorili, ali nismo ih mogli pokrenuti. Kao da smo se borili sa planinom. Pozvao sam stolare, koji su pogledali vrata i rekli: ‘Doista je na ova vrata pao nadvratnik i zid te ih ne možemo pokrenuti sve do jutra’. Pogledali smo odakle je došlo, vratio sam se i ostavio dvoja vrata otvorena. Kad sam ustao, rano ujutro sam otišao do tih vrata i vidio probušen kamen koji je bio u uglu mesdžida, a na njemu je bio trag od vezivanja životinje. Rekao sam svojim drugovima: ‘Ova vrata je sinoć mogao zadržati samo Poslanik. Klanjao je sinoć u našem mesdžidu...’ i spomenuo je kompletan hadis”.
Hafiz Ebu el-Hattab Omer ibn-Dihje je rekao:
“Tevatur-predanjem je došao hadis o Israu od Omera ibn el- Hattaba,

Alije, Ibn-Mes’uda, Ebu-Zerra, Malika ibn-Sa’sa,
Ebu-Hurejrea, Ebu-Seida, Ibn-Abbasa, Šedada ibn-Evsa, Ubejj ibn-Ka’ba, Abdurrahmana ibn-Kirta, Ebu-Habbeta el-Ensarije, Ebu-Lejle el-Ensarije, Abdullaha ibn-Omera, Džabira, Huzejfe, Burejde, Ebu-Ejjuba, Ebu-Umame, Semure ibn-Džunduba, Ebu-Hamraa, Suhejba er-Rumija, Umihanne, Aiše i Esme, kćerki Ebu-Bekrovih, nekajeAllahovo zadovoljstvo svima njima”.[30]
Idžmaom su se muslimani složili o hadisu Israa, a odbacili su ga bezbožnici i nevjernici:
“Oni žele da utrnu Allahovo svjetlo ustima svojim, a Allah će učiniti da svjetla Njegova uvijek bude, makar krivo bilo nevjernicima”.[31]
Miinchen, 28. novembar 1997. godine
[30] Ibn Kesir, Tefsirul-Kuranil-azim, II tom str. 355-363.

NUŽNOST I POTREBA DŽAMIJA

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG;
Hvala Allahu, Svemilosnom, Milostivom, Gospodaru svjetova. Donosim salavat i selam Muhammedu, ‘alejhis- selam, njegovom Ehli-bejtu, ashabima i svima koji ga budu slijedili do Sudnjega dana.
Uzvišeni Allah, dželle še’nuhu, kaže:
“Allahove džamije održavaju i podižu oni koji u Allaha i Onaj svijet vjeruju i koji namaz obavljaju i zekjat daju i koji se nikoga osim Allaha ne boje; oni su, nadati se, na pravome putu”.[32]
U današnjoj hutbi ću vam govoriti o potrebi važnosti izgradnje džamija u mjestima u kojima je za njima nužna potreba. Razlog tome je novost sa kojom ste, nadam se, svi upoznati. Naime, radi se o tome daje ponuđena jedna zgrade za prodaju a koja bi bila idealno rješenje za naše potrebe. Vi znate, braćo i cijenjeni džemate, da je već prošla godina dana otkad je zasjedala Vanredna skupština džemata “Sabur” (19. maja 1996.), na kojoj je donesena odluka o obaveznosti ulaska u projekt kupovine džamijskog prostora za Bošnjake u Miinchenu. Mi se, evo, sada, hvala Allahu, dželle še’nuhu, nalazimo pred tim povijesnim momentom. Mi smo generacija koja ima šansu da sudjeluje u udaranju početnih temelja islamskog rada našeg naroda na ovim prostorima. Ondje gdje nisu stigli ni Osmanlije udariti bajrak islama, eto, mi smo sada u prilici. Ne bih želio uopće raspravljati o dilemi jesmo li za to ili nismo. O tome smo se jednom izjasnili. Ne želim se, također, osvrtati na komentare munafika, hipokrita, licemjera, čija je uloga uvijek u povijesti islama bila da ometaju hairli i vrijedne akcije koje su vodili vjernici. I mi nećemo biti pošteđeni toga. Zato, vjernici, samo naprijed!
Što se tiče mjesta, lokacije, izgleda i funkcionalnosti objekta, smatram da nam je ponuđen kvart da iz njega izaberemo u koju zgradu bismo mogli smjestiti naše aktivnosti, da bi se većina opredjelila upravo za tu

zgradu koja nam je ponuđena.

O potrebi i neophodnosti takvih centara za naš narod koji se misli ovdje duže zadržavati, također, ne bih mnogo govorio. Znam da je vama svima jasno i da ste ubijeđeni da su takvi centri neophodni onima koji žele sačuvati svoj islamski identitet, tradiciju i vjeru, i to Sve žele prenijeti na svoje potomstvo, odnosno generaciju koja dolazi poslije. Oni, pak, koji ne razmišljaju da svome sinu daju ime Muhammed, Husejn, Alija i slična ili kćerki Fatima, Hatidža, Aiša, nego sanjaju o Denisima, Patricima, Rusmirima, Suzanama i sličnima, njima takvi centri i ne trebaju, jer je ionako napretek objekata drugih konfesija na ovim područjima.

Kad putujete od Miinchena prema Bosni, možete primijetiti da su i u najmanjem mjestu i naseljima izgrađene velike crkve. I, neka su, jer je to znak religioznosti naroda.

Jedan prijatelj mi je rekao da je na putovanju iz Trsta do ulaza u Bosnu, kod graničnog prijelaza prema Bihaću, uspio
iz autobusa nabrojati 300 crkvenih tornjeva. To je, dakle, samo ono što se vidi sa javnih puteva, a svakako da je broj i veći, jer ima i onih koji se ne vide s glavnih puteva.

Ovdje, u Münchenu, omjer bi bio: jedan naš islamski centar na 15.000 Bošnjaka. Iako bi trebalo, kako je predviđeno ustavom Islamske zajednice Bošnjaka, da na svakih 200-300 porodica bude jedna džamija.

Mi smo, svi zajednički, održavali jedan jak islamski centar, ali daljnje njegovo održavanje na ovakav način, u prostoru iznajmljenom pod kiriju, veoma je skupo. Mjesečno, po 15 hiljada DM, to je godišnje 180.000DM. Ta sredstva idu u nepovrat. Ako Bog da, kad kupimo zgradu, neće trebati toliki troškovi. I naša matična Islamska zajendica će biti bogatija za još jednu investiciju u dijaspori. Međutim, braćo, ostaje relano i stvarno pitanje: kako to ostvariti, kako i od koga ukupiti tri i po miliona maraka?! Za godinu dana naše akcije je prikupljeno 120.000 maraka. Ukupno se odazvalo 127 učesnika. Rezulatat ankete koju smo proveli i tražili da se ljudi izjasne koliko bi ko mogao uplatiti, bio je oko 250.000DM. Za početnu osnovu, sa kojom bismo mogli potpisati kupoprodajni ugovor, potrebno nam je najmanje milion DM.

Od koga i kako?

Opet jedan realitet koji čvrsto i ozbiljno stoji pred nama. Nekad kažemo: jendostavno, naći 1.000 vjernika Bošnjaka koji bi sudjelovali sa po 3.000DM i - riješen problem.

Jednoga se trebamo bojati: kako vrijeme prolazi, može se javiti neka druga mušterija i ode nam ta šansa koju smatramo
historijskom. Možda nam se više takva šansa nikad ne ukaže. Ponuđeni objekt je blizu centra grada. Ne postoje smetnje za vjerske obrede. Širina i lijep pristup zgradi. Zgrada je u dobrom i lijepom stanju. Nije

neka starudija, u kakvima se obično u dijaspori odvijaju vjerski obredi. Tom zgradom bi se svi mogli ponositi kao lijepim simbolom našeg dini-islama.

Kupovinom toga prostora, mi bismo jakim koracima zakoračili u povijest, a ova bi brazda dugo ostala kao trag. Kad dođe do ostvarenja toga, planiramo ugraditi ploču s imenima svih koji su sudjelovali kako bi se znalo ko su ti koji su izgrađivali džamije, da ih se mogu sjećati generacije koje će kasnije doći.

Molim Allaha dragog da nam bude na pomoći u ostvarenju naših projekata. Ve ahiru da'avana enil-hamdulillahi rabbil- alemin!

München, 16. maja 1997.

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG;

Hvala Allahu, Sveopćem Dobroćinitelju, Milostivom, neka je salavat i selam pejgamberu Muhammeda, njegovoj porodici, časnim ashabima i svima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana!

Draga braćo!

Evo nas u najsvečanijim trenucima koje obilježavaju sljedbenici islama. Evo nas u prvim trenucima Bajrama, za muslimane najvećeg praznika. Evo nas u danu isplate nagrada vjernicima koji iza sebe ostaviše još jedan mjesec posta, mjesec teravih-namaza, mjesec iftara, sehura, kandilja, mjesec solidarnosti i potpomaganja, mjesec zekjata i sadakatu-l-fitra, ramazan, mjesec dove. Molim Allaha, dželle še'nuhu, da nas sve na ovom mjestu učini da budemo od onih kojima će biti oprošteni grijesi i koji će biti uvedeni u Džennet. Amin!

Ovaj Bajram, za razliku od nekoliko prethodnih, mi Bošnjaci, hvala Allahu, dželle še'nuhu, dočekujemo u miru ili, bolje rečeno, varljivom primirju. U svakom slučaju, hvala Allahu, dželle še'nuhu, na ovakvom ishodu, jer su mnogi bili smislili i željeli da do 1996. godine u Bosni i posljednja džamija bude preorana, i posljednje turbe sravnjeno i da se do ovoga vremena u Bosni više nikad Bajram ne obilježava. A, eto, on se danas obilježava bolje i ljepše nego ikad ranije u bošnjačkom narodu. Zahvaljujući hrabrim i vrućim srcima bošnjačkih junaka i dubokim i hladnim umovima ponositih i časnih Bošnjaka, i Allahovoj, dželle še'nuhu, podršci ugroženim i na bigajri hakk mazlum Bošnjacima. Zahvaljujući svemu tome, u Bosni i među Bošnjacima, gdje god oni bili, danas se bajramuje.

Prva bajramska poruka, braćo, koju upućujem sa ovoga časnog mjesta u ovom časnom danu, jest opomena i sjećanje na šehidsku krv. Šehidska krv je prolivena planinama i dolinama Bosne da bismo danas mi bajramovali. Onome Bošnjaku koji to zaboravi, ne bilo mu na čast i neka mu nije halal na oba svijeta zbog takvoga zaborava. Nijedan Bošnjak ne smije zaboraviti, nikad, da je deseti genocid nad Bošnjacima

muslimanima počeo predzadnjega dana ramazana, uoči petka 1413. hidžretske godine, 2. aprila 1992. godine, sa pokoljem muslimana u Bijeljini, a vijest o tome je do ušiju većeg broja Bošnjaka stigla upravo na Bajram 1992. godine.

Obaveza koju imamo mi preživjeli Bošnjaci prema šehidima, a na koju ukazujemo ovoga Bajrama, sastoji se u tome da i danas potvrdimo našim srcima da ćemo čuvati islam u Bosni i među Bošnjacima i da na tom putu ne smije biti prepreke koja bi nas skrenula s njega. Čvrsto biti na odluci da ćemo ići dalje, gdje su oni stali, i izboriti se da na svakom kvadratnom metru gdje počivaju mirišljava tijela naših šehida bude omogućen pristup svakom muslimanu, u svako doba da dođe kod kabura i prouči El-Fatihu. Ja Rabbi, mi ti danas potvrđujemo jeminom da ćemo se svom snagom truditi da ispunimo ovaj zavjet. Pomozi nam i olakšaj nam dragi Allahu!

Onoliko koliko smo snažni kao zajednica, toliko će nas drugi uvažavati i cijeniti i bojati nas se. A onoliko koliko smo podijeljeni, pocijepani, organizirani u većem broju manjih grupica, toliko smo slabiji i lakši plijen našim dušmanima, te ćemo, kao takvi, biti manje uticajni, a s tim, svakako, i manje cijenjeni i uvažavani. Napominjem da nas islam opominje i skreće pažnju da budemo ovo prvo, tj. uvezani u što veću zajednicu; po mogućnosti, jednu i jedinstvenu, sa sjedinjenim srcima, držeći se svi jednog užeta.

Neprijatelji nam serviraju i nagovaraju nas na drugu stazu, tj. da se podijelimo na što više grupica. Svaka grupica da ima svoje poglavice, kojima se obično prikaže sfera uskih lokalnih interesa, oko kojih se te grupacije danonoćno trve. Kur 'an nas poziva da budemo ummetun vahidetun, jedinstven ummet, sa jednim vođom. Također nam savjetuje da ne budemo kao oni koji su se razišli i u više partija podijelili, najavivši da je propast i uništenje sudbina onih koji sebi to dozvole. U tom pogledu, islam je veoma kategoričan. Uvijek daje prednost zajednici ili narodu (što bismo mi rekli jezikom današnjice) nad interesima ili stavovima pojedinaca.

Čak u svojim propisima islam predviđa - za situaciju ako bi se dovelo u pitanje jedinstvo, sloga i opstanak muslimana radi jedne ličnosti koja bi željela narušiti to jedinstvo i izazvati podjelu, slabost i, na kraju, propast - likvidaciju takvog smutljivca. Rekao je Muhammed, ‘alejhis-selam:

"Ko vam se pojavi kad ste jedinstveni sa namjerom da naruši vaše jedinstvo, ubijte ga”.[33]

“Ako se desi da se iskaže prisega (bej 'at) drugom halifi (vođi) pored postojećeg, ubijte zadnjeg od njih dvojice”,[34] tj. toga novog, nelegalnog. Za ove postavke ne treba navoditi primjere iz historije. Svaki bi musliman trebao biti svjestan ovih islamskih načela. Zato mi, na osnovu ovih islamskih postavki i pretpostavki, možemo predvidjeti naš skoriji tok

sudbine. Ako u našim redovima bude više onih koji će biti svjesni historijskog momenta u kome se nalazimo i postupe onako kako nam islam savjetuje, onda ćemo, sigurno, opstati kao narod u svojoj državi, sa svojim predstavnicima, izabranim iz naših redova, i Bošnjaci će - kao takvi - dugo bajramovati. Ako se opredijele za puteve šejtana i nastave cijepati i ono malo poveće zajednice koju dosad imaše, onda je sigurno da se šanse za njihov opstanak i život u svojoj državi, sa svojim predstavnicima u vrhu, smanjuju i postaju slabije i slabije. Zato, pozivamo da se zbijemo još čvršće kao narod uz našu najbrojniju zajednicu i nastavimo ponosno borbu koja je nedavno otpočeta. Iskažimo spremnost da žrtvujemo i uklonimo svakog pojedinca koji bi pokušao ugroziti naše zajedništvo.

Kao što nas je u fazi borbe koju smo nedavno završili najviše pomagao tekbir i pružene ruke iskrene braće iz islamskog svijeta, u periodu koji slijedi može nas spasiti i sačuvati samo i jedino jedinstvo naših glasova.

Podsjetimo se i na našu obavezu prema malim, bezgriješnim jetimima, toj dječici, koja su ostala bez toplog krila roditeljskog, jednog ili oba. Allahova milost je u blizini tih jetima. Svako ko opskrbi i zaštiti jednog jetima, Allah, dželle še'nuhu, obilato će ga nagraditi. Neka svako prema svojim mogućnostima povede brigu o jetimima. Bajram je posebna prilika kad bi se trebala unijeti radost i u njihove ucvijeljene domove. Na njima se treba očekivati budućnost Bosne.

Za Bajram ne zaboravimo ni naše časne ranjenike, one koji su ugradili dijelove svojih tijela u temelje naše Bosne.

Oni koji ne vole ove spomenute kategorije, ne zaslužuju da obavljaju nikakvu zvaničnu funkciju u našoj Bosni, kako je mi gledamo. Neka im Allah, dželle še'nuhu, podari sabura da ponosno dočekaju dan primanja neizmjernih nagrada na Sudnjem danu.

Na Bajramu neka nam misli i osjećanja budu i sa majkama šehida, tih ponositih muslimanki, koje bol rastanka sa najmilijim nose u sebi i često svoju tugu i bol ne iznose nikome. Neka im Allah, dželle še'nuhu, na ovom časnom danu podari posebnu nagradu i svoju milost.

Ja Rabbi, molimo Te da nam daš snage da na ovom danu Bajrama oprostimo jedni drugima, da halalimo jedni drugima, da osjetimo jedni druge kao braća sjedinjena, da na putu Tvome strpljivi budemo, da bolesnima zdravlje podariš, da siromašnim opskrbu povećaš, da muhadžirima povratak u njihove domove olakšaš, da našim zarobljenicima slobodu podariš, da našim braniocima kuvveta i pomoć podariš, da naše prvake mudrošću i hrabrošću daruješ, da našoj domovini mir i slobodu dosudiš.

Amin, amin, amin, Ja Rabbel-alemin!

Svima Vama čestitam Bajram. Bajram mubarek olsun!

München, 20. februar 1996. Godne

BAJRAMSKA HUTBA, IDU-L-FITRI

1417.H. G./1997. G.

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG:

Hvala Allahu, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je savalat i selam pejgamberu Muahmmedu, ‘alejhis-selam, njegovoj časnoj porodici, ashabima i svima onima koji ga slijede do Sudnjega dana.

Draga braćo!

Evo nas u najsvečanijim trenucima koje obilježavaju sljedbenici islama. Evo nas u prvim trenucima Bajrama, za muslimane najvećeg praznika. Došli smo ovdje da klanjanjem bajram-namaza otpočnemo obilježavanje Bajrama. Evo nas u danu isplate nagrade vjernicima koji su iza sebe ostavili još jedan mjesec posta, mjesec teravih-namaza, mjesec iftara, sehura, kandilja, mjesec solidarnosti i pomaganja, mjesec zekjata i sadakatu-l-fitra, ramazan, mjesec primljenih i uslišanih dova. Molim Allaha, dželle še’nuhu, da nas na ovome mjestu učini da budemo od onih kojima će biti oprošteni grijesi i koji će biti uvedeni u Džennet. Amin!

Ovo je drugi Bajram koji kao Bošnjaci muslimani dočekujemo u miru, nakon žestokog rata i agresije kojoj su bili izloženi naša domovina Bosna i naš muslimanski narod. Zahvaljujemo Allahu, dželle še’nuhu, na našem opstanku i našoj uspješnoj odbrani. Mnogi su bili smislili i željeli da do 1997. godine u Bosni temelji i posljednje džamije bude
preorani, i posljednje turbe sravnjeno sa zemljom i da se do ovoga vremena u Bosni i među Bošnjacima više ne bajramuje. Zahvaljujući hrabrim bošnjačkim junacima, umovima ponositih i časnih Bošnjaka i Allahovoj, dželle še’nuhu, podršci, mi, evo, i u tuđini bajramujemo kao i naša braća u Bosni. To nam nameće stalnu i trajnu obavezu da se i ovog Bajrama sjetimo, prije svega, šehida. Njihovi kaburi se trebaju danas posjetiti. Njima se treba Fatiha proučiti. Oni koji to ne mogu, bar trebaju svojim mlađima na ovaj dan pričati o žrtvama naših šehida.

Drugo na što želim ovom prilikom ukazati jest da smo mi u tuđini (dijaspori) sa ovogodišnjim Bajramom bolji, organiziraniji, stabilniji, brojniji i, kao takvi, van opasnosti i domašaja svih onih koji su naše majke, djedove, očeve, djecu htjeli raseliti, asimilirati i uništiti nam svijest o sebi, svojoj svijesti i svojim korijenima. Dokaz tome je i činjenica da ovogodišnji Bajram sa nama klanja i specijalni izaslanik našeg vjerskog poglavara Reisu-l-uleme, šef Ureda bošnjačke dijaspore pri Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini profesor Mirsad Mahmutović, čije smo izlaganje slušali prije klanjanja bajram-namaza. Posredstvom tog ureda, naše veze sa domovinom, sa maticom i našim vrhom bit će iz dana u dan, iz godine u godinu godinu sve bolje i čvršće.

Svima nam je sada jasno i upućeni smo na važnost i nužnost našeg

povezivanja i naše informiranosti jednih o drugima, ma gdje bili i nalazili se. Mi se, kao takvi, sve više i više osjećamo bliskim i svojima. Ve teavenu alel-birri ve ttakva... U dobročinstvu i takvaluku se pomažite.
I, na kraju, želim da nas podsjetim na našu obavezu i zadatak koji nam je postavljen u emnaet. Mi, Bošnjaci
muslimani koji boravimo u Münchenu i okolici, što prije trebamo realizirati kupovinu zgrade u kojoj će se odvijati sve aktivnosti potrebne bošnjačkom muslimanskom narodu na ovim prostorima i time učinimo da naša Islamska zajednica bude bogatija za još jednu nekretninu van domovine. U te svrhe je namijenjena i današnja sergija, u kojoj ste sudjelovali sa vašim prilozima. Neka nam Allah, dželle še'nuhu, bude na pomoći da što prije dođemo do ostvarenja ovoga zadatka. Amin!
Svima Vam čestitam Bajram. Bajram Šerif mubarek olsun!

BAJRAMSKA HUTBA, IDU-L-FITRI

1418.H. G./1998. G.

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!

Hvala Allahu, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam pejgamberu Muhammedu, 'alejhis-selam, njegovoj časnoj porodici, ashabima i svima one koji ga budu slijedili do Sudnjega dana. Amin!

Draga braćo!

Evo nas u najsvečanijim trenucima koje doživljavaju sledbenici islama. Evo nas u prvim trenucima Bajrama, za muslimane najvećeg praznika. Došli smo ovdje da klanjamo bajram-namaz i tim činom iskažemo da smo od onih koji su prihvatili Allaha za Gospodara, islam za vjeru, Muhammeda, alejhis-selam, za Poslanika i vođu, Kur' an za Knjigu, Kjabu za Kiblu, vjernike mu' mine za braću i Bajram za svoj najveći praznik. Evo nas u danu isplate nagrade vjernicima koji iza sebe ostaviše još jedan mjesec posta, mjesec teravije namaza, mjesec iftara, sehura, kandilja, dova, mjesec sergija, solidarnosti i pomaganjam, mjesec zekjata i sadakatu-l-fitra. Molim Allaha, dželle še'nuhu, da nas na ovom mjestu učini da budemo od onih kojima će biti oprošteni grijesi i koji će biti uvedeni u Džennet. Amin!

Ovo je treći Bajram koji - kao narod koji je bio izložen propasti i uništenju - dočekujemo u miru, nakon žestokog rata i agresije, kojoj su bili izloženi naša domovina Bosna i muslimanski narod. Zahvaljujemo se Allahu, dželle še'nuhu, na našem opstanku i uspješnoj odbrani. Mnogi su bili smislili i željeli su da 1998. godine u Bosni ne bude nijedne džamije, ni turbeta i da bosanski muslimani nikad više ne bajramuju. To nam nameće stalnu i trajnu obavezu da se svakog Bajrama sjetimo, prije svega, šehida. Njihovi kaburi se danas trebaju posjetiti. Nad njima Fatihu proučiti.

Nad kaburima obnoviti zavjet da će živi istrajati na ideji odbrane dina i vatana pred svim dušmanima koji na to dvoje ponovo udare. Da se ne zaboravi. Zaboraviti se ne smije.

Braćo! Na ovaj uzvišeni dan mi se trebamo sjetiti i druge kategorije, a to su ranjenici. Veoma zapostavljena i brzo zaboravljena kategorija. Ja ću biti slobodan pa navesti i konkretan primjer. Braćo, među nama, kojih nas ima na hiljade, zdravih, mladih, bogatih, moćnih, veselih, ima jedna mlada duša, preživjeli borac slavnog kapetana Hajre Mešića, mladić koji je više puta operiran negoli ima godina, ranjenik Alija Dautović, koji je, nažalost i našu nebrigu, prepušten sam sebi. Pozivam braću vjernike da imaju na umu ovoga mladića. Ovo je dan naše solidarnosti. Nije dobar znak ako se naši borci tako lahko zaboravljaju. Poslanik, ‘alejhis-selam, učio nas je da su vjernici kao jedan organizam, jedno tijelo; ako zaboli bilo koji dio tijela, sav organizam to osjeća. Allah kaže: “Ve teavenu alel-birri ve ttakva...” “Potpomažite se na dobročinstvu i bogobojaznosti.”
Ova godina nama u dijaspori značajna i po tome što je ona godina povratka na svoja ognjišta. Najčasniji je i najslađi život na svojoj grudi. Naša perspektiva je u našoj domovini. Treba se radovati mogućnosti povratka. Oni koji nagovaraju neke ljude iz našega naroda da jezde što dalje od Bosne, obično nam nisu dostovi. Ni Amerika, ni Australija nisu naše obećane zemlje. Naša obećana zemlja je Bosna. Mi se zalažemo i sugeriramo da se vrati u svoju domovinu ko god može.

Neki pojedinci, koje policija hvata po ulicama ili kafanama i protjeruje ih i nasilno deportira u Bosnu, primjer su nečasnih pojedinaca koji nam sramote našu slavnu povijest.

I, na kraju, onima koji ostaju ovdje, onima kojima je propisana nafaka da je ubiru po njemačkim firmama, za njihovo očuvanje vjere i identiteta je neophodno da imaju svoje centre za okupljanje, edukaciju, te vjerske obrede, kao što je današnji obred klanjanja bajram-namaza, želim sapćiti radosnu vijest o emanetu na koji sam vas upozorio prošle godine sa istog ovoga mjesta, u istom ovakvom danu, da je pred nas postavljen zadatak da smo dužni kupiti zgradu koja će biti vlasništvo naše Islamske zajednice. U mubarek- danima ovogodišnjeg ramazana pronašli smo zgradu i potpisali kupoprodajni ugovor. Danas vas izvještavamo o tome i obraćamo vam se apelom za pomoć i uključivanje u ovu akciju. Sakupljena je jedna trećina sredstava, ostalo očekujemo da se sakupi prilozima vjernika. I današnja bajramska sergija je namijenjena u te svrhe. Neka nam Allaha, dželle še’nuhu, bude na pomoći da što prije isplatimo našu džamiju. Amin!
Svima Vam čestitam Bajram. Bajram mubarek olsun! München, 29. januara 1998. Godine

BAJRAMSKA HUTBA, IDU-L-FITRI

1419.h. G./1999. g.

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom, Vladaru Sudenjega dana. Neka je salavat i selam Allahovom poslaniku Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegovoj časnoj porodici, ashabima i svima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.

Draga braćo!

Evo nas u najsvečanijim trenucima koje obilježavaju sledbenici islama. Evo nas u prvim trenucima Bajrama, za muslimane najvećeg praznika. Došli smo ovdje da klanjamo bajram-namaz, koji je za nas u Münchenu najneobičniji i, po mome mišljenju, značajniji od svih koje smo organizirano zajednički obavljali. Pitat će se neko: Zašto i po čemu? Evo zašto: Svi naši dosadašnji organizirani i klanjani bajram- namazi u Miinchenu su obavljani u tuđim prostorima, iznajmljenim ili posuđenim. Počeci Bajrama, džuma i nedjeljnih skupova su bili u podrumskim prostorijama, u Dachauerstr. 36, zatim u podrumu Hilmine kafane, pa poslije u iznajmljenim prostorijama u Landbergestr. 79 i, konačno, ovaj Bajram, ove 1419. hidžretske godine ili 1999. godine, dakle na samom isteku 20. stoljeća i prijelaza u 21., mi, elhamdulillahi, klanjamo bajram-namaz u našem vlastitom prostoru, na našem gruntu, na vakufskom zemljištu. Zato sam, zajedno sa vama, beskrajno sretan i radostan. Klanjati namaz u našem mihrabu, napravljenom rukama naših majstora, držati hutbu na minberu izvednom rukama naših majstora, ostvarenom na prostoru gdje nikad prije nije bila Božija kuća!

Osjećam se beskrajno zahvalnim Allahu, dželle še’nuhu, Koji mi je ukazao šansu i priliku da radim na polju islamske da’ve, počevši s ledine, sa 13 vrijednih naših ljudi, od kojih je većina još uvijek sa nama na prvim borbenim linijama. Naš osmogodišnji rad na stvaranju i formiranju Islamske zajednice se čuo daleko.

Uzvišeni Allah kaže: “Jedino će mesdžide Allahove održavati onaj koji vjeruje u Allaha i Dan posljednji, i obavlja namaz, i daje zekjat, i ne boji se izuzev Allaha, pa možda takvi budu od upućenih”.[35] Istinu je rekao Uzvišeni Allah.

I mi duboko vjerujemo da će i ovaj Allahov mesdžid održavati oni koji vjeruju u Allaha, koji klanjaju namaz, poste i daju zekjat. I oni će što žele postići.

Husejn ef. Đozo je o funkciji džamija rekao sljedeće:

“Danas, u eri buđenja i općeg preporoda, džamija mora postati ono što je bila i što treba biti. Ona je univerzalna islamska ustanova. U njoj kao takvoj ne samo da se može, nego se treba raspravljati o svim problemima Islamske zajednice. Zato je i propisano skupno obavljanje namaza, da bi se ljudi našli na

okupu svakodnevno kako bi neodgodive sitnije probleme mogli rješavati. Džuma predstavlja širi sedmični skup na kome imam u svom referatu u vidu hutbe upoznaje džematlije o situaciji i problematici džemata
A Jusuf Kardavi kaže: "Islamski centar je danas u ulozi tvrđave iz koje se brani islam. Iz njih treba startati islamska da'va sa upućivanjem, odgojem, obrazovanjem u zemljama gdje su muslimanske manjine izložene nasrtaju i utjecaju kršćanskih, komunističkih i ateističkih ideja ili od drugih sekti i grupacija koje rade protiv islama i zavođenju muslimana sa pravog puta".
Naša je namjera da ovo bude islamski kulturni centar koji će sijati klice islamske kulture i civilizacije. U tom smislu, smatram okosnicom temu bajramske hutbe u pokušaju buđenja kod nas svijesti o potrebi jednog takvog centra na ovim prostorima i pokretanju osnivanja islamskog vakufa, kako bismo učinili trajno djelo za naše duše, prije svega.
"Men amile salihan je li nefsihi ve men esae fe alejha" (Ko uradi dobro djelo - za sebe je, a ko loše - opet je za svoju dušu uradio).
Ja vas pozivam da se uključite i odazovete u akciju koju smo pokrenuli ovogodišnjeg ramazani-šerifa, o kojoj sam vam govorio u obraćanju prije bajram-namaza.
Molim Uzvišenog Allaha da nam sjedini srca naša na ovoj akciji i da nam olakša da je hairli privedemo kraju.
Uzvišeni Allah je u Kur'anu rekao: "Vi se, eto, pozivate da trošite na Allahovom putu, ali neki od vas su škrti, a ko škrtari, na svoju štetu škrtari, jer Allah je bogat, a vi ste siromašni. A ako glave okrenete, On će vas drugim narodom zamijeniti, koji, onda, kao što ste vi neće biti"."
Molim Allaha, dželle še'nuhu, da nam svima na današnjem našem Bajramu podari snage da budermo hrabri vjernici koji će poraziti šejtana i njemu uvijek reći "ne" kad bude nastojao da nas zavede da ne govorimo sa nekim od muslimana, da ga preziremo ili da se s njim svađamo.
Hrabar musliman danas je onaj koji je spreman pružiti ruku i čestitati Bajram svakom muslimanu s kojim se sretne. Zato, braćo, snažno i čvrsto uhvatimo se jedni drugima za ruke i čestitajmo Bajram! Allah nas takve voli.
Svim vama čestitam Bajram. Bajram Šerif mubarek olsun!
München, 19. januar 1999. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG:
Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekber! Allah je najveći, Allah je najveći, Allah je najveći! Njega tekbirom veličamo u ovim jutarnjim sahatima prvoga dana Ramazanskoga bajrama, prvog u trećem mileniju. Slava Velikom Allahu, Koji je svojim robovima u današnjem danu jedenje i pijenje učinio obavezom, a post zabranio.
Kaže Allah, dželle še'nuhu: "Eto toliko, pa ko veliča Allahove propise, pa

to je odraz bogobojazna srca”.[38]
Učimo salavat i upućujemo selam Allahovom Poslaniku, ‘alejhis-selam, koji je rekao: “Zejjinu e’ajadekum bitekbiri” (Ukrasite vaše bajrame tekbirom).[39]
Sa’d ibn-Evs el-Ensari prenosi od svoga oca: “Rekao je Resulullah, ‘alejhis-selam: ‘Kad bude Ramazanski bajram, meleki se rasporede po putevima i dozivaju: 'Poranite, o skupino muslimanska, Plemenitom Gospodaru, Koji pruža mnogo dobra i daje za to nagradu. Vama je naređen post pa ste postili, naređeno vam je noćno klanjanje namaza pa ste klanjali, bili ste pokorni vašem Gospodaru pa primite danas nagradu’. Kad se završi namaz, pozove se glasom: 'Uistinu [38] Sura Hadž, 32. vam je vaš Gospodar oprostio, vratite se vašim kućama sa oproštenim grijesima, ovo je dan vaše nagrade. Ovaj dan se na Nebesima naziva Danom nagrade’”[40].

Braćo po islamu! Danas, na Bajram, mi veličamo Allaha. Ovo je za nas drugi Bajram u našem vlastitom prostoru, u našoj čistoj i lijepoj džamiji. Istina, trebalo nam je osam punih godina da ovo ostvarimo. I današnji Bajram i ovi glasni tekbiri pokazuju nam da smo jači i stabilniji i organiziraniji nego prošlog, pretprošlog i ranijih Bajrama. Istina da ne vidimo nekih lica. Neki su preselili kod Gospodara Allaha, naprimjer rahmetli Ismet Hasanbašić, rahmetli Sulejman Šabić, rahmetli Osman Osmanbašić, neka im Allah lijepi Džennet podari. Neke koji su zauzimali saffove na Bajramu u našoj džamiji nafaka je odvela u druga podneblja; ima ih i u Americi, Australiji i Aziji. A veliki broj je i onih koji su se vratili na svoja ognjišta. Oni su sretni. Insanu je najdraža rodna gruda od koje je i stvoren. Na njoj se najbolje smiri i osjeća zadovoljstvo. A većina nas je zamijesena od bosanskoga blata. Ali, mjesta onih kojih nejma zauzela su nova lica. Saffovi su popunjeni, hvala Allahu.

Drago nam je da u našim redovima imamo i braću koji su izbjegli ispred albanskoga nacionalizma i šovinizma sa Kosova i predjela Sandžaka. To su braća koja govore našim jezikom i nekima je to bio dovoljan razlog da ih, u slijepoj mržnji nacinalizma, pokrenu sa njihovih ognjišta samo zato što ne govore šiptarskim jezikom. To je dodatna sramota i crna mrlja ovoga doba na obrazu albanskog naroda, čijem smo se oslobođenju od srpskog jarma veoma radovali. Iz tih područja su zabilježene i žrtve u našim redovima. Čak su i neke imame likvidirali. Takvim, nekontroliranim i nepromišljenim potezima albanski narod će na sebe navući gnjev i prezir drugih naroda, što će se samo njima vratiti kao bumerang u skorijoj budućnosti. Allah, dželle še’nuhu, upućujući da je dio Njegove blagodati to što je dao različite jezike i boje kože, kaže:
"I jedan od dokaza Njegovih je stvaranje Nebesa i Zemlje, i raznovrsnost jezika vaših i boja vaših; to su, zaista, pouke ljudima koji znaju”.[41]
Posebnu pažnju i dobrodošlicu iskazujemo našoj braći, bošnjačkoj

manjini, koji žive u spomenutim područjima, a koji su danas ovdje, s nama, na Bajramu. Neka se osjećaju kao među svojom braćom. I, iskazujemo protest protiv nacionalističkog divljanja i diskriminacije, ma od koga dolazili.
Allah, dželle še’nuhu, kaže: “Innemel mu’minune ihvetun” (Vjernici su braća).
Naša su srca danas i sa hrabrim borcima Čečenije. Njihova bol je naša bol. Djeca Čečenije imaju najveću potrebu za našom solidarnošću i pružanjem ruke pomoći. Mi smo sudjelovali u akciji pomoći Čečenima koju je u ramazanu vodila Islamska zajednica, a akciju je inicirao Rijaset Islamske zajednice u Sarajevu. Oni koji su s nama proveli ramazan, uključili su se u tu akciju i tako drže nivo i podižu ugled u organiziranju bošnjačkoga naroda. Oni koji su bili istopljeni i infiltrirani u albanske, turske ili arapske džemate, ako su pomogli, podigli su rejting tim narodima. Od svih naroda svijeta, mi trebamo najviše razumjeti narod Čečenije, jer su naše rane najsvježije i nanijeli su ih isti katili i dušmani koji ih sada nanose i Čečenima. Nadamo se da će se oni izboriti za svoju slobodu i da će im na tom putu dragi Allah biti na pomoći.

I, na kraju, ne možemo a da vas ponovo ne obavijestimo, kao i prošlog Bajrama, o rezultatima akcije vakifa, koja je najvažnija i najznačajnija akcija koja se vodila među našim narodom na ovim prostorima. Zašto? Zato što smo u jeku vođenja projekta kupovine i izgradnje ovoga našeg centra naišli na udar i otpor faktora koji razbijaju muslimanski korpus, tako da je jednog momenta izgledalo da su paralizirani kompletna aktivnost i daljnje napredovanje te se očekivao pad i raspad. Akcija vakifa je bila sudbonosna da sve krene naprijed.

To je za sudbinu islama u Miinchenu prošlog i ovoga ramazana bilo na stepenu Bedra iz Poslanikovog, ‘alejhis-selam, doba. Na Bedru su 300 muslimana izvojevali odlučujuću pobjedu, s Božijom pomoći.

A ovdje će 300 vakifa na leđima iznijeti do kraja ovaj projekt, s Božijom pomoći. To uspoređujem i sa odlučujućim i povijesnim podvigom Tarika ibn-Zijada, kad je, prešavši Gibraltar i dovevši muslimansku vojsku na tlo Evrope, spalio lađe i rekao: "Iza vas je more, a pred vama neprijatelj!”

Na prošloj bajramskoj hutbi sam vam citirao Kardavija o ulozi i funkciji islamskih centara, što i danas činim, da nas podsjetim na funciju i ulogu koju ovaj centar mora imati među nama:
“Islamski centar je danas u ulozi tvrđave iz koje se brani islam. Iz njih treba startati da’va sa upućivanjem, odgojem, obrazovanjem u zemljama gdje su muslimanske manjine izložene nasrtaju i utjecaju kršćanskih, komunističkih i ateističkih ideja ili drugih sekti i grupacija koje rade protiv islama i zavođenja muslimana sa pravoga puta”.
Do sada imamo oko 150 prijavljenih vakifa, od toga je 65 isplatilo za

jednu ili dvije godine svoje obaveze, a deset je isplatilo za sve. I danas će vam biti podijeljene liste sa kojih se detaljno možete upoznati s ovom akcijom. Oni koji se budu upisali u listu vakifa, tim svojim činom će ući u povijest i osigurati sebi trajni izvor iz koga će im godišnje pred njihove duše pristizati učenje Kurana (hatme) sve dok traje i postoji ovaj vakuf.
Uzvišeni Allah kaže: “Koje taj koji će Allahu drage volje zajam dati, pa da mu ga On mnogostruko vrati? A Allah uskraćuje i obilno daje i Njemu ćete se povratiti”.[41]
U svemu ovome bi bilo krnjavo ako ne bih spomenuo ulogu i doprinos naših čestitih omladinaca i omladinki u toku ovoga ramazani-šerifa. Budimo ponosni što imamo zlatnu omladinu. Oni su sa nivoom vodili računa o ovoj našoj ustanovi i dali su veliki doprinos, na čemu im se ja, kao imam ove zajednice, posebno zahvaljujem. Omladina je ukras ovoga našeg džemata.
Ne zaboravite poslati ili lično dovesti vašu djecu ili unučad na podne-namaz kako bi primili bajramske paketiće.
Bajram Šerif mubarek olsun!
Miinchen, 8. januar 2000. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!
Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.
Draga i poštovana braćo!
Uzvišeni Allah je u Kuranu objavio:
“Svakoj vjerskoj zajednici smo propisali klanje kurbana da bi spominjali Allahovo ime prilikom klanja stoke koju im On daje. Vaš Bog jedan je Bog, zato se samo Njemu iskreno predajte! A radosnom viješću obraduj poslušne, čija srca, kad se Allah spomene, strah obuzme, i one koji strpljivo podnose nevolje koje ih zadese, i one koji namaz redovno obavljalju, i koji, od onoga što im Mi dajemo, udjeljuju”.[43]
I kaže: “Mi smo ti, uistinu, mnogo dobro dali. Zato se Gospodaru svome moli i kurban kolji. Onaj koji tebe mrzi sigurno će bez pomena ostati”.[44]
[43] Sura Hadž, 34.-35.
I kaže Uzvišeni: “Tako mi zore i deset noći”.[45]
Rekao je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam: “Uzvišenom Allahu je najveće i najdraže ono djelo koje se čini u ovih deset dana, pa u njima što više činite tespih, tahmid i tehlil”.[46]
Ovo je dan prinošenja žrtve Allahu, dželle še’nuhu. Molimo Allaha da nas učini da budemo od onih kojima će žrtva kurbana biti primljena među dobra djela.
Rekao je Muhammed, ‘alejhis-selam: “Ko sa zadovoljstvom zakolje

kurban, računajući na Allahovu nagradu, kurban će mu biti zastor od vatre”.[47]
Kao prvo, da se u ovim jutarnjim sahatima sjetimo velike žrtve i iskušenja koje je izdržao i izvršio Ibrahim, ‘alejhis-selam.

Poznato nam je da je Ibrahim, ‘alejhis-selam, nakon što je dobio sina Ismaila, po naređenju Allaha, dželle še’nuhu, odveo ga u dolinu u kojoj ne rađa ništa i tu ga je, zajedno sa njegovom majkom Hadžerom, ostavio. Na tom mjetsu se pojavilo vrelo Zemzem, pa su se ubrzo naselila neka arapska plemena.
Ibn-Abas, r. a., prenosi da je Muhammed, ‘alejhis-selam, rekao: “Neka se Allah smiluje Ismailovoj majci. Daje ostavila Zemzem (da nije zahvatila vodu), Zemzem bi bio tekući izvor, a da nije rekla: ‘Stani, stani’, on bi sve potopio”.
[45] Sura Fedžr,i.-2.
[46] Taberani.
Nakon što je Ibrahimov, ‘alejhis-selam, sin Ismail, ‘alejhis- selam, porastao i mogao ocu pomagati u poslovima, Allah, dželle še’nuhu, naređuje mu da ga zakolje.

Jedne noći je Ibrahim, ‘alejhis-selam, usnio san da žrtvuje sina kao kurban. On u snu ču glas: “Ibrahime, prinesi sina svoga kao žrtvu na putu Allahovom!”
Ibrahim skoči iz sna, moleći Allaha da ga zaštiti od šejtanske spletke. Ali, Ibrahimu ponovo iziđe na san: “Ibrahime, prinesi sina svoga kao žrtvu na putu Allahovom!”
Ibrahim ponovo skoči, uvjeren da je to glasnik od Allaha, kojim mu se zapovijeda da žrtvuje voljenoga sina. Zato on odluči da se odazove dragom Allahu. Spremio se i otišao Hadžeri, kojoj reče da okupa Ismaila, izmije i lijepo obuče, ne kazujući joj svoju namjeru. Kad je dijete bilo opremljeno, a bijaše kao zlatna jabuka, povede ga sa sobom i odvede dva sahata daleko od Mekke, gdje je danas Mina (šest kilometara od Mekke), pod izgovorom da ide po drva i noseći nož i uže.

Hadžeru je spopala zla slutnja. Naslućivala je da joj se dijete vodi na žrtvenik. Ipak, slutnje je odgonila od sebe govoreći: “Neće nikakav otac svoje dijete zaklati. Ako bi to Ibrahim i učinio, učinio bi na osnovu zapovijedi Božije, kojoj se svako treba draga srca pokoravati”.
I samo dijete je obuzimala ista slutnja. Ali je i ono, kao i njegova majka, odbaci i utješi se riječima koje je u sebi duboko izgovaralo: “Ja se Božijoj volji potpuno pokoravam”.
Došavši na mjesto, Ibrahim mu saopći san.
Otome je Uzvišeni Allah u Kuranu objavio: “I kad on odraste da mu je u poslovima počeo pomagati, Ibrahim reče: 'O sine moj, u snu sam vidio da te trebam zaklati, pa šta ti misliš?’ ‘O oče moj, postupi onako kako ti se naređuje. Vidjet ćeš, ako Bog da, da ću sve izdržati”.[48]

Ismail, ‘alejhis-selam, iskreno je u Gospodara svoga vjerovao i poslušan bio ocu.

A kad otac uze od sina uže da ga sveže i nož da ga zakolje, Ismail zamoli: “Oče moj, kad htjedneš zaklati me, dobro učvrsti konopac kojim me vežeš kako te ne bi poprskala moja krv, pa da mi nagrada zato bude umanjena. Smrt je zaista teška, pa se bojim da se ne uznemirim pri samom klanju kad osjetim dodir noža. I naoštri ga kako bi me brzo zaklao. A kad me povališ prije samog klanja, obori me na lice, a nemoj na stranu, jer se plašim da ćeš se sažaliti kad mi vidiš lice i odustati od izvršenja zapovijedi Gospodara. Ako želiš, možeš košulju moju pokloniti mojoj majci. Možda će joj to biti utjeha”.

“Divna li si ti pomoć, sinko moj, u onome što je Allah odredio!” - reče Ibrahim, ‘alejhis-selam.

Zatim Ibrahim, ‘alejhis-selam, naoštri nož, pričvrsti njegova stegna, obori ga na lice tako da mu čelo dotiče tlo, izbjegavajući ga pogledati u lice.

Potpuno se predade Uzvišenom Allahu, dželle še’nuhu, i pozva Ga za svjedoka, a potom htjede izvršiti zapovijed.

O tome Uzvišeni Allah u Kuranu kaže:

“I njih dvojica poslušaše, i kad ga on čelom prema zemlji položi, Mi ga zovnusmo: ‘O Ibrahime, ti si se Objavi u snu odazvao, a Mi ovako nagrađujemo one koji dobra djela čine”.[49]

Ibrahim, ‘alejhis-selam, baci pogled na stranu odakle je stizao glas i ugleda rogata, velikih crnih očiju, bijela ovna. “I kurbanom ga velikim iskupismo i u naraštajima kasnijim mu spomen očuvasmo”.[5o]

“To je bilo zaista veliko iskušenje! Nekje u miru Ibrahim! Eto tako mi nagrađujemo one koji dobra djela čine, a on je, zaista, bio rob naš, vjernik”.’51

Ibrahim, ‘alejhis-selam, u suzama je sina ljubio i govorio: “Sine moj, danas si mi darovan ponovo!”

Ibrahim, ‘alejhis-selam, simbol je spremnosti prinošenja žrtve Allahu. Mi se danas sjećamo Ibrahima, ‘alejhis-selam, i divimo se njegovoj spremnosti na izvršenje Božije naredbe. S druge strane, drago nam je da je Allah iskazao svoju milost ljudskoj zajednici i dao zamjenu za žrtvu, kurban.

Allah, dželle še’nuhu, kaže: “Nećete postići dobročinstvo dok ne podijelite od onoga što volite”.[52]

Ibrahima, ‘alejhis-selam, vjernici se sjećaju i po vakufima koje je ostavio iza sebe, posebno na području današnje Palestine.

[49] Sura Saffat,103.-105.

[50] Sura Saffat, 108.

[51] Sura Saffat, 106.-109.

Ibrahim, ‘alejhis-selam, svojom žrtvom i dobrim djelima, postigao je da ga se vjernici sjećaju po dobrim djelima. Svaki musliman, dok obavlja

namaz, dok uči etehijjatu, pored dove za pejgambera Muhammeda, obavezno uči dovu i za Ibrahima, ‘alejhis-selam.

Kako postići radost na Bajramu? Mogu li se istinski radovati oni koji su potlačeni, čija su prava povrijeđena i nad kojima su se nadvili raznovrsni problemi?

Sve to se može odnositi na ummet kome pripadamo. Bajrami su prilike da se samo na trenutke zaboravi muslimanska stvarnost i na trenutke osjeti radost prouzrokovana emocijama od učenja Kurana, tekbira, prisustva mnoštva klanjača i slično. Ali, sve to brzo prođe. Ummet kome mi pripadamo neće još dugo moći osjećati istinsku radost. Kad se uspravi i istinski stane na noge, kad se oslobode porobljeni bogati dijelovi islamskih teritorija, kad se uspostavi halifat i muslimani budu organizirani na najvišem nivou, onda će se moći osjetiti istinska radost. A sve dok se na jednom kraju svijeta ubijaju i pljačkaju muslimani, a ovi drugi im ne mogu pomoći, tu nejma istinske radosti. Zato se makar bajramima možemo sjetiti i podsjetiti najvećih vrijednosti koje su islamom proklamirane. Mi se moramo zapitati šta je sa muslimanima u Palestini i zašto se palestinsko pitanje tako sporo rješava? Svi mi, otkad znamo za sebe, znamo za Bliskoistočnu krizu. Zašto bogate petrolejske zemlje više ne stanu u zaštitu muslimana u Palestini?

Eto, to su neke slabosti i nevolje koje pritišću islamski ummet.

Problemi su i sa muslimanima u Bosni. Neprijatelj je negativom propagandom uspio postići to da su u najvećoj
mjeri muslimani na biračkm listama kaznili one koji su doprinijeli u ratu da se spasi i očuva što se spasiti moglo. Željni za promjenama, a ne razmišljajući da promjene mogu biti ili bolje ili gore, faktičko je stanje da su sa scene zbačeni sposobni ljudi koji su mogli muslimane Bosne odvesti u bolje sutra.

To što sada imamo na dijelovima Bosne sa muslimanskom većinom multietničku vlast i na značajnim mjestima ljude nemuslimane, krivicu djelimično pripišimo i sebi.

Samo još čudo može spasiti muslimanski narod! Nemogućnost postizanja većeg stepena međusobnog jedinstva i solidarnosti među muslimanima objašnjavamo nedostatkom primjene vjere. Teško je ujediniti dva muslimana po imenu ako jedan ne prakticira, niti respektira ništa od islama, a drugi izgara za islam.

Molim Uzvišenog Allaha da pomogne islam i muslimane na svakom mjestu.

I, na kraju, još jednom bih nas zajednički podsjetio na najznačajniju akciju koju vode naši muslimani u Miinchenu, a koju smo naslovili imenom “Akcija 300 vakifa”. Brate muslimanu, još nije kasno da se i ti uključiš. Dosad imamo 250 prijavljenih vakifa koji su obećali, u ime

Allaha, isplatiti vakufninu po 3.000DM za isplatu objekta, koji, hvala Allahu, koristimo za naše vjerske aktivnosti. Vakifi će time sebi osigurati trajni izvor primanja nagrade, jer će im se svake godine dok postoji ovaj hajrat za njihove duše učiti hatma i za 27. noć ramazana pokloniti. Neka ostane u povijesti da su se i ovako gradile džamije. Nama ne trebaju kraljevi da nam grade džamije. Mi smo to moćni ostvariti svojim trudom. Vakifska ploča je već postavljena, ostaje još samo da se imena popune. Zato, muslimanu, razmisli, odluči i priključi se! Nadamo se da poslije ovoga Bajrama neće više biti potrebe da govorimo o "Akciji 300 vakifa", jer će ona, ako Bog da, biti završena. Nas će čekati drugi projekti, inšallah.

Brate muslimanu, spremi se da odgovoriš na povijesno pitanje kad te neko bude pitao jesi li ti vakif u izgradnji džamije u Miinchenu. Kako ćeš na njega odgovoriti?

Molim Allaha da obilato nagradi sve koji su doprinijeli da se ostvari ovaj projekt. Čestitam vam Bajram. Bajram Šerif mubarek olsun!
München, 10. zu-l-hidždže 1421./5. mart 2001. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG;
Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, 'alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.
Draga i poštovana braćo!
Uzvišeni Allah je rekao: "I pouzdaj se u Silnog i Milostivog (Allaha), Koji te vidi kad ustaneš da sa ostalim molitvu obaviš, jer On, doista, sve čuje i sve zna";[53]

"Znaj da nejma boga osim Allaha! Traži oprosta za svoje grijehe i za vjernike i vjernice! Allah zna kuda se krećete i gdje boravite";54

"Ne tugujte i ne žalostite se, vi ćete sigurno biti pobjednici ako budete vjernici"."
Rekao je Allahov Poslanik, 'alejhis-selam: "Uljepšavajte vaše bajrame tekbirima (Allahu ekber), tehlilima (La ilahe illellahu), tahmidima (Hvala Allahu) i takdisima (veličanjem Allaha)"[56].
[53]Sura Šuara, 217.
[54] Sura Muhammed, 19.
Rekao je Allahov Poslanik, alejhis-selam: "Na Ramazanski bajram meleki se poredaju pokraj puta i dozivaju: 'Poranite, o muslimani, svome plemenitom Gospodaru, Koji dobro daje i povećava ga'. 'Ja sam vam naredio da noći provodite u ibadetu pa ste to činili; naredio sam vam da danju postite pa ste postili i tako ste poslušali svoga Gospodara. Zato, primite sada vaše nagrade'. Kad klanjaju bajram-namaz, Allahov glasnik poviče: 'Čujte dobro! Vaš Gospodar vam je, uistinu, grijehe oprostio.

Sada se vratite sretni svojim kućama. Bajram je dan dijeljenja nagrade i tako se naziva kod stanovnika Nebesa'"[57].

"Kad nastupi Bajram, Allah oslobodi od Džehennema toliko ljudi koliko ih je oslobodio u svim noćima toga ramazana, trideset puta po šesdeset hiljada"[58].

Aiša, r. a., prenosi: "Ebu-Bekrje ušao u šator na Mini i našao dvije ensarijke djevojke koje su kod mene pjevale. Ugledavši ih, Ebu-Bekr je viknuo: 'Zar šejtanske frule u kući Allahova Poslanika?' Bilo je to na Bjaram. Na njegove riječi, Allahov Poslanik, 'alejhis-selam, odgovori: 'Ebu-Bekre, svaki narod ima svoj praznik, a ovo je naš praznik'"[59].

Da, i mi kažemo, svaki narod ima svoj praznik, a ovo je Bajram, naš praznik. Neka svaki narod veliča, proslavlja i obilježava svoje praznike. Pa, činimo to i mi sa svojim!

Ovo je bilo nekoliko citata iz naših temeljnih izvora (Kurana i sunneta) o nekim značajkama ovoga velikog dana, Bajrama.

[57]Taberani.

[58]Bejheki.

Iskazujemo neizmjernu zahvalnost Allahu, dželle še'nuhu, da možemo u miru i na siguran način i ovdje, daleko od naše domovine, u gostoprimstvu, srdačnosti i velikom stepenu kulture i osjećaja za tolerancijom domaćina ove zemlje (njemačkog naroda), obilježavati naše praznike. Zato, braćo vjernici, pokažimo i mi dostojanstvo zahvalnoga gosta prema plemenitom domaćinu. Nas naša vjera, naš dini-islam, uči da smo od trenutka stupanja na teritoriju ove države preuzeli obavezu da ćemo cijeniti i poštovati zakone i sve pozitivne vrijednosti kojima se krasi i odlikuje ove društvo. Zato, draga i poštovana braćo, držimo se učenja naše vjere i budimo ponosni što smo sljedbenici onoga koga je Allah poslao kao milost svjetovima. Islam od svojih sljedbenika posebno traži da se poštuje i pazi svačije pravo. Neka nijedan pojedinac musliman ne dozvoli da se kroz njegov loš primjer mjeri i prezire islam i cijeli islamski ummet. U Kuranu su ispisane zabrane vjernicima: Ne ukradi, ne ubij, ne laži, ne varaj, blud ne čini, alkohola se kloni, krivo ne svjedoči, lažno se ne zaklinji, nevina ne potvori i slično.

Rekao je Muhammed, 'alejhis-selam: "Kad god u jednom narodu zavlada pljačkanje narodne imovine, po Božijim zakonima u tom narodu zavlada panika, strah i nesigurnost. Nikad u jednom narodu ne zavlada u većoj mjeri blud i prostitucija, a da se ne poveća smtrnost. Zakidanje na mjerenju i vaganju, ako je rasprostranjeno, neminovno povlači za sobom nestajanje sredstava za opskrbljivanje. Ako se u jednom narodu nepravedno sudi (vlada bezakonje), tu mora doći do prolijevanja krvi. Ako jedan narod ne ispunjava ugovore i date obaveze, takav narod po Božijim zakonima mora pasti pod neprijateljsku vlast''[60].

Dalje, poučava nas Allahov Poslanik, alejhis-selam: "Čuvajte se

sumnjičenja, jer je sumnjičenje najveća laž. Nemojte jedan drugog uhoditi, niti prisluškivati. Nemojte jedan drugome zavidjeti, niti se među sobom mrziti, niti jedan drugom leđa okretati. Budite Allahovi robovi, braća, kao što vam je Allah naredio. Musliman je brat muslimanu, ne smije mu nasilje učiniti, poniziti ga i omalovažiti. Dosta je čovjeku zla da svoga brata muslimana zamrzi. Sve što pripada jednom muslimanu sveto je drugom muslimanu: njegova imovina, život i čast. Allah, uistinu, ne gleda u vaša tijela i likove, nego gleda u vaša srca i vaša djela. Ovdje je takvaluk" (bogobojaznost). Ove riječi je Allahov Poslanik, 'alejhis-selam, ponovio tri puta i pokazivao na svoja mubarek-prsa."[61].

I, na kraju, braćo draga, nakon što smo zaokružili i upotpunili našu "Akciju vakifa" i time osigurali isplatu ovoga prostora, drago nam je da se ne moramo više boriti i podsticati na ovu akciju. Neka dragi Allah nagradi svakoga čije srce se otvorilo spram ove akcije. Time smo uspjeli utemeljiti vakufsku imovinu koju koriste i koju će koristiti muslimani.

Koristim priliku ove hutbe da naj avimo kurs našeg budućeg djelovanja koji će se, nakon završetka materijalne izgradnje džamijskog prostora, odlikovati duhovnom izgradnjom nas samih, našom islamizacijom i podučavanjem islamu svih uzrasta, a mladih posebno. To je naš zaokret iz male u veliku bitku. Također, koristim priliku da vam prenesem bajramsku čestitku našeg vjerskog poglavara Reisu-l-uleme, kao i da vas pozovem na istrajnost i podršku Islamskoj zajednici kroz vaše članstvo. Budite članovi Islamske zajednice i Islamska zajednica će biti uz vas kad vam bude potrebno.

[60] Taberani.

Rekao je Poslanik, 'alejhis-selam: "Ko se ne brine opotrebama svoje zajednice, taj nama i ne pripada".[62]

Mi smo dolaskom na Bajram potvrdili da pripadamo Islamskoj zajednici, pa je podržimo članarinom.

Bajram mubarek olsun!

München,1422./

O POKAZATELJIMA-ZNAKOVIMA SREĆE I NESREĆE

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.

"Svaka duša (osoba) zalog je onoga što je stekla, osim onih na desnoj strani, oni će se u dženetskim baščama raspitivati ozločincima: 'Šta vas je u Sekar dovelo?' 'Nismo', reći će, 'bili od onih koji su klanjali i od onih koji su siromahe hranili i u besposlice smo se sa besposlenjacima upuštali, i Sudnji dan smo poricali, sve dok nam smrt

nije došla. Njima posredovanje posrednika neće koristiti. Pa zašto se oni okreću od opomene, kao da su divlji magarci preplašeni pobjegli od lavova?! Da! Svaki bi čovjek od njih htio da mu se daju listovi rašireni. Nikad, jer oni se onog svijeta ne plaše! Uistinu! Kuran je pouka, i ko hoće, na umu će ga imati, i na umu će ga imati samo ako Allah bude htio, On je Jedini dostojan da Ga se boje i On jedini prašta".[63]

"Kad bi svi za njih posredovali, ne bi im koristilo" (Bejdavija u svome "Tefsiru").

Ebu-Hurejre, r. a., prenosi da je upitao Allahovog Poslanika: "Ko će na Sudnjem danu biti najsretniji kad je u pitanju tvoj šefa'at (posredovanje, zauzimanje)?" Rekao je: "Najsretniji čovjek na Sudnjem danu kad je u pitanju moj šefa'at bit će onaj koje izgovorio La ilahe illellahu - iskreno iz svoga srca".

Prenosi se da je Resulullah, 'alejhis-selam, rekao: "Ko kaže iskreno La ilahe illellahu, ući će u Džennet!"

Rečeno je: "Šta se podrazumijeva pod iskrenošću izgovaranja La ilahe illellahu?"

Rekao je: "Da ga spriječi od vršenja harama"[64].

Rekao je Ebu-Jezid Bistami: "Dosad me porazio samo jedan čovjek iz Belha. Kad nam je stigao, pitao me: O Ebu- Jezide, gdje je kod vas granica zuhda (odricanja i pobožnosti, asketizma)?' Rekao sam mu: 'Kad imamo - jedemo, a kad nejmamo - saburimo; strpljivi smo'. On mi je rekao: 'Tako se kod nas u Belhu ponašaju psi: kad im damo -jedu, kad im ne damo - strpljivi su u lancima. Upitao sam ga, kaže Ebu-Jezid: 'Gdje je kod vas granica zuhda?' Rekao je: 'Kad nejmamo - strpljivi smo, a kad imamo - dajemo drugima, makar i nama bilo potrebno'".[65]

"Znaj da su sljedeći znakovi sreće:
Biti asket prema Dunjaluku, a žuditi za ahiretom,
Biti zauzet ibadetom i učenjem Kur'ana,
Malo govoriti kad nije potreba za govorom,
Čuvati pet obaveznih namaza,
Sačuvati se od harama, malih i velikih,
Druženje sa dobrim ljudima,
Biti skroman i ne oholiti se,
Biti darežljiv i plemenit,
Biti milostiv prema Allahovim stvorenjima,
Biti koristan ljudima,
Sjećati se često smrti"[66].

[64] Buhari i Ahmed.

[65] El-Gazali, Mukašefetul-kulubi.

"Znaci nesreće su sljedeći:
Biti pohlepan u skupljanju imetka,
Zaokupljenost ispunjenjem strastima i prohtjevima,

Biti bezobraznog rječnika i mnogo ogovarati,
Ne voditi računa o pet obaveznih namaza,
Družiti se sa pokvarenim (nemoralnim) ljudima,
Biti ružnog ahlaka (ponašanja),
Biti ohol i hvalisavac,
Biti na štetu ljudima,
Nemati milosti prema vjernicima,
Biti škrt,
Ne sjećati se smrti” 5.
Rekao je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam: “Znakovi nesreće su u četvero: u zaboravu prošlih grijeha, a oni su kod Allaha sačuvani; sjećati se i spominjati učinjenih dobrih djela, a ne zna se jesu li primljena ili nisu; ugledati se u dunjalučkim poslovima u onoga ko je iznad tebe i ugledati se u vjeri u onoga koje ispod tebe”.
München, 28. safera 1423. h. g./10. maja 2002. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!
Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.
Draga i poštovana braćo!
Sada smo u mjesecu muharremu, mjesecu koji je Allahov poslanik Muhammed, ‘alejhis-selam, nazvao Šehrullahi el- Muharrem (Allahovmjesec muharrem). Tačnije, upravo smo na završetku prve trećine ovoga mjeseca. Danas je deseti dan muharrema. On se u islamskoj terminologiji naziva Jevmi- ašura. Ta kovanica je poznata u našem narodu. Ove godine je posebnost u tome što se džuma poklapa sa Jevmi-ašurom. Vjernici su se sakupili na džumi i istovremeno obilježavaju i sjećaju se Jevmi-ašure. Iz toga razloga, naša današnja hutba će biti usmjerena u tom pravcu. Govorit ćemo o značaju ovoga mjeseca, a posebno o značaju desetog dana mjeseca muharrema - Jevmi-ašuri.
Rekao je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam: “Najodabraniji post poslije mjeseca ramazana je post u Allahovom mjesecu muharremu, a najodabraniji namaz poslije propisanih (farz- namazi) jest noćni namaz - sallatu-l-llejl” (Muslim, Ebu- Davud, Tirmizi i En-Nesai).
Iz mnogih predaja koje su zabilježene u hadiskim zbirkama i knjigama sira (životopis Poslanikov, alejhis-selam) saznaje se da su ashabi ovaj dan obilježavali dobrovoljnim postom. Vjerojatno zato što je post Allahu, dželle še’nuhu, najmiliji ibadet. Za njega je Allah, dželle še’nuhu, pripremio posebnu nagradu. Zato je primjetno da su ashabi i druge značajne događaje i dane obilježavali postom. Oni su voljeli da budu

postači u takvim prilikama. Dan ašure je upravo jedna od tih prilika.
To ne znači da se ne mogu i na drukčiji način obilježiti značajni datumi; naprimjer, tribinama sa obrađivanjem tema i aktualnim predavanjima o značaju tih događaja ili značajnih datuma ili učenjem Mevluda i skupovima vjernika i vjernica u džamijama.

Kad je, kako bilježi Buhari, Muhammed, ‘alejhis- selam, došao u Medinu i vidio jevreje da poste deseti dan muharrema, upitao je: “Šta je to?”

“Ovo je dobar dan”, odgovorili su, “dan u kome je Bog spasio Izraelićane od njihovog neprijatelja (faraona) i Musa gaje za to postio”.

“Pa ja sam Musau preči od vas”, rekao je Muhammed, ‘alejhis-selam.

On ga je potom postio i naredio da se posti.

Obilježavanje postom desetoga dana muharrema je bilo uobičajeno u praksi ashaba, posebno prije objavljivanja obaveznosti posta mjeseca ramazana. Nakon toga je post ovim danom ostao u statusu dobrovoljnog posta (nafile). Ko bude htio postiti ovaj dan - imat će nagradu za to, a ko ne bude postio - neće imati kazne, niti nagrade.

Iz citiranog hadisa koji prenosi Buhari, između ostalog, imamo dvije poruke:

1. Ono što smo već rekli da se određeni značajni događaji, kao što je situacija kad je Allah, dželle še’nuhu, pomogao vjernicima, obilježe postom, kao Allahu, dželle še’nuhu, najdražim djelom za koje je Allah, dželle še’nuhu, pripremio posebnu nagradu;
2. Primjer jevreja koji pamte historiju i vjerno obilježavaju historijske događaje, posebno one koji su nešto značili njihovom narodu i njihovoj vjeri. Koliki je period prošao od Musaa, ‘alejhis-selam, do jevreja Muhammdovog doba, ali oni pamte i obilježavaju postom dan u kome je Allah, dželle še’nuhu, pomogao Izraelićane?! Pa i mi smo, kao sljedbenici islama, dužni obilježiti te događaje, jer iz njih je jasno da je Allah, dželle še’nuhu, pomogao vjernicima protiv nevjernika, sljedbenike Musaa, ‘alejhis-selam, protiv diktatora Faraona, alejhi lenetullahi; neka je Allahovo prokletstvo na njemu.

Ebu-Katade, r. a., prenosi da je upitan Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, o postu desetog dana muharrema (Jevmi- ašure), pa je rekao da post ovoga dana briše grijehe za proteklu godinu (bilježi Muslim).

Prenosi Alija, r. a., da ga je pitao neki čovjek u kom mjesecu mu naređuje da posti nakon obaveznog ramazanskog posta. Alija mu je na ovo pitanje odgovorio sljedeće: “Bio sam jedne prilike kod Allahova Poslanika, ‘alejhis-selam, kad ga je jedan čovjek upitao o ovome što si ti mene sada pitao, pa mu je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, rekao: ‘Ako želiš biti postač poslije obaveznog ramazanskog posta, onda posti u muharremu, jer je to Allahov mjesec, u kome je Allah, dželle še’nuhu, oprostio nekim narodima i u kome će oprostiti i drugim narodima”(bilježi

Tirmizi).
Muslimani imaju dosta razloga da obilježavaju ovaj dan kako postom, tako i drugim manifestacijama - tribinama, predavanjima, mevludima i sličnim.
U islamskim izvorima se spominju neki događaji koji su se zbili upravo na deseti dan Muharrema (Jevmi-ašura) i mi ćemo ih ovdje samo spomenuti:

1. Ademu, ‘alejhis-selam, oprošten je prekršaj koji je učinio u Džennetu nakon Iblisovog zavođenja i prijevare;
2. Nuh, ‘alejhis-selam, sa svojim vjernicima se iskrcao na planinu Džudijj (Ararat), nakon što je potopljen njegov narod, odnosno nevjernici iz njegovoga doba;
3. Junusa, ‘alejhis-selam, na ovaj je dan izbacio kit na obalu nakon što mu je Allah, dželle še’nuhu, oprostio njegovu pogrešku;
4. Musa, ‘alejhis-selam, sa svojim sljedbenicima se spasio od Faraonove vojske prolazom preko Crvenog mora, a Faraon je utopljen;
5. Jusufa, ‘alejhis-selam, izbavila je karavana iz bunara u koji su ga bacili njegova braća;
6. Rođen je Ibrahim, ‘alejhis-selam;
7. Jakubu, ‘alejhis-selam, vraćen je vid nakon dugogodišnjeg plača za svojim sinom Jusufom;
8. Ejjub, ‘alejhis-selam, na ovaj dan je ozdravio od bolesti kojom ga je iskušavao Allah, dželle še’nuhu;
9. Sulejman, ‘alejhis-selam, postao vladar nad Izraelićanima;
10. Rođen i podignut Isa, ‘alejhis-selam;
11. Muhammedu, ‘alejhis-selam, objavljen ajet u kome ga Allah, dželle še’nuhu, obavještava da mu je oprošteno sve što je prije činio i što će činiti u buduće.[68]
12. Desetog dana Muharrema 610. godine po Hidžri na Kerbeli je šehadet postigao hazreti Husejn, r. a., drugi Poslanikov unuk. S njim zajedno je šehadet postiglo 17 mladića od Ehli-bejta. To se smatra najtragičnijim događajem u ranoj islamskoj povijesti. Masakr na Kerbeli su izvele jedinice pod komandom Ubejdullaha ibn-Zijada, kojeg je na tu funkciju postavio tadašnji halifa Jezid ibn-Muavija.

Hazreti Husejn je primjer žrtve i hrabrosti na putu borbe za istinu. On nije htio pognuti glavu pred Jezidovom tiranijom.

Imam Gazali je, u svome djelu “Muakšefetu-l-kulubi”, zapisao:

“Znaj da je ono čime je pogođen Husejn desetog dana muharrema šehadet koji upućuje na povećavanje njegovog ugleda i stepena kod Allaha. To je dan njegovog pridruživanja ostalim članovima čistog Ehli-bejta. Ko se želi sjećati te tragedije, može to samo činiti učenjem ajeta ‘Inna lillahi ve inna lejhi radžiun (Mi smo Allahovi i Allahu se vraćamo) i:

‘Ulaike alejhim salevatun min rabbihim ve rahmetun ve

[68]Komentar Buharijeve zbirke hadisa, III tom str. 166.

ulaike humu-l-muhtedun’ (To su oni nad kojima je Allahov blagoslov i milost i to su oni koji su upućeni). Čuvaj se da ne činiš ono što čine neke rafidije iskazivanjem tuge, žalosti i plača, jer to nije od ahlaka mumina. Inače, dan u kome je preselio njegov djed bi bilo preče obilježavati tugom. Allah nam je dovoljan. On je Jedini i divan je On Oslonac”[69].

Draga braćo, ovo su neki događaji o kojima nam je historija sačuvala vijesti, a iz kojih vidimo da je Allah, dželle še’nuhu, na ovaj dan izlivao svoju milost vjernicima i kažnjavao nevjernike.

Želja nam je da mi, muslimani iz Bosne i Hercegovine, dočekamo jedne godine deseti muharrem u kome će Allah, dželle še’nuhu, uništiti i iz postojanja iskorijeniti najlošiji i najgori agresorski narod, koji vrši neviđeni i nezapamćeni genocid nad vjernicima. To će biti dan velike radosti vjernicima.

Naš Gospodaru, pomozi nam protiv nevjerničkog naroda! Amin!

Mšnchen, 10. muharrem 1416./9. juni 1995. godine

[69]El-Gazali, Mukašefetul-kulubi.

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Nekajesalavatiselam pejgamberuMuhammedu, 'alejhis-selam, njegovoj časnoj porodici, ashabima i svima koji slijede uputu do Sudnjeg dana.

“Svakoj vjerskoj zajednici smo propisali klanje kurbana da bi spominjali Allahovo ime prilikom klanja stoke koju im On daje. Vaš Bog jedan je Bog, zato se samo njemu iskreno predajte. A radosnom viješću obraduj poslušne.”

"Mi smo ti, usitinu, svako dobro dali. Zato se Gospodaru svome moli i kurban kolji. Onaj koji tebe mrzi sigurno će bez pomena ostati”.[70]

Draga i poštovana braćo!

Evo nas na drugom ovogodišnjem Bajramu. Ozarenih i radosnih lica. U novim i namirisanim odijelima. Došli smo da u ovim jutarnjim sahatima klanjamo bajram-namaz. Došli smo da se vidimo, da se prebrojimo, da se upitamo i da jedni drugima čistitamo Bajram.

Danas je dan ljubavi, radosti, stiska ruku, zagrljaja, susreta, čestitki i dan sjećanja. Mi se imamo čega sjećati. Mi se moramo sjećati. Mi danas trebamo pitati jedni za druge. Mi danas trebamo imati vremena za razgovor. Da se ispričamo. Da se pitamo ako nekoga nejma, zašto ga nejma.

Na dan Bajrama ne treba biti u srcima muslimana ljutnje, srdžbe, mržnje. Danas je dan oprosta i halala i, kao takav, dan velike pobjede i trijumfa. Ko na Bajram ne može halaliti i oprosti vjerniku, taj je kukavica.

Danas je dan žrtve. Danas će vernici svoje kurbane žrtvovati u ime

Allaha. Danas je veliki dan islamske solidarnosti. Nijedan musliman ne kolje kurban samo za sebe i svoju škrinju. Dvije trećine kurbana se daje siromašnima, onima kojima je potrebno, rodbini, prijateljima i poznanicima. Dakle, nejma mjesta egoizmu.

Mi naše kurbane ovoga Bajrama upućujemo Bosni za potrebe naših medresa. Kurbansko meso treba stići i stradalim Čečenima. Oni su danas u halu u kakvom su bili naši muslimani prije nekoliko godina. Neka im dragi Allah bude na pomoći! Naše su dove s njima.

Mi se danas sjećamo i Ibrahima, ‘alejhis-selam, i njegove velike kušnje. Sjećamo se Ismaila, ‘alejhis-selam, i njegove velike poslušnosti ocu i velikog sabura. Ibrahim, ‘alejhis- selam, bio je spreman žrtvovati svoga sina za vjeru. A i mi smo bili svjedoci vremena u kome su naši Ibrahimi žrtvovali svoje sinove na putu očuvanja islama na našim prostorima. I danas se sa ponosom trebamo sjetiti naših Ibrahima čiji su sinovi žrtvovani u zemlji Bosni, za islam. Oni sada mirno počivaju na mirišljavim mezarjima u šehidskoj zemlji Bosni.

Velik je bio Ibrahim, ‘alejhis-selam, u svojoj spremnosti da žrtvuje svoga sina Ismaila kad je to Allah tražio od njega. A veliki su i Ibrahimi Bosne koji danas klanjaju Bajram i osjećaju sjetu i tugu za svojim sinovima. Njih će Allah nagraditi velikom nagradom. A mnogo je Ibrahima u Bosni. Zato mi danas, na ovom našem Bajramu, moramo spomenuti pravdu. Mi moramo jačati da bismo mogli uspostaviti pravdu. Mi moramo biti jaki i moćni da bismo ispravili ono što je za ove protekle godine iskrivljeno.

Ovaj trenutak nije za dublju analizu, ali mogu spomenuti makar šifre i simbole koje bismo trebali zapamtiti i ponijeti sa ovoga skupa. Onda neka to budu ove riječi: pravda, naša moć i snaga kroz vjeru, slogu i jedinstvo. Ovo su simboli i šifre koji će nas dovesti do pobjede.

Ne budimo sutra nosioci odgovornosti ako u miru izgubimo prijevarom ono što su nam borci sačuvali borbom i krvlju. Pred nama su i općinski izbori. Ne zaboravimo one političke stranke koje su, dok je bio rat u Bosni, zamrznule svoj rad. Neka i njihove liste budu sutra zamrznute za naše glasove!

Nama je ovogodišnji Bajram bolji od prethodnih. Nadamo se i želimo da nam svaki budući Bajram bude bolji. Ove godine su neki otišli svojim kućama da obilježe Bajram. Prethodnih godina to nisu mogli. Danas upućujemo dovu Allahu, dželle še’nuhu, da nam omogući povratak na rodnu grudu, na onu zemlju u kojoj su naš djed i nena, naš otac i majka... onaj komad zemlje koji se najviše voli. Amin!

Posebno nam je drago da je danas sa nama na Bajramu predstavnik Rijaseta Islamske zajednice iz Bosne i Hercegovine prof. Muharem Omerdić, čije poruke smo slušali prije bajram-namaza; neka ga dragi Allah nagradi za njih.

Podsjetio bih nas zajednički na akciju koja se vodi u dijaspori “Dijaspora povratnicima”.
Vama je poznato da mi ovih dana navršavamo punih deset godina našega postojanja i kontinuiranog rada. Evo nas, nakon deset godina, u svome vlastitom prostoru.
Još jednom bih vas pozvao da se aktivno uključite u za nas najvažniju akciju, koju smo naslovili imenom “Akcija 300 vakifa”. Upišite se u nju i tako omogućite sebi nepresušni izvor iz koga će vam teći sevapi.
Također, koristim priliku još jednom vas pozvati na bajramsko sijelo večeras, u Pschor keller, gdje nastavljamo naše bajramovanje. Bujrum!
Večeras će vakifi koji su izmirili svoju vakifsku obavezu primiti vakufnamu od predstavnika Rijaseta prof. Muharema Omerdića.
Čestitam vam Bajram. Bajram mubarek olsun!
München, Kurban-bajram 1420./16. mart 2000. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!
Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, Svemilosnom, Milostivom. Neka je salavat i selam Muhammedu, ‘alejhis- selam, njegovoj časnoj porodici, svim ashabima i onima koji budu slijedili uputu do Sudnjega dana.
Draga i poštovana braćo!
Evo, dočekasmo još jedan dan u kome možemo reći: Prođe nam još jedan ramazani-šerif. Evo nas u prvom danu ovogodišnjeg Ramazanskog bajrama. Ramazan je prošao i on će biti svjedok na Sudnjem danu. Svjedočit će za nas ili protiv nas, zavisno od djela koja smo činili kroz ovaj mubarek-mjesec. Iza nas ostaju dani ramazanskog posta, teravije ramazanskih noći, mukabele, dijeljenje sađekatu-1- fitra, zajednički iftari i druga dobra.
Allah Uzvišeni kaže: “Femen jamel miskale zerretin hajren jerehu ve men jamel zerretin šerren jereh” (Ko uradi koliko trun dobra - vidjet će ga, a ko uradi koliko trun zla – vidjet će ga)[71].
Na Bajram vjernici trebaju biti radosni radi Allahovih blagodati koje im je ukazao omogućivši im da upotpune
ramazan s dobrim djelima koja su uspjeli izvršiti. Sve to sada im je vrjednije od cijeloga Dunjaluka i svega što je na njemu.
Allah, dželle še’nuhu, kaže: “Reci: Neka se zato Allahovoj blagodati i milosti raduju, to je bolje od onoga što gomilaju”.[72]
Bajram je prilika za izmirenje zavađenih muslimana te pravi trenutak u kome jedni drugima moramo praštati i međusobno halaliti. Koliko li je ružno da u istom saffu klanjaju dva brata muslimana, a jedan s drugim nikako ne govori?! Često je tome uzrok sitnica, ali oni kao da ne čekaju milost Allahovu, pa jedni drugima ne praštaju, ističući samo krivicu drugoga za mržnju ili svađu.
Rekao je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam: "Men la jerham la jurham”

(Ko se drugome ne smiluje i ne oprosti, ni prema njemu se neće biti milostiv).
Kad smo kod ovoga, s obzirom da je prvi dan Bajrama i vrijeme puštanja Iblisa, 1. a., na slobodu, smatram korisnim spomenuti dijalog koji je vođen između Faraona i Iblisa, a zabilježen je u islamskim knjigama:
Priča se da je Iblis došao kod Firauna i rekao mu:
"Poznaješ li me?"
Ovaj mu odgovori:
"Svakako, ti si prokleti Iblis."
Iblis mu reče:
"Ti si me, ipak, pretekao u jednoj stvari i osobini".
"U čemu sam ja tebe pretekao?", upita Faraon.
Iblis reče:
"To je tvoja izjava da si ti bog!? Ja sam od tebe mnogo stariji, imam mnogo veće znanje, mnogo sam i jači, ali se na takav grijeh prema Allahu nisam usudio".
Faraon odgovori:
"U pravu si, ali ću se ja za to pokajati i tražiti oprost od Allaha".
Onda mu prokleti Iblis reče:
"Polahko! Ne čini to nipošto. Stanovnici Egipta su te već prihvatili kao božanstvo i, ako se ti toga odrekneš, i oni će se tebe odreći. Onda će prihvatiti nekog tvog neprijatelja i njega slijediti i obožavati, a on će ti preoteti vlast i ti ćeš ostati sam i ponižen".
Faraon reče:
"Pravo si kazao, i neću se kajati i tražiti oprost. Nego, reci ti meni ima li na Zemlji iko gori od nas dvojice?"
Iblis odgovori:
"Svakako! Onaj kome se neko za nešto izvinjava i ispričava, a on to izvinjenje i ispriku neće da prihvati; taj je gori od nas obojice!" (Iz djela Esedullahi, i druge priče)
Zato, braćo, naše ruke danas neka su odlučne - stisnuti trebaju svačiju ruku koja nam krene sa bajranskom čestitkom: Bajram mubarek olsun!
Nakon klanjanja Bajram namaza je lijepo obići svoje roditelje, rođake, prijatelje i komšije. Djecu treba obradovati nekom lijepom hedijom i tako im činiti dragim Bajram i druge islamske praznike.
Na Bajram treba posjetiti mezarja i činiti dovu umrlima da im se Allah smiluje i sačuva ih kaburske i džehenemske kazne. Prilikom ovih posjeta, treba paziti da se to obavi u potpunosti sa islamskim edebom (etikom). Nije dozvoljeno da na mezarja dolaze žene nepropisno i neprimjerno odjevene, da se pale svjetiljke na mezarovima, uklesavaju slike i bilo kakvi simboli, niti je dozvoljeno sjediti na kaburima.
U tom smislu, rekao je Allahov Poslanik, alejhis-selam: "Leanellahu zairatil-kuburi vel-mukidine alejha essuredže vel- muttehizine alejha el-

mesadžid" (Allah je prokleo posjetiteljke kabura, one koje pale svjetiljke na kaburima i one koji grade džamije na kaburima).

Također je rekao: "Le en jedžlise ehadukum ala džemretin fetuhrika sijabuhu ve tunfezu minha ila džesedihi hajrun lehu min en jedžlise ala kabrin" (Da neko od vas sjede na usijanu žeravicu i da mu se spali odjeća do tijela, bolje mu je nego da sjedne na kabur).

O Allahovi robovi: Namaz, namaz! Čuvajte namaz! Obavljajte redovno i na vrijeme namaze koje je Allah propisao. Namaz će nas sačuvati od drugih loših djela: "Inne sslalate tenha anil- fahšai vel-munker" (Namaz sprječava od loših i nevaljalih djela). Ko bude čuvao namaz, namaz će čuvati njega. Ko zanemari namaz, bit će zanemaren.

Dijelite zekjat, bit će vam zaštićeni imeci vaši.

Postite mjesec ramazan, steći ćete zadovoljstvo i naklonost Vašeg Gopodara.

Obavite hadždž, ako ste u mogućnosti. To je od temelja islama, pa ko želi upotpuniti islam, neka učvrsti temelje.

Njegujte dobročinstvo prema roditeljima i održavajte rodbinske veze.

Klonite se velikih harama (zabrana) po islamu: širka, sihira, ubistva, potvore, klevete, bježanja sa bojnog polja i zajedničkih za islam značajnih akcija: zinaluka, kamate i lažnog svjedočenja.

Budite pravi Allahovi robovi o kojima Allah u Časnom Kuranu kaže: "A robovi Milostivog su oni koji po Zemlji mirno hodaju, a kad ih bestidnici oslove, odgovaraju: 'Mir vama!', i oni koji provode noći pred Gospodarom svojim na tle padajući i stojeći; i oni koji govore: 'Gospodaru naš, poštedi nas patnje u Džehennemu, jer je patnja u njemu, doista, propast neminovna. On je ružno prebivalište i boravište'. I oni koji, kad udjeljuju, ne rasipaju i ne škrtare, već se u tome drže sredine, i oni koji se mimo Allaha drugom bogu ne klanjaju, i koji, one koje je Allah zabranio, ne ubijaju, osim kad pravda zahtijeva, i koji ne bludniče; a ko to radi, iskusit će kaznu, patnja će mu na Onom svijetu udvostručena biti i vječno će u njoj ponižen ostati; ali onima koji sepokaju i uzvjeruju i dobra djela čine, Allah će njihova hrđava djela u dobra promijeniti, a Allah prašta i milostiv je, a onaj koji se bude pokajao i dobra djela činio, on se, uistinu, Allahu iskreno vratio, i oni koji ne svjedoče lažno, i koji, prolazeći pored onoga što ih se ne tiče, prolaze dostojanstveno; i oni koji, kad budu opomenuti dokazima Gospodara svoga, ni gluhi, ni slijepi ne ostanu, i oni koji govore: 'Gospodaru naš, podari nam u ženama našim i djeci našoj radost i učini nas da se čestiti na nas ugledaju!' - oni će biti, za ono što su trpjeli, odajama dženetskim nagrađeni i u njima će selamom biti susretani, u njima će vječno ostati, a kako su one divno prebivalište i boravište!"[73](Furkan, 63.-76.).

I, na kraju, braćo, da vas informiramo o rezultatima naše najznačajnije i najvažnije akcije, "Akcije 300 vakifa". Dosad imamo prijavljenih 230

vakifa, a od toga je 90 potpuno ispunilo svoju vakifsku obavezu. Za koji dan ćete moći čitati njihova imena uklesana na vakifskoj ploči, koja će ostati trajni spomen na akciju izgradnje džamije u Miinchenu.

Otvorena je mogućnost za prijavu još 70 vakifa, pa koristim i ovu priliku da vas pozovem. Ova džamija će, nakon završetka "Akcije 300 vakifa", dobiti ime "Džamija 300 vakifa". A vakifima džemata "Sabur" će se svake godine za 27. noć ramazana učiti hatma dok postoji i djeluje Islamska zajednica na ovim područjima. Ne propustimo priliku da sebi omogućimo izvor trajne sadake iz koga će nam pristizati dobra djela i nakon naše smrti.

Čestitam Vam Bajram. Bajram Šerif mubarek olsun!

München, 1. ševval 1421./27.decembar 2000. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, 'alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.

Obaviti bajram-namaz je vadžib po učenju hanefijskoga mezheba.

Ova obaveza je propisana druge godine po Hidžri. To nam prenosi Ebu-Davud od Enesa: "Kad je Muhammed, 'alejhis-selam, došao u Medinu, Medinelije su imali dva dana u kojima su priređivali igre i zabave. Na to ih je Muhammed, 'alejhis-selam, upitao: 'Kakva su vam to dva dana u kojima praznikujete?' Oni su mu odgovorili: 'Ovo su dani u kojima smo se odmarali i igrali i u predislamskom periodu' (džahilijetu). Muhammed, 'alejhis-selam, na to im je rekao: 'Uzvišeni Allah vam je sada dao u zamjenu bolje dane, a to su Ramazanski bajram i Kurban-bajram'" (Ebu-Davud).

Neki učenjaci smatraju da je do propisivanja Bajrama došlo u drugoj godini po Hidžri.

Spomenuli smo da su po hanefijskome mezhebu ova dva namaza vadžib. Ova dužnost se odnosi na sve osobe kojima je dužnost klanjati džumu namaz. Svi uvjeti koji su potrebni za džumu namaz trebaju se ispuniti i za bajram-namaz.

Razlika je u hutbi. Hutba u džuma-namazu se uči prije namaza, a bajramska je poslije namaza. Isto tako, razlika je u broju klanjača. Bajram-namaz se može klanjati ako iza imama ima makar samo jedan muktedija, na džuma-namazu iza imama trebaju biti najmanje trojica muktedija.

Vrijeme za klanjanje bajram-namaza je od časa kad se može klanjati nafila poslije izlaska sunca, pa traje do zevala, pred podne-namaz.

Ako bi zeval zatekao džemat u namazu dok još nisu sjeli koliko se može proučiti tešehhud, u tom slučaju nije obavljena dužnost ovoga

namaza, a namaz koji je klanjan računat će se kao nafila.

Bajram-namaz se ne naklanjava.

Mendub je (lijepo) na Bajram poslije ramazana (idu-l-fitri) malo sačekati sa namazom, a na Kurban-bajram je vrjednije požuriti odmah sa namazom.

Kad kažemo za nešto da je mendub, to znači da je to pohvalno uraditi, jer je Muhammed, alejhis-selam, podsticao da se to radi. To se vidi iz pisma koje je poslanik Muhammed, ‘alejhis-selam, uputio Amru ibn-Hazmu, namjesniku u Nedžranu. Poručio mu je:

"Požuri sa obavljanjem namaza Kurban-bajrama, a sačekaj (okasni) sa ramazanskim, i opominji ljude” (“Adžžili-l-adha ve ehhiri-l-fitre ve zekkiri-nnase”).

Prije svega, treba imati srčani nijjet da će se obaviti ovaj namaz. Ovaj nijjet (namjera, nakana) jest najvažniji. Bez njega neće biti ispravan i primljen bajramski namaz. Sunnet je da se, onda, nijjet iskaže i jezikom (riječima). Uz nijjet se obavezno dodaje dodatak pristajanja uz imama (iktedejtu bihazel-imami).

Nijjet za bajram-namaz glasi: “Nevejtu en usallije lillahi teala salate idil-fitri bi zijadeti sitte tekbirati edaen
mustakbilel-kibleti iktedejtu bihazel-imami, Allahu ekber!”

Onda se izgovori početni tekbir (Allahu ekber), dižu se ruke do ušiju i onda se vežu kao i kod drugih namaza. Iza toga će i imam i muktedija proučiti Subhaneke, a onda će izgovoriti tri tekbira. Sunnet je da se ruke između tekbira ne vežu.

Poslije proučenih tekbira, imam će u sebi proučiti Euzu i Bismillu, a naglas Fatihu i suru.

Mendub je da se na prvom rekjatu uči sura El-E’ala, a na drugom rekjatu El-Gašijeh.

Na drugom rekjatu se prouči Bismilla, Fatiha i sura, ide se na sedždu i završi namaz.

Poslije namaza se prouči bajramska hutba.

Lijepo je i preporučljivo što više učiti Kur’an uoči Bajrama. Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, izrekao je o ovome pitanju hadis sa sljedećom porukom: “Ko provede u ibadetu bajramske noći, želeći postići sevap kod Allaha, neće mu srce umrijeti kad budu srca drugih umirala”.

Također je lijepo okupati se radi Bajrama, obući najljepše odijelo i namirisati se. Zatim je sunnet nešto pojesti prije Ramazanskog bajrama, dok je kod Kurban-bajrama sunnet da se posti do klanjanja bajram-namaza.

Mendub je poraniti u džamiju i, po mogućnosti, ići pješke, zatim se vratiti sa bajram-namaza drugim putem. Idući na bajram-namaz, treba učiti tekbire.

Na licima muslimana se trebaju vidjeti radost i veselje.

Sadakatu-l-fitr treba podijeliti prije klanjanja bajram- namaza.

Lijepo je u danima Bajrama posjetiti i kaburstane i sjetiti se umrlih učenjem iz Kur ana.

Muslimanima je pokuđeno da rade u danima Bajrama. Vrijeme treba ispuniti posjećivanjem rodbine i prijatelja. Također, treba pripremiti bajramske darove i obradovati članove svoje porodice i prijatelje.

Ve sallalahu ala sejjidina Muhammedin ve alal ilihi ve sahbihi ve sellem!

München, 30. ramazan 1412./3. april 1992. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.

Ibn-Kesir je zabilježio predaju koju prenose Ibn-Džubejr, Katade, Urve i drugi da je u Medini bio čovjek iz plemena Hazredž koji se zvao Ebu-Amir er-Rahib. On je primio kršćanstvo u periodu džahilijjeta i uživao je veliki ugled u plemenu Hazredž. Kad je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, došao u Medinu i kad su se muslimani okupili oko njega i vidjelo se da islam iz dana u dan postaje sve jači i jači, Ebu-Amir je uvidio da njegov ugled i slava blijede. Stoga se žestoko okrenuo protiv Muhammeda, ‘alejhis-selam, i protiv islama. Pobjegao je u Mekku i tamo se pridružio Kurejšijama i nastavio veliku propagandu protiv Poslanika, ‘alejhis- selam, i njegovih sljedbenika. Međutim, kad je uvidio da je islam i dalje u usponu i napretku koji Kurejšije neće moći zaustaviti i spriječiti, otišao je kod rimskog cara Herakla da zatraži pomoć od njega protiv Muhammeda, ‘alejhis-selam, i muslimana. Herakle mu je obećao pomoć. Onda je Ebu- Amir počeo pisati pisma svojim prijateljima u Medinu u kojima ih je izvještavao kako mu je Herakle lično obećao pomoć protiv Muhammeda i muslimana. Naredio je da mu se pripremi mjesto u Medini odakle će on djelovati protiv islama i muslimana.

Donijeli su zajednički plan o izgradnji džamije blizu one u Kubi (prvog mesdžida koji je izgrađen u doba poslanika Muhammeda, ‘alejhis-selam).

Izgradili su džamiju i opremili je prije nego što je Poslanik, ‘alejhis-selam, s muslimanima izišao u Bitku na Tebuk i došli kod poslanika Muhammeda, ‘alejhis-selam, i pozvali ga da on klanja u toj džamiji, kako bi zvanično bila otvorena.

Njegov namaz u njihovoj džamiji bi im koristio kao dokaz da Muhammed, ‘alejhis-selam, dozvoljava i odobrava takakv čin.

Spomenuli su Muhammedu, ‘alejhis-selam, razlog zbog kojeg su izgradili džamiju.

Rekli su: “Mi smo je napravili zbog naših staraca i iznemoglih koji u

zimskim noćima ne mogu dolaziti u džamiju Allahova Poslanika, da bi dolazili u ovu, jer im je ona bliža”.

Međutim, Allah, dželle še’nuhu, koji zna svačije namjere i težnje, a posebno spletke licemjera, sačuvao je Allahova Poslanika, ‘alejhis-selam, od klanjanja u toj džamiji.

Rekao im je Allahov Poslanik: “Mi sada idemo na put, pa kad se vratimo, inšaellahu”.

Kad se Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, vraćao sa Tebuka, bio je ostao još jedan dan ili manje da stignu u Medinu kad ga melek Džibril izvijestio o čemu se, ustvari, radi u vezi sa džamijom koju su licemjeri izgradili. Saopćio mu je da je ta džamija napravljena da bi se unijela podjela i cijepanje među muslimanima. Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, odmah je naredio da se ta džamija poruši i da se spale njezini ostaci. To je izvršeno prije njegovog povratka u Medinu.

Allah, dželle še’nuhu, o tome je objavio sljedeći ajet:

“Oni koji su džamiju sagradili da bi štetu nanijeli i nevjerovanje osnažili i razdor među vjernicima unijeli, pripremajući je za onoga koji se protiv Allaha i njegova Poslanika još prije borio. Allah je od vjernika kupio živote njihove i imetke njihove u zamjenu za Džennet koji će im dati. Oni će se na Allahovu putu boriti, pa ubijati i ginuti. On je to, zbilja, obećao u Tevratu i Indžilu i Kuranu. A ko od Allaha dosljednije ispunjava obećanje svoje? Zato se radujte pogodbi svojoj koju ste s Njim ugovorili, i to je veliki uspjeh”.

"Sigurno će se zakljinjati: 'Mi smo samo najbolje željeli’, a Allah je svjedok da su oni pravi lažljivci. Ti u njoj nemoj nikad namaz obavljati. Džamija čiji su temelji već od prvog dana postavljeni na strahu (bogobojaznosti) od Allaha, zaista, više zaslužuje da u njoj obavljaš namaz. U njoj su ljudi koji vole da se često peru, a Allah voli one koji se mnogo čiste. Je li bolji onaj koji je temelj zgrade svoje postavio na bogobojaznosti od Alalha i u želji da mu se umili ili onaj koji je temelj zgrade svoje postavio na rub podlokane obale, koja se nagnula, da se, zajedno s njim u vatru džehenemsku sruši? - a Allah neće ukazati na pravi put narodu koji sam sebi nepravdu čini. Zgrada koju su oni sagradili stalno će unositi nemir u srca njihova sve dok im srca ne popucaju. A Allah sve zna i mudar je’’.[7]*

Kur’ansko kazivanje o ovoj džamiji ukazuje na vrhunac spletki i pokušaja munafika (licemjera) da ruše i razaraju jedinstvo muslimanske zajednice.

Božiji Poslanik, ‘alejhis-selam, izviješten je vahjom o namjerama licemjera i ova džamija je završila kako je završila. Ta džamija je trebala biti utvrda munaficima, glavno jezgro iz kojeg bi tukli muslimane, a Kuran posebno ukazuje na sprječavanje unošenja razdora i podjele među muslimanima. Takav je pokušaj u korijenu sasječen i džamija porušena - da bude pouka svima koji se usude na slične korake.

Možda će se nekome učiniti žestokom i krutom odluka da se džamija poruši i zapali. Međutim, neophodno je spomenuti važnost poduzimanja prvih koraka čim se otkrije da je neko zlo u začetku, odnosno u zemetku. Jer, kad se jedno zlo raširi i uzme maha, onda je borba za njegovim iskorjenjivanjem teža i kompliciranija.

Iz ovoga Poslanikovog, ‘alejhis-selam, postupka jasno se zaključuje poruka islama za uništenjem svih mjesta u kojima se griješi prema Allahu, dželle še’nuhu. Ako je Poslanik, ‘alejhis-selam, ovako postupio sa džamijom u kojoj bi se činili grijesi, kao, naprimjer, zavjera protiv muslimana, kako bi tek postupio prema prema lokalima i kafanama, u kojima se znatno više griješi i čiji je zadatak zabluđivanje i odvođenje ljudi sa pravog puta?!

Razmislimo o potezu halife Omera bin-Hattaba, r. a., koji je naredio da se zapali cijelo selo u kome se prodavao alkohol, a zapalio je i Hanuta Ruvejšda es-Sekafija, kojega je nazvao griješnikom. Niko mu od muslimana to nije osporio.[75]

U našem vremenu se licemjeri bore istim metodama protiv muslimana kao što su se borili protiv Poslanika, ‘alejhis- selam. Pogledajmo to na primjeru džemata. Rijedak je primjer da koji džemat ostane jedinstven. Uvijek se nađe neko ko će dijeliti muslimane i osnivati iz inata prema nekome džemate unutar postojećih džemata. Interesantno je da se uvijek nađe pristalica koji će - opet iz inata - izdvajati i novčana sredstva da bi uspjeli u svojim namjerama. Pravi muslimani bi trebali biti budni i oprezni i postupati kao što je postupao Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, i njegovi ashabi. Upozorimo one koji spletkare da se sjete Allaha i Njegove moći i da će sve biti i proći i da će svako biti pozvan na odgovornost za svoja djela. Molimo Allaha za iskrenost u našim postupcima i djelima. Molimo Ga za stabilnost i istrajnost na Njegovom putu. Amin!

Ve sallallahu ala sejjidnina ve nebijjina Muhammedin ve ala alhi ve sahbihi ve sellem!

München, 14. januara 1992. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG:

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.

Draga i poštovana braćo!

U današnjoj hutbi govorit ćemo o jednom vasijjetu (oporuci) Alije ibn ebi-Taliba.

Alija ibn ebi-Talib je tu poruku uputio s minbera Medinske džamije, a nama je prenose Selman Farisi i Haris Hamdani.

Nakon što je iskazao zahvalnost Allahu, dželle še'nuhu, i donio salavat i selam Poslaniku Muhammedu, 'alejhis-selam, Alija ibn ebi-Talib je rekao:

"Primjer Ovoga svijeta je kao primjer zmije: doticanje je njezino nježno, ali joj je otrov poguban. Drži se zato podalje od svega što te privlači na njemu budući da to kratko ostaje s tobom. Odbaci od sebe brige radi njega (Dunjaluka), jer si se uvjerio da se rastanak s njim ne može izbjeći i da su mu stanja promjenjiva. Kad se osjećaš najviše privučen njime, tada ga se najviše kloni. Jer, uvijek kad je neko uvjeren u sreću na njemu, on ga ubacuje u opasnost. Ili kad se osjeća sigurnim u njemu, on mu sigurnost preinačuje u strah. Drži se za uže iz Kurana i uputu traži iz njega. Smatraj njegovo zakonito zakonitim, a njegovo nezakonito nezakonitim. Svjedoči istinu koja je bila u prošlosti. Uzmi pouku iz prošlosti radi onoga što je još preostalo od svijeta ovoga. Veličaj ime Allaha tako da Ga spominješ samo u istini. Često se sjećaj smrti i onoga šta je poslije smrti. Nikad ne poželi smrt osim u uvjetima dostojnim. Budi oprezan spram djela svakoga koje počinilac njegov voli radi sebe, a ne voli ga radi muslimana općenito. Čuvaj se djela svakog učinjenog tajno, a kojeg se stidiš javno. Isto tako, čuvaj se djela svakog koje počinilac njegov, kad bude pitan o njemu, osuđuje ili se izvinjava za njega. Ne pravi od časti svoje metu za riječi ljudi. Ne prenosi ljudima o svemu što čuješ, jer to doseže do laži. Ne osporavaj sve što ti ljudi ispričaju, jer to će značiti neznanje. Obuzdaj ljutnju i oprosti kad si moćan kazniti. Pokaži suzdržljivost u času srdžbe i oprosti kad imaš vlast. Konačan ishod će biti u tvoju korist. Traži dobro iz blagodati svake koju ti je Allah dao i ne upropašćuj nijednu od blagodati Allahovih nad sobom. I neka se na tebi vidi trag onoga što ti je Allah podario od blagodati. Znaj da je vjernik najbolji koji je najdalje odmakao u trošenju od sebe, porodice svoje i imetka svog. Jer, što god pošalješ dobrog ispred sebe, to će ostati za tebe u zalihi. A dobitak od svega što ostaviš iza sebe, izvući će drugi. Izbjegavaj društvo onoga čije je mišljenje nepouzdano, a djelo njegovo odvratno budući da se o čovjeku sudi po drugu njegovu. Čuvaj se druženja sa poročnim, jer se porok veže za porok. Čuvaj se srdžbe, jer je to jedna od Iblisovih vojski velikih''.[76]

[76] Nehdžul-belaga,223.

Uzvišeni Allah kaže:

"A da su stanovnici sela i gradova vjerovali i grijeha se klonili, Mi bismo im blagoslove i s Neba i iz Zemlje slali, ali su oni poricali, pa smo ih kažnjavali za ono što su zaradili. A zar su stanovnici sela i gradova sigurni da ih Naša kazna neće snaći noću dok budu spavali? Ili, zar su stanovnici sela i gradova sigurni da ih naša kazna neće snaći danju dok se oni budu zabavljali? Zar oni mogu biti sigurni od Allahove kazne? Allahove kazne se ne boji samo narod kome propast predstoji".[77]

Ve sallallahu ala sejjidna ve nebijjina Muhammedin ve ala alihi ve sahbihi ve sellem!
München, 6. septembar 1996. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG;
Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.
Draga i poštovana braćo!
U današnjoj hutbi govorit ćemo o svojstvima munafika na temelju kur’anskih ajeta i hadisi-šerifa.
Uzvišeni Allaha kaže:
“Licemjeri i licemjerke su slični jedni drugima: traže da se čine nevaljala djela, a odvraćaju od dobrih, i ruke su im stisnute, zaboravljaju Allaha, pa je i On njih zaboravio. Licemjeri
su, zaista, pravi nevjernici. Licemjerima i licemjerkama i nevjernicima Allah prijeti džehenemskom vatrom, vječno će u njoj boraviti, dosta će im ona biti! Allah ih je prokleo, i njih čeka patnja neprekidna”.[78]
“Ima ljudi koji govore: ‘Vjerujemo u Allaha i u Onaj svijet!’, a oni nisu vjernici. Oni nastoje prevariti Allaha i one koji vjeruju, a oni, i ne znajući, samo sebe varaju. Njihova srca su bolesna, a Allah njihovu bolest još povećava; njih čeka bolna patnja zato što lažu. Kad im se kaže: ‘Ne remetite red na Zemlji’, odgovaraju: ‘Mi samo red uspostavljamo’. Zar?! A, uistinu, oni nered siju, ali ne osjećaju”.[79]
[78]Sura Tevba.67.-68.
“Licemjeri govore: ‘Pokoravamo se!’, a kad odu od tebe, onda neki od njih noću snuju nešto što je suprotno onome što ti govoriš, i Allah naredi da se ono što oni snuju pribilježi. Ti ih izbjegavaj i u Alalha se pouzdaj, jer Allah je dovoljan zaštitnik. Kad saznaju za nešto važno, a tiče se sigurnosti ili opasnosti, oni to razglase”.8[0]
“Licemjeri misle da će Allaha prevariti, i On će ih za varanje njihovo kazniti. Kad ustaju da namaz obave, lijeno se dižu, i samo zato da bi se pokazali pred svijetom, a Allaha gotovo da i ne spomenu. Neodlučni su kome će se privoljeti, ovima ili onima. A onoga koga Allah u zabludi ostavi - ti nećeš naći načina da ga na pravi put uputiš. Licemjeri će na samom dnu Džehenema biti i ti im nećeš zaštitnika naći”.*'
Allah je Poslaniku, ‘alejhis-selam, naredio da se bori protiv munafika.
Kaže Uzvišeni Allah: “O vjerovjesniče, bori se protiv nevjernika i licemjera i budi strog prema njima. Prebivalište njihovo bit će Džehennem, a grozno je on boravište”.[111]
Rekao je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam:“Munafik (licemjer) sliči zalutaloj ovci koja se nađe između dva stada: sad se prikloni jednom,

sad drugom, a nikako da se odluči za kojim da pođe”[83].
Mu’min (vjernik) sliči zgradi koja je spolja zapuštena, ali kad u nju uđeš, nađeš je čistu i urednu; dok griješnik sliči grobnici koja je spolja uređena i okičena, pa zadivi gledaoca, ali joj je unutrašnjost puna truhleži”[84].

"Tri su svojstva po kojima se raspoznaje munafik: kad govori - laže; kad obeća - ne ispuni i kad mu se nešto povjeri - iznevjeri”[85].

[81] Sura En-Nisa, 142.-145.

[82] Sura Tevba,73.

83 Buhari i Muslim.

[84] Ibn Hibban.

“Osoba kod koje se nalaze ova četiri svojstva, pravi je licemjer, a kod koga se nađe jedno od njih - on posjeduje svojstvo licemjerstva dokle god ga se ne okani: kad govori - laže, kad obeća - prevari, kad mu se nešto povjeri - iznevjeri, i kad se svađa - svaku mjeru prelazi”.[16]
Molim Allaha Uzvišenog da učini ovaj skup skupom čestitih vjernika koji će biti nagrađeni onako kako je Allah obećao i da nas sačuva od licemjera i njihovih spletki, a oni će biti kažnjeni primjerenom kaznom.
Amin!
München, 28. muharrem 1420.

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!
Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.
Draga i poštovana braćo!
Uzvišeni Allah kaže: “Kad Allah i Poslanik Njegov nešto odrede, onda ni vjernik, ni vjernica nejmaju pravo po svome nahođenju postupiti. A ko Allaha i Njegova Poslanika ne posluša, taj je sigurno skrenuo spravog puta”.[87]
Rekao je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam: “Najbolje djelo je zarada stečena na dozvoljen način”. “Zarađivati na dozvoljen način je vjerska dužnost svakog muslimana”[88].
U današnjoj hutbi ćemo progovorit o aktuelnoj fikhskoj temi iz oblasti muamelata, tj. poslovnih odnosa između muslimana i nemuslimana. Jedna hutba nam ne ostavlja dovoljno vremena da govorimo o svim aspektima ove teme. Mi ćemo se zadovoljiti prezentiranjem odgovora na jedno pitanje iz ove oblasti, a ono je: Je li dozvoljeno muslimanu ponuditi sebe ili iznajmiti sebe kjafiru-nevjerniku u poslovima koji su zabranjeni po učenju islama i koji predstavljaju grijeh?

87 Sura Ahzab,36.

Kao primjere bismo mogli navesti - s obzirom da su Bošnjaci dobri majstori- građevinci - pitanje je li dozvoljeno da musliman radi kod kjafira na poslovima kao što je izgradnja bogomolja, crkvi, sinagoga ili hramova u kojima se konstantno čini širk. Ili, je li dozvoljeno da se radi na poslovima u ugostiteljstvu u kojima musliman ili muslimanka imaju dodira sa vinom, strvinom (uginulim životinjama, odnosno nezaklanim po šerijatskim propisima)? Je li dozvoljeno da musliman takvo meso služi, servira, priprema, transportira i prodaje? Također ćemo se osvrnuti na pitanje je li muslimanu i muslimanki dozvoljeno da rade kod nemuslimana-kjafira u ustanovama kao što su banke koje posluju sa kamatom.

Većina islamskih učenjaka smatra da je muslimanima i muslimankama strogo zabranjeno stavljati se na raspolaganje na rad kod vlasnika nevjernika na navedenim poslovima. Po islamskom učenju, takvo zapošljavanje na navedenim poslovima je neopravdano i neispravno.

Upitan je imam Malik je li dozvoljeno da musliman lično sudjeluje u izgradnji hramova u kojima će medžusije obavljati svoje molitve, pa je to zabranio. To su zabranili i Amidi i imam Šafija, dodavši da se na ovaj primjer nadovezuju i ostale slične zgrade, crkve, sinagoge i slično.
Što se tiče rada u ustanovama gdje se radi sa kamatom, takav posao je strogo zubranjen. To se, pored brojnih drugih dokaza, temelji i na hadisu koji prenosi Džabir u kome je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, rekao: “Allahov Poslanik
proklinje one koji jede kamatu, koji je daju, zapisničara sa takvog ugovora i svjedoka. Oni su u grijehu isti”[89].
München, 14. džumade-l-ula 1420.724. septembra 1999. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!
Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.
Draga i poštovana braćo!
U današnjoj hutbi ćemo obratit pažnju na hadis Allahova Poslanika Muhammeda, ‘alejhis-selam. Ovaj hadisi-šerif ima značaj i važan je zato što odgovara na fundamentalno pitanje: Ko želi ići pravim putem, šta mu je činiti, na šta treba obratiti pažnju?

Abdullah ibn-Amr prenosi da je Allahov Poslanik Muhammed, ‘alejhis-selam, rekao: “Niko od vas neće biti pravi vjernik dok mu se njegova strast (želje, htijenje, kompletno biće) ne pokori onome sa čim ja dolazim” (hadis je hasen- sahih, a citat je preuzet iz djela “El-Hudže” šejha Ebu-Fetha Nasra ibn-Ibrahima el-Makdisija).

Kad razmišljamo o poruci ovoga hadisi-šerifa, dolazimo do zaključka da Allahov Poslanik, 'alejhis-selam, zahtijeva od vjernika da u svojim dušama postignu čistotu koja je preduvjet za utemeljenje islama. Prije nego neko što postane musliman-vjernik, neophodno je da postigne ovu čistotu. Potrebno je raščistiti sa svime što je do tada vjerovao, eleminirati sve druge izvore koji bi na izvjestan način uticali na njegov život i vjerovanje. Traži se od vjernika da se omogući samo jednom izvoru koji će neposredno uticati na vjerničku dušu, a to je preko Poslanika Muhammeda, 'alejhis-selam, sa onim što mu šalje Njegov Gospodar Allah, dželle še'nuhu.

Ovakva reforma je učinjena sa generacijom ashaba. Poslanik, 'alejhis-selam, tražio je od svih koji žele da ga slijede da očiste svoje duše i pokažu spremnost za napuštanjem svih prethodnih predstava o životu i prihvatanje samo one predodžbe o životu koju nudi Poslanik. Onaj koji ne starta sa ovom osnovom, on nikad ne može biti pravi vjernik. Nikad ne može biti pravi vjernik osoba koja nije spremna prihvatiti islamski pogled na život i samo u njega vjerovati, slijediti ga, voljeti i poštovati.

Dakle, braćo, ako želimo biti pravi vjernici i ako želimo ići pravim putem, onda je neminovno da startamo u znaku poruke ovoga hadisi-šerifa. Potrebno nam je.prihvatiti samo Poslanika, 'alejhis-selam, kao uzor i samo njega slušati i usvajati pogled na život kroz njegovu poruku. Njemu se tebamo pokoriti i predati da nas uzdiže odgojno i obrazovno.

Pedagogija nas uči pravilu da, ako na jednog učenika vrši uticaj više različitih pedagoga, taj učenik nikad neće biti usmjeren ispravnim odgojem. Islam želi imati samo njemu do kraja odane i predane vjernike, vjernike koji su čvrsti stabilni i konstruktivni, ličnosti koje su nepokolebljive i sa jakim stavovima i nepokolebljivom vjerom u islam. Takva je bila genracija ashaba, tabiina i tebeatabiina.
Međutim, oni koji žele biti i muslimani a da se ne odriču uticaja i drugih ideologija i učenja u njihovom životu te
da provode i prakticiraju različite novotarije, takve islam osuđuje i ne želi ih kao svoje sljedbenike.

Kad pogledamo u stvarnosti kako žive muslimani današnjice, primijetit ćemo da su unijeli u svoje živote mnogo novotarija koje nisu islamske. Otišlo se i dalje od toga. Ne samo da mnogi muslimani ne izvršavaju sunnete i ono što je vjerom propisano, nego i preziru sunnete i prakticiranje vjere. To stanje je još opasnije od samog neizvršavanja.

Zašto odbojnost prema onome što je islamsko? Hoće li muslimani sa ovakvim svojim odnosom prema islamu ići nabolje i ka progresu?

Podsjetimo se još jednom šta Allahov Poslanik, 'alejhis- selam, kaže u navedenom hadisi-šerifu. jesmo li spremni predati se Posalaniku, 'alejhis-selam, da nas odgaja, usmjerava i izgrađuje? Ako jesmo, onda

smo muslimani. Ako odbijamo, onda smo daleko od pravog puta (siratu-l-mustekima). Jer, u tom slučaju, još nismo startali sa one obavezne osnove.

Zašto zanemarivati sunnete? Zašto izbjegavati praksu poštivanja i prakticiranja islamskog života u javnom životu? Bez dobrih djela nejma ni nade nagradi. Allah je obećao da će dati Svoju nagradu onima koji vjeruju i čine dobra djela. Allah, dželle še'nuhu, upozorio je na posljedice preziranja i nepoštivanja onoga što je objavio:

"Zbog toga što su prezirali ono što je Allah objavio, Mi smo im poništili njihova djela".

Iz ovih ajeta se jasno vidi šta Allah čini sa onima koji ne poštuju Božije odredbe. Svakome od nas je ključ spasa na Onome svijetu u ljubavi prema Alalhu i Njegovom Poslaniku, a ona se dokazuje slijeđenjem upute.

"Reci: 'Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehe vam oprostiti!', a Allah prašta i samilostan je. Reci: Pokoravajte se Allahu i Poslaniku!' A ako oni glave okrenu, pa Allah, zaista, ne voli nevjernike".[90]

Rekao je Allahov Poslanik, 'alejhis-selam: "Nijedan od vas neće biti pravi vjernik dok mu ja ne budem draži od njega samoga, njegovoga djeteta, porodice i svih ljudi"[91].

Miinchen, 13. novembra 1992. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Allahovom miljeniku Muhammedu, 'alejhis-selam, njegovom časnom Ehli-bejtu, svim ashabima i onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.

Draga i poštovana braćo!

U današnjoj hutbi ćemo slušati poruke ajeta iz sure Isra.

Allah, dželle še'nuhu, kaže: "I mi smo u Knjizi objavili sinovima Israilovim: 'Vi ćete doista dva puta nered na zemlji učiniti i preko mjere oholi postati. I kad dođe vrijeme prve od dvije prijetnje, poslat ćemo protiv vas robove naše silno moćne, oni će uzduž i poprijeko zemlju vašu pregaziti i prijetnja će se ispuniti. Zatim ćemo vam dati pobjedu protiv njih i pomoći ćemo vas imecima i sinovima i učinit ćemo vas brojnijim. Sve što činite, činite sebi, i dobro i zlo. A kad dođe vrijeme druge prijetnje, poslat ćemo ih da na licima vašim tugu i jad ostave i da u hram, kao i prvi put, ponovo provale i da sve što osvoje do temelja poruše"'.[91]

Da bismo malo bolje pojasnili ove ajete, neophodno se vratiti unazad, kako bi nam historija - koja je svjedok svih zbivanja - rekla svoje kazivanje. Ono je nužno da bismo mogli bolje razumjeti sadašnjost, koja nije ništa drugo nego rezultat prošlosti.

Stariji komentarori Kurana u svojim tefsirima spominju da se prvi događaj odnosi na to kad je babilonski car Nabukodonosor, krajem šestog stoljeća prije Isaa, ‘alejhis- selam, osvojio Palestinu, porušio hram u Jerusalemu i na hiljade jevreja odveo u ropstvo. A drugi put put, pod smutnjom jevreja da se misli na vrijeme kad su Rimljani, u prvom stoljeću prije Isaa, ‘alejhis-selam, osvojili Palestinu, porušili hram i mnoge jevreje pobili i zarobili.

Međutim, ako bismo se pomirili s navedenim mišljenjima, onda bi poruka ovih kur’anskih ajeta nama bila samo od historijskoga značaja.

U tom slučaju, radilo bi se o izvješću iz prošlosti kako su Izraelićane (jevreje), zbog zla i oholosti, kaznili Nabukodonosor ili Džalut ili, pak, Rimljani.

Ali, ne trebamo ispustititi iz vida činjenicu da Kur’an dolazi, prije svega, da bude uputa bogobojaznima, da odgoji ummet, obuči ga i pripremi daje kroz život spreman suočiti se sa svime na što će naići i što će ga zadesiti. Kur’an nijednog momenta ne ostavlja vjernike u bezizlaznoj situaciji. U njemu je putokaz svakome ko ga sebi postavi za vodiča. Zato savremeni tumači Kurana (mufessiri) ove ajete tumače više u duhu našeg vremena i aktualnih zbivanja.

Jer, Kur’an nije samo historijska Knjiga. Njegovi ajeti su više od toga.

Na kraju, što je nama toliko važno da se tome posvećuje pola kur’anske stranice ako je to samo izvještaj o onome što je bilo i ako u njemu nejma nagovještaja o onome šta će biti i poruke vjernicima kako da se postave spram tih situacija?

U kur’anskom tekstu se spominje konstrukcija ‘‘letufsidunne fil-erdi merretejni” (dva puta ćete nered na zemlji činiti). Zašto se ovdje kur’anski izraz ograničava spominjanjem jevrejske smutnje samo dva puta, iako znamo da su oni stalno tokom povijesti činili nasilje i nered po svijetu? Komentatori navode da se pod izrazom “zemlja” ne misli na cio svijet, nego da se misli na određenu zemlju. Riječ je o Svetoj zemlji, o kojoj se govori u prethodnim ajetima, u kojoj se nalazi Sveti hram - Mesdžidu-l-Aksa, koji je prva muslimanska kibla. Znači, da će jevreji dva puta zaposjesti ovu zemlju i činiti nered na njoj. Dakle, iz konteksta ajeta, zaključuje se da je riječ o Palestini.

Sada cijeli svijet zna i svjedoči da se na ovoj našoj svetoj zemlji nalaze jevreji i da svakodnevno nad Palestincima provode teror i veliko nasilje. Obistinilo se kur’ansko predskazivanje ove situacije.

Kako će generacija muslimana koja je dozvolila da se u njihovo vrijeme otme Sveta zemlja i nastani paganima dati odgovor Allahu na Sudnjem danu kad ih Allah upita zašto su to dozvolili?!

Kur’an nas izvještava da se jednom u historiji pokazalo da su jevreji zauzeli Palestinu i vladah njom izvjesno vrijeme te su, na kraju, zbog smutnje i zla koje su počinili, bili kažnjeni.

Drugo njihovo nastanjivanje, povratak i ulazak u zemlju, koje je Kur'an nagovijestio, to je ovo sada. Mi smo živi svjedoci masakra i genocida koji jevreji provode nad muslimanskim stanovništvom Palestine. Najčešće su direktne žrtve djeca, starci i žene.

Ostaje pred nama da se vidi ostvarenje drugog dijela kur'anskog ajeta, kad će islamska moćna vojska osloboditi Palestinu i ponovo će u njoj vladati muslimani.

Jevreji znaju da im je Palestina grobnica. Samo je pitanje vremena kad će se to obećanje ispuniti.

U ajetu je nagoviješteno da će jevreji, kad osvoje Palestinu, biti moćniji od tamošnjih stanovnka. To su, u ovom slučaju, muslimani-Arapi. Jevereji su moćniji od njih tehnikom i naoružanjem. Izrael ima svesrdnu podršku Amerike. Allah će pomoći vjernike. Ulazak muslimana u Mesdžidu-l-Aksa, kao pobjednika, odrazit će se na licima jevreja bolom i tugom.

Rekao je Allahov Poslanik, 'alejhis-selam: "Neće nastupiti Sudnji dan dok ne povedete borbu sa jevrejima, kad će i kamen progovoriti i reći: 'O muslimane, evo jevreja iza mene, dođi i ubij ga!'".[93]

Predstavnici jevrejske zajednice u egzilu su u Švicarskoj, u gradu Baselu, 1898. godine održali kongres koji je bio zatvorenog tipa. Njime je predsjedavao jevrejski vođa Herzl. Na kongresu su raspravljali o pitanju formiranja države za sve jevreje u svijetu. Nakon kongresa je upitan Herzl o uspjehu toga kongresa. Rekao je: "Ako bih mogao iskazati jednom rečenicom šta je postignuto na kongresu, rekao bih da će svijet poslije pedeset godina svjedočiti postojanje jevrejske države na obali rijeke Jordan". To je bio njegov odgovor novinarima.

I, stvarno, poslije pedeset godina, tačno 1948. godine, proglašena je država Izrael na palestinskoj teritoriji.

Jevreji su punih pedeset godina zajedničkim snagama radili na izgradnji svoje države. Povijest je zabilježila i to da je na putu ostvarenja njihovoga sna kao prepreka najviše stajala islamska država sa halifom na čelu. Oni su pokušali
kupiti zlatom neke dijelove palestinske teritorije, kako bi se mogli početi naseljavati. Tadašnji halifa sultan Abdulhamid Drugi je kategorički odbio tu mogućnost, istjeravši jevrejsku delegaciju i popratívši svoje odbijanje historijskim riječima: "Kako da prodam zemlju koja nije moje vlasništvo? Ona je vlasništvo svakog muslimana gdje god on živio. Ona vrijedi koliko vrijedi krv svih muslimana na svijetu".

Jevreji su, nakon neuspjelog plana o kupovini zemlje u Palestini, počeli raditi na uklanjanju prepreka koje su se pred njima našle. Radili su na rušenju hilafeta. Znali su da, dok postoji hilafet i ujedinjenost muslimana, neće moći uspostaviti svoju državu na način kako su zamislili. Posebno su na tom polju dali doprinos jevreji Donme u

Tusrskoj, koji su formalno prelazili na islam i narušavali ga iznutra.

Oni su bili začetnici Mladoturskog nacionalističkog pokreta, koji će dovesti do sloma hilafeta i uspostavljanja novoga poretka.

Islamski učenjaci su naslućivali opasnost te su se nastojali suprotstaviti. Došlo je do ideje osnivanja Džami'atu-l- islamijje (Organizacija islamskog zajedništva), čiji je cilj bio, prije svega, da se suprotstavi najezdi nacionalizma. Osnivač i glavni pokretač ideje osnivanja Džami'atu-l-islamijje bio je Džemaluddin Afgani. Pozivali su narode učenju islama i razvijanju vjerskog bratstva.

Godine 1924. je srušen hilafet, a u Turskoj postavljen novi poredak. Nakon okončanja Prvog svjetskog rata, u kome su Turska i Njemačka bili gubitnici, engleska, grčka, talijanska i francuska vojska su okupirale Tursku i zauzeli njezin glavni grad. U pregovorima na Lozanskoj konferenciji, Engleska je, da bi povukla svoje trupe, Turskoj postavila sljedeće uvjete:

- Da se Turska odrekne islamskog sistema vladavine i da ukine hilafet;
- Da Turska obeća da će ugušiti svaki pokret halifinih sljedbenika;
- Da Turska prekine sve veze sa islamom;
- Da Turska postavi sekularistički model upravljanja državom, po kome će država biti odvojena od vjere.

Sve navedene tačke je ispunio Kemal Ataturk i strane trupe su povučene. Put za osnivanje države Izrael je bio prokrčen.

Godine 1948. su jevreji, na obali rijeke Jordan, proglasili državu Izrael, koju su Engleska, Amerika i Ujedinjene nacije odmah priznale kao državu. Palestina je izbrisana iz postojanja.

Jevreji su forsirali naseljavanje jevreja iz cijeloga svijeta na područja Palestine. Danas je to najmoćnija sila u regiji Bliskog Istoka, pred kojom su Arapi nemoćni.

Mi vjerujemo da će se ostvariti ono što je Allah u Kuranu obećao: "A kad dođe vrijeme druge prijetnje, poslat ćemo ih da na licima vašim tugu i jad ostave i da u Hram, kao i prvi put, ponovo provale i da sve što osvoje do temelja poruše".[94]

Učenjak Seid Havva, u svome "Tefsiru", u komentaru ovih ajeta, smatra da bi Iračani mogli biti narod koji će osloboditi Palestinu, i to zato što su i prvo osvajanje i poniženje jevreja postigli Babilonci, a njihova je kolijevka današnji Irak; a Allah najbolje zna.

Allah, dželle še'nuhu, kaže: "On uliva smirenost u srca vjernika da bi još više učvrstili vjerovanje koje već imaju - a vojske Nebesa i Zemlje su Allahove; Allah sve zna i mudar je".[9S]

"O vjernici, ako Allaha pomognete, i On će vama pomoći i korake vaše učvrstiti".[96]

"Allah neće izmijeniti situaciju jednog naroda dok taj narod ne izmijeni sebe".[97]

"Zbog onoga što ljudi rade, pojavio se metež na kopnu i na moru, da im On da da iskuse kaznu zbog onoga što rade, ne bi li se popravili".[98]

"Kad bi zaboravili ono čime su opominjani, Mi bismo im kapije svega otvorili; a kad bi se onome što im je dano obradovali, iznenada bismo ih kaznili i oni bi svaku nadu izgubili".[99]

"A da su stanovnici sela i gradova vjerovali i grijeha se klonili, Mi bismo im blagoslove i s Neba i iz Zemlje slali, ali oni su poricali, pa smo ih kažnjavali za ono što su zaradili".[100]

Molim Allaha Uzvišenog da nas uputi na pravi put i pomogne vjernicima da vrate Kudusi-Šerif u svoj posjed. Amin!

Miinchen, juni 1990. godine

[95] Sura Feth,4.

[96] Sura Muhammed,7.

[97] Sura Ra'd.n.

[98] Sura Rum,41.

[99] Sura En'am,44.

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Vladaru Sudnjega dana. Neka je salavat i selam Allahovom Poslaniku, 'alejhis-selam, njegovoj časnoj porodici, ashabima i svima onima koji slijede njegovu uputu do Sudnjega dana.

Uzvišeni Allah kaže:

"Oni koji dijele imetke svoje želeći steći Allahovo zadovoljstvo i da im to postane navika, sliče vrtu na visoravni na koji se izlijeva obilna kiša, pa daje dvostruk plod; ako ne bude obilne kiše, bude kiše rosulje. A Allah dobro vidi ono što vi radite"[101];

"Za sve što potrošite i što zavjetujete - Allah, sigurno, za to zna! A nevaljalcima niko neće pomoći"[102];

[101] Sura Bekare,265.

"Nećete postići dobročinstvo dok ne budete dijelili od onoga što volite,"103

Draga i poštovana braćo!

U današnjoj hutbi govorit ćemo o važnosti i značaju vakufa u islamskom učenju.

Pod vakufom se podrazumijeva dobrovoljno zavještanje dijela imovine u ime Allaha, dželle še'nuhu, i njeno prepuštanje na korištenje i dobrobit siromašnih, onima kojima je potrebno, putnika i raznih vidova ugroženih kategorija muslimana. To se izvodi na takav način da to postaje trajno vlasništvo muslimana koje se ne može otuđiti, prodati, promijeniti namjena, naslijediti, ponovo darivati i slično. To je dobro djelo koje se u islamskom fikhu tretira kao ibadet malijje (ibadet s imetkom).

U dalekoj islamskoj povijesti se spominje Ibrahim, 'alejhis-selam, sa

svojim sinom Ismailom, ‘alejhis-selam, da su napravili Kjabu u Mekki, a također su i u Palestini ostavili više zgrada i posjeda koji do danas postoje i koje muslimani koriste, a ti vakufi su poznati po imenom Vakuf Halilurrahmana.

Halilurrahman je lijepi nadimak kojim se zvao Ibrahim, ‘alejhis-selam, o čemu je zabilježeno i u Kuranu: “A Allah je uzeo Ibrahima za prijatelja”. Također je poznato daje Sulejman, ‘alejhis-selam, napravio poznati Bejtu-l-Makdis u Kudusi-Šerifu. I zadnji Allahov poslanik Muhammed, ‘alejhis-selam, također je ličnim
primjerom pokazao važnost čina uvakufljenja imovine te je u Medini napravio dvije džamije: Mesdžidu-Kuba i Mesdžidu- Nebevi. Također je uvakufio svu svoju nepokretnu imovinu, koja se sastojala od sedam voćnjaka u Medini, Fedeku i Hajberu, odredivši da se prihod troši na sirotinju, siromašne putnike i diplomatske predstavnike koji dođu sa strane.

Poslanikov put su slijedili ashabi. Hazreti Omer je bio prvi musliman koji je uvakufio svoju najbolju zemlju na Hajberu.

Ova tradicija i propis su njegovani i u kasnijoj islamskoj povijesti, u emejevićkom, abasijskom i osmanskom periodu. Diljem islamskog svijeta su podizani hajrati i ostavljani na korištenje muslimanima.

Među poznatim velikim vakifima iz osmanskog perioda koji su svoju imovinu uvakufili u Bosni su: Isa-beg Ishaković, koji je utemeljilac grada Sarajeva, Gazi Husref-beg, Mehmed- paša Sokolović, Ferhat-beg Sokolović, za koga kažu da je bio za grad Banju Luku ono što je Gazi Husref-beg za Sarajevo. On je, 1576. godine, izgradio poznatu džamiju u Banjoj Luci Ferhadiju, koju su četnici, 1993. godine do temelja porušili, a za koju se predstavnici Islamske zajednice grčevito bore da je ponovo sagrade.

Imovinu koja se uvakufi nije dozvoljeno opozvati i ponovo vratiti u svoj posjed. To se smatra veoma pokuđenim činom. Zato musliman treba dobro razmisliti prije nego što se odluči nešto uvakufiti, a kad uvakufi, onda nejma povratka niti kajanja. Allahov Rekao je Poslanik, ‘alejhis-selam:

“Ko traži povrat darovanog, sličan je onome koji jede ono što je povratio”[104].

Rekao je: "Kad umre sin Ademov, prestaju mu dobra djela osim u tri slučaja: trajna sadaka, ostavljeno znanje i dijete dobro koje dovu čini”.'[05]

Ove i mnoge druge Poslanikove predaje su bile djelotvorni faktor koji je pokretao muslimane da uvakufljuju imovinu kako bi time zaradili nagradu kod svoga Gospodara.

Drago mi je i posebna mi je čast što smo i mi ovdje, u Miinchenu, imali priliku da sudjelujemo u podizanju hajrata, vakufske imovine, kroz ovaj mesdžid koji smo ostvarili najvećim djelom “Akcijom 300 vakifa”. Molim

Allaha, dželle še'nuhu, da sve vakife nagradi posebnom nagradom i da o nama kroz ovaj haj rat ostane spomen u generacijama koje će dolaziti i koristiti ovaj prostor. Ve ahiru da'avana enil-hamdu lillahi rabbil-alemine!
München, 20. redžep 1420./29. oktobar 1999. godine
U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!
Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Svemilosnom Milostivom. Vladaru Sudnjeg dana. Donosim salavat i selam Muhammedu, 'alejhis-selam, njegovom Ehli-bejtu, ashabima i svima koji budu slijedili njegovu uputu do Sudnjeg dana.
Draga i poštovana braćo i cijenjene džematlije!
U današnjoj hutbi ćemo govoriti o obavezi obavljanja namaza i postizanja skrušenosti u namazu.

Rekao je Uzvišeni Allah, dželle še'nuhu: "Već su spaseni vjernici koji su u namazima svojim skrušeni, i koji su od ružnog govora sačuvani, i oni koji zekjat daju, i oni koji svoja sramotna mjesta čuvaju osim od svojih žena i onih koji su u njihovom posjedu (robinja). A oni koji žele i mimo toga, to su prestupnici. I oni koji o povjerenim emanetima i obavezama (ugovorima i sporazumima) svojim brinu, i koji namaze svoje čuvaju. To su nasljednici koji će naslijediti Džennet Firdevs, u kome će vječno ostati".[106]
Allahov Poslanik, alejhis-selam, proučio je ovih deset ajeta i onda je rekao: "Ko izvrši poruke ovih ajeta, obavezno će ući u Džennet", a potom je digao ruke i proučio ovu dovu: "Allahumme zidna ve la tunkisna ve ekrimna ve la tuhinna ve atina ve la tahrimna ve asirna ve la tuesir alejna ve rdina ve rda anna" (Moj Allahu, povećaj nam, a ne umanji; počasti nas, a ne ponizi nas. Učini nas nasljednicima, a ne da budemo naslijeđeni i učini nas da smo zadovoljni s Tobom i Ti da si zadovoljan sa nama"[107].
Uzvišeni Allah, dželle še'nuhu, u ovim ajetima opisuje mumine-vjernike koji će biti spaseni i sačuvani i koji će naslijediti Džennet Firdevs, u kome će vječno boraviti.

Početak opisa najvažnijih vjernikovih djela je postizanje skrušenosti u namazu, poniznosti iz strahopoštovanja prema Allahu, dželle še'nuhu, a završetak opisa najvažnijih djela jest čuvanje namaza.

Kod jednog učenjaka je došao jedan vjernik i požalio mu se da ne može postići koncentriranost, skrušenost, poniznost i strahopoštovanje u namazu. Onda ga je alim upitao:

"Koliko pamtiš iz Kurana?" Čovjek mu je odgovorio: "Mali broj kraćih sura". Onda ga je alim upitao: "Koliko učiš svaki dan iz Kurana?" Čovjek mu je odgovorio: "Ne učim baš svaki dan redovno iz Kurana, ali s vremena na vrijeme". Alim ga upita: "Obavljaš li noćni namaz, salatu-l-lejl?" Čovjek mu je odgovorio: "Ne obavljam". Alim: "Čitaš li hadise Allahova Poslanika i pamtiš li ih?" Čovjek je odgovorio: "Ne čitam". Alim:

“Čitaš li Vjerovjesnikovubiografijuikazivanjao dobrim ljudima u povijesti?” Čovjek je odgovorio: “Ne čitam”. Alim: “Prisustvuješ li dersovima i vazovima?” Čovjek je odgovorio: “Ne prisustvujem”. Alim: “Imaš li dnevni vird zikrova kojim veličaš, slaviš i zahvaljuješ se Allahu svaki dan?” Čovjek je i na ovo zbunjeno odgovorio: “Ne”. Onda mu alim reče: “Ne čitaš, niti pamtiš iz Kur’ana, ne čitaš hadise Allahova Poslanika, niti ih slušaš, ne čitaš Vjerovjesnikovu biografiju, niti se družiš s ulemom, niti obavljaš noćni namaz, niti spominješ Allaha, a došao si pitati o skrušenosti u namazu?! Čovjek poput tebe se ne treba čuditi što nejma skrušenosti u namazu, nego se treba bojati za svoj din!”
Ebu-Musa el-Eš’ari, r. a., prenosi da je jednoga dana Resulullah, ‘alejhis-selam, klanjao sa ashabima namaz i onda sjeo. Tada je ušao neki čovjek i klanjao. Ruku i sedždu je brzo izvršavao. Onda je Resulullah, ‘alejhis-selam, rekao: "Vidite ovoga; da umre sada, ne bi umro kao sljedbink Muhammedovog milleta”.’[108]
Huzejfe ibn-Jeman je vidio čovjeka kako klanja i ne upotpunjava ruku i sedždu. Onda ga je Huzejfe upitao: “Otkad ti klanjaš ovako namaz?” Čovjek mu odgovori: "Ovako klanjam već četrdeset godina”. Huzjefe mu reče: “Ti nejmaš namaza za tih četrdeset godina; i da si umro, ne bi umro kao pripadnik Poslanikovog ummeta”[109].

Omer ibn-Hattab, r. a., prenosi da je došao neki čovjek i upitao Resulullaha, ‘alejhis-selam: “Koje je djelo Allahu najdraže?” Resulullah, ‘alejhis-selam, odgovori mu: “Namaz u njegovom vremenu. Ko zapostavi namaz, taj nejma vjere. Namaz je stub vjere”.
Alija ibn ebi-Talib je viđen da bi mu se, kad bi zaučio ezan, lice uozbiljilo i promijenilo boju, pa su ga upitali šta mu je, da mu nije pozlilo. On je rekao: “Zar ne znate pred koga se spremam sada stati?”

Osman ibn-Affan, r. a., prenosi da je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, rekao: “Ko klanja dva rekjata namaza a da mu misao ne bude ničim zauzeta, Allah će mu oprostiti prethodne grijehe”110.

Ebu-Ejjub, r. a., prenosi da je Resulullah, ‘alejhis-selam, rekao: “Kad klanjaš, klanjaj namaz osobe koja se oprašta”"'.

Hafiz Zehebi je, u djelu “El-Kebair”, zabilježio predaju u kojoj je Resulullah, ‘alejhis-selam, rekao: “Ko se sretne s Allahom (na Sudnjem danu), a nejma namaza, neće mu koristiti kod Allaha druga dobra djela”; znači, neće se gledati u njegova druga dobra djela ako nije redovno obavljao namaz.
Molimo Allaha, dželle še’nuhu, da nas učini da budemo od onih koji će redovno obavljati namaz i koji će namaz obavljati skrušeno. Ve ahiru da’avana enil-hamdu lillahi rabbil-alemin!
München, 25. rebiu-l-ahiri 1423./5. juli 2002. godine

110 Buhari i Muslim.

111 Ibn Madže i Hakim.

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!

Hvala Allahu, Gospodaru s vih svjetova, Svemilosnom Milostivom. Vladaru Sudnjeg dana. Donosim salavat i selam Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegovom Ehli-bejtu, ashabima i svima koji budu slijedili njegovu uputu do Sudnjeg dana.

Mjeseci ševval, zu-l-kade i zu-l-hidždže su mjeseci u kojima se obavljaju obredi hadždža. Za mjesto gdje se obavljaju obredi hadža u Časnom Kur’anu je rečeno da se u njemu nalaze jasni znakovi - fihi ajatun bejjinat. Prije svega, u tome mjestu koje se zove Haremi-Šerif, Časni hram, jest Kjaba, zatim su tu Mekami-Ibrahim, Zemzem, Hadžeru-l-esved i drugo. Svaki od spomenutih znakova ili znamenja je, sam po sebi, dovoljan razlog da bi se čovjek zaputio na ta mjesta - da se suoči sa njima i da ih izbliza vidi.

Ovom prilikom ćemo se osvrnuti na znamenitost Hažderu-l-esveda - Crnoga kamena, koji je ugrađen u jedan od ćoškova Kjabe i od kojega se otpočinje tavaf.

Oni koji obavljaju hadždž imaju priliku vidjeti, dotaknuti ili, pak, poljubiti ovaj kamen.

Obrađujući ovu temu, oslanjam se isključivo na islamske izvore, prije svega Kur’an, zbirke hadisa i neka islamska historijska djela.

El-Ezreki je zabilježio ovu predaju od Ibn-Ishaka o Ibrahimovoj, ‘alejhis-selam, o gradnji Časne Kjabe: “Kad se zgrada Kjabe počela dizati, Ismail je Ibrahimu približio
mekam (kamen na kome je Ibrahim stajao) i sa njega je gradio. Ismail je primicao taj mekam prema potrebi. Kad je stigao sa gradnjom do crnog ćoška, Ibrahim, ‘alejhis-selam, rekao je Ismailu: ”,Želio bih kamen koji ću staviti ovdje da bude ljudima znak od kojeg će počinjati tavaf”.

Ismail je otišao tražiti kamen. Kad se je Ismail vratio, Džibril je već bio donio Hadžeru-l-esved.

Kad je bio potop za vrijeme Nuha, 'alejhis-selam, Allah, dželle še’nuhu, pohranio je Hadžerul-esved u brdo koje se zove Ebu-Kubejs (brdo koje se nalazi u Mekki na suprotnoj strani od ćoška Kjabe u koji je ugrađen Hadžeru-l-esved).

Allah, dželle še’nuhu, naredio je Džibrilu: “Kad vidiš moga prijatelja (Ibrahima) da gradi Kjabu, izvadi mu ga”.

Ismail je upitao: “Babo, odakle ti taj kamen?”

“Donio mi ga je onaj koji me nije ostavio da čekam tvoj kamen! Džibril mi gaje donio!”, odgovori mu Ibrahim.

Kad ga je Džibril postavio na njegovo mjesto, Ibrahim je nastavio graditi, a Hadžeru-l-esved je tada davao blistavu svjetlost. “Njegova svjetlost je obasjavala Istok i Zapad - do Jemena i Sama” (El-Ezreki, 1/62., “El-Mustedrek” od Hakima 1/458. i "Delailu-nnubuvveti” od Bejhekija 2/57.).

Iz navedenog citata se da zaključiti da je Hadžeru-l-esved na Zemlju došao prije Nuhova potopa, da je tada pohranjen u unutrašnjost brda Ebu-Kubejs te da ga je Džibril izvadio po naređenju Allahovom, donio ga Ibrahimu, 'alejhis-selam, kad je sa sinom Ismailom gradio Kjabu i lično ga ugradio na mjesto gdje sa i danas nalazi.

Uzvišeni Allah, dželle še'nuhu, čuvao je kamen Hadžeru-l- esved otkako je spušten na Zemlju u doba Adema, 'alejhis- selam. U međuvremenu su se zbivali događaji koji su ga mogli baciti u zaborav te se mogao zagubiti i izbrisati mu se svaki trag, kao, eto, u vrijeme Nuhova, 'alejhis-selam, potopa.

Islamski historičari su zabilježili neke događaje kroz povijest o Hadžeru-l-esvedu. Od tih događaja izdvojam neke.

Zahvaćanje požarom dva puta:

Prvi put je to bilo u doba Kurejšija prije islama. Časni Bejtullah je bio zapaljen te je požar dohvatio i Hadžeru-l- esved, nakon čega je još više pocrnio.

Drugi put, u islamskom periodu, za vrijeme Abdullaha ibn-Zubejra, r. a., i to kad je Bejtullahi-l-haram opsjedao Husejn ibn-Numejr el-Kindija. Tom prilikom je Časna Kjaba zapaljena, a s njom i Hadžeru-l-esved, te je pukao na tri dijela. Zubejr, r. a., taje tri dijela povezao srebrenim obručem. Tako se Zubejr, r. a., računa da je prvi u povijesti uvezao Hadžeru- l-esved u srebreni obruč.

U doba halife Haruna er-Rešida se renovirala Kjaba, tako da je postavljen novi srebreni obruč za Hadžeru-l-esved, a onaj iz doba Zubejrovog, r. a„ dotrajali, skinut. To je bilo 188. godine po Hidžri. Harun er-Rešid je s gornje i donje strane almasom prekrio (presvukao) kamenje među koje je bio smješten Hadžeru-l-esved.

Hidžretske 317. godine zbio se događaj koji je u povijesti poznat kao Događaj keramita u Haremu (hadisetu-l- keramite fil-harem). Keramite su dobile ime po čovjeku iz Kufe Kirmitu, koji se je odmetnuo od islama i javno je pozivao kufru i otpadništvu. Njega je ubio abasijski halifa El-Muktefa Billahi el-Abbasi, 293. godine po Hidžri.

Od ove otpadničke sekte je bio i vladar Bahrejna koji se zvao Ebu-Tahir el-Kirmiti Sulejman ibn ebi-Seid. On je, 317. godine po Hidžri, napao sa svojim ljudima Haremi-Šerif te je napravio do tada nezapamćeni pokolj u Mekki. Ubijeno je oko 30.000 hadžija. Ulicama Mekke je tekla krv. Učinjeno je i mnogo drugih nečasnih djela. On je lično udario Hadžeru-l-esved željeznim buzdovanom i razbio ga. Zatim ga je izvadio iz ležišta i odnio u Bahrejn.

Taj prokletnik je stradao kao i njegov prethodnik Ebreha, koji je imao namjeru srušiti Kjabu, o čemu je objavljena sura El-Fil.

Hadžeru-l-esved je ostao u Bahrejnu pune 24 godine. U Mekku je ponovo vraćen 323. hidžretske godine, uz ceremonijalne počasti i u

prisustvu odabranih ljudi.

Iako je bilo još sličnih pokušaja krađe ili razbijanja Hadžeru-l-esveda, spomenut ćemo još događaj iz 1351. godine po Hidžri. Tada je uhvaćen čovjek koji je došao iz Afganistana kako je željeznim predmetom otkinuo jedan komad Hadžeru-l-esveda i komad platna od Kjabe. Nakon toga nečasnog čina, izvršeno je njegovo pogubljenje. Kralj Abdulaziz Ali Saud je naredio da se izvrše popravke na Hadžeru-l-esvedu. Stručnjaci su napravili hemijsku smjesu u koju su dodali miris misk i amber te time ulijepili otkinuti dio Hadžeru-l-esveda i Hadžeru-l-esved je ponovo kao cjelina vraćen u svoje ležište.

Godine 1375. po Hidžri, kralj Saud ibn-Abdulaziz Ali Saud je oko Hadžeru-l-esveda postavio novi srebreni obruč, a skinut je prethodni srebrni obruč koji je postavio sultan Rešad-han, 1331. godine po Hidžri (prema knjizi knjige "Tarihu-l-kavim", od Kurdija, 3/329.).

Od tada pa do našeg doba na Hadžeru-l-esvedu nisu izvođene nikakve promjene.

Hažderu-l-esved je kamen koji je spušten iz Dženneta. Po Allahovom naređenju, Ibrahim, 'alejhis-selam, stavio ga je u čošak Kjabe od kojeg se započinje tavaf. To je jugoistočni ćošak Kjabe. U hadisima Allahova Poslanika se Hadžeru-l- esved naziva imenom "rukn" (ćošak ili temelj). Hadžeru-l-esved je bio bjelji od snijega ili mlijeka, ali je pocrnio od mušričkih grijeha. On je veličine normalne ljudske podlaktice. Abdullah ibn-Amr ibn-As je rekao: "Hadžeru-l-esved je bio bjelji od mlijeka, a dužina mu je kao kost podlaktice. On je ugrađen u zidove Kjabe. Vanjski dio - glava - pocrnio je od mušričkih grijeha. Ostali njegov dio je ostao bijel".

El-Fakihi je prenio predaju od Mudžahida da je rekao: "Gledao sam u Hadžeru-l-esved kad je Ibn-Zubejr gradio Kjabu. Vidio sam daje bijele boje sav dio koji je bio u zidovima Kjabe"[112].

Muhammed-ibn Nafii el-Huzai je rekao: "Kad su, godine 339. po Hidžri, keramiti vratili Hadžeru-l-esved, vidio sam ga: samo mu je prednji dio - glava - bio crn, ostali dio je bio bijele boje, a njegova dužina je dužina podlaktice" "[3].

El-Halebi je, u svome djelu o Poslanikovoj biografiji, rekao: "Crnilo Hadžeru-l-esveda je povećano radi dva požara koja je Kjaba pretrpjela; jedan, u doba Kurejšija, a drugi u doba ibn Zubejra, r. a".

112 El-Erzeki,1/328.

113 El-Iša'atu fi ešrati-ssa'ati.str. 57.

Kad je Kjaba, usljed velike poplave, obrušena 1039. hidžretske godine i kad su je renovirali, njenoj izgradnji je prisutvovao imam Ibn-Allan el-Mekki te je detaljno opisao njenu izgradnju. On je svojim očima vidio Hadžeru-l-esved. U tome svome opisu navodi:

"Boja dijela Hadžeru-l-esveda koji je u zidovima Kjabe je bijela.

Njegova dužina je dužina kosti podlaktice, a to je otprilike pola aršina ili u prosjeku pedalj i po, a to je dužina kosti podlaktice kod većine ljudi. Njegova širina je jedna trećina aršina. Na njemu je bio obruč od srebra. Broj djelića (komadića) je trinaest; veća su četiri, a ostali su manji. Oni su posebnom smjesom zalijepljeni za Hadžeru-l-esved"“[4].
Poznati islamski historičar Muhammed Tahir el-Kurdi, koji je umro 1400. godine po Hidžri, rekao je:

”Ono što je vidljivo od Hadžeru-l-esveda u našemu dobu (polovina 14. stoljeća po Hidžri), koji mi dodirujemo i ljubimo, ustvari je osam djelića Hadžeru-l-esveda. Najveći dio je veličine hurme. To su djelići koji su otrgnuti od Hadžeru-l-esveda pri različitim pokušajima krađe ili razbijanja. Početkom 14. stoljeća po Hidžri broj komadića koji se mogao vidjeti je bio petnaest, a sada je, usljed radova i renoviranja, vidljivo samo osam komadića, koji su posebnom hemijskom smjesom, izmiješanom sa mirisom miška i ambera, zalijepljeni za Hadžeru-l-esved. Zato, ko želi poljubiti Hadžeru-l-esved ili ga dodatknuti, neka nastoji poljubiti ili dodirnuti ove komadiće koji su u udubljenju oko koga se nalazi srebreni obruč”.
Hadžeru-l-esved je na mjestu Allahove ruke na Zemlji kojom se rukuje sa svojim robovima.

Zabilježili su El-Ezreki i Ibn-Ubejj, sa ispravnim senedom od Ibn-Abbasa, r. a., da je rekao Poslanik, ‘alejhis-selam: “Uistinu je ovaj kamen Allahova ruka - desna - na Zemlji kojom se rukuje sa svojim robovima, kao što se rukuje čovjek sa svojim bratom”.
Humejd ibn-Ubejj Senijjete, r. a., rekao je: “Čuo sam Ibn- Hišama kako pita Ataa ibn-Rebaha o Jemenskom ruknu (ćošak Kjabe koji je okrenut prema Jemenu), a on je tavafio oko Kjabe. Ata je rekao: "Pričao mi je Ebu-Hurejre, r. a., da je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, rekao: "Zaduženo je oko njega 70.000 meleka, pa ko kaže: ‘Allahumme inni es’ elukel-afve vel-afijjtet fi-ddunja vel-ahireti rabbena atina fi- ddunja haseneten ve fil-ahireti haseneten ve kina azabennar’, oni kažu: ‘Amin!’ Kad su došli do Hadžeru-l-esveda, rekao je: ‘O Ebu-Muhammede, šta je do tebe doprlo o Hadžeru-l- esvedu?’ Ata je rekao: ‘Pričao mi je Ebu-Hurejre, r. a., da je čuo Resulullaha, ‘alejhis-selam, da kaže: ‘Ko ga dotakne kao da je dotakao ruku Milostivog’ "[5].
Abdullah ibn-Amr ibn-As, r. a., prenosi da je Resulullah, ‘alejhis-selam, rekao: “Doći će Hadžeru-l-esved Sudnjeg dana, a bit će veći od brda Ebu-Kubejs, imat će jezik i usne, zalagat će se za onoga ko ga je poljubio sa iskrenim nijjetom. On je Allahova ruka (desnica) kojom se rukuje sa svojim stvorenjima” (Ibn-Huzejme, 4/221. i Hakim u “Mustedreku”, 1/457-)- Abdullah ibn-Amr ibn-As, r. a., prenosi da je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, rekao: “Hadžeru-l-esved i Mekami-Ibrahim su dva dženetska dragulja; da im Allah, dželle še’nuhu, nije

oduzeo sjaj koji su prvobitno imali, obasjavali bi sve što je između Istoka i Zapada" ("Sahih", Ibn-Hibban).
Ibn-Abbas, r. a., rekao je: "Na Zemlji nejma ništa iz Dženneta osim Hadžeru-l-esveda i Mekami-Ibrahima. Oni su dva dženetska dragulja. Da ih nikad nisu dodakli mušrici, koji god bolesnik bi ih dotakao, Allah bi mu zdravlje dao" "[6].
Ibn-Abbas također prenosi da je Allahov Poslanik, 'alejhis- selam, rekao: "Hadžeru-l-esved je spušten iz Dženneta, bio je bjelji od mlijeka, pa je pocrnio od grijeha sinova Ademovih""[7]
Abdullah ibn-Amr ibn-As je rekao: "Džibril je Hadžeru-l- esved spustio iz Dženneta. Radujte se njegovom dolasku. Vama će stalno biti dobro dok je on među vama. Ubrzo će doći vrijeme kad će biti vraćen odakle je i donesen""[6].
Rekao je Ibn-Abbas, r. a.: "Hadžeru-l-esved i Mekami-Ibrahim su spušteni sa Ademom, 'alejhis-selam, one noći kad je on spuštan na mjesto između Hadžeru-l-esveda i Mekami-Ibrahima. Bio je tužan radi rastanka sa Džennetom. Kad je svanulo i ugledao ova dva kamena, umanjila se njegova tuga i on ih je zagrlio. Oni su ga podsjećali na dane i ljepote provedene u Džennetu".
[116]El-Ezreki,1/322.
[117]Tirmizi u Sunenu,3/226.
Suvejd ibn Gaflete je rekao: "Vidio sam Omera daje poljubio Hadžeru-l-esved i rekao je: 'Vidio sam Allahova Poslanika, 'alejhis-selam, da ovako radi"11[9].
Buhari je zabilježio predaju od Omera ibn-Hattaba, r. a., da je došao kod Hadžeru-l-esveda, poljubio ga je i rekao:
"Znam da si kamen, ne donosiš ni štetu, ni korist; da nisam vidio Resulullaha, 'alejhis-selam, da te ljubi, ne bih te ni ja poljubio" [120].
El-Hakim je, u svome "El-Mustedreku", zabilježio ovaj događaj sa dodatkom: "Kad je Omer ovo rekao, čuo gaje Alija ibn ebi-Talib i rekao mu: 'O vođo pravovjernih, on štetu, a i korist donosi'. 'Kako i gdje to piše?', upitao je Omer. Alija mu reče: 'U Allahovoj Knjizi!' 'Na kojem mjestu?', dalje je pitao Omer. Alija reče: 'U suri El-E'araf, 172. ajet: 'Spomeni kad je izveo tvoj Gospodar iz leđa sinova Ademovih njihovo potomstvo i učinio ih svjedocima protiv samih sebe. Rekao im je: 'Zar Ja nisam vaš Gospodar?' Rekoše: 'Da, mi svjedočimo (Mi smo vas učinili svjedocima) da vi ne biste rekli na Sudnjemu danu: 'Mi o ovome nismo ništa znali'".[121]
"Kad je Allah, dželle še'nuhu, primio zavjet sinova Ademovih sa priznanjem i njihovim svjedočenjem, taj ugovor i zavjet je zapisao na jedan papir. Tada je rekao Hadžeru-l-esvedu, koji je imao usta i dva oka: 'Otvori usta', pa je uradio. Allah je taj papir ubacio u njegova usta. Rekao mu je: 'Budi svjedok onome ko ispuni svoju riječ i pokaže istinitim svoje

svjedočenje

[119] Muslim u svome Sahihu.

[120] Sahihul-Buhari,3/462.

dato Gospodaru Allahu, dželle še'nuhu'. 'Ja svjedočim', kaže dalje Alija, 'da sam čuo Allahova Poslanika, 'alejhis-selam, kako govori: 'Doći će Hadžeru-l-esved na Sudnjemu danu, a imat će jezik, svjedočiti će onome ko ga je poljubio sa tevhidom' (vjerom u Jednog Allaha). Tako da on, vođo pravovjernih, šteti i koristi'. Omer tada reče: 'Utječem se Allahu da živim među narodom u kome nejma tebe, o Ebu-Hasane'" (El-Hakim u "El-Mustedreku", 1/457.).

Molimo Allaha, dželle še'nuhu, da nas učini da budemo od onih koji će ispuniti zavjet istinskog svjedočenja o priznavanju Allaha za našeg Gospodara. I molimo Ga da nam omogući da se dok smo na Dunjaluku sretnemo sa ta dva kamena koji su jedino što je iz Dženneta na ovome svijetu. I molimo Ga da nam omogući da postupimo pred njima onako kako su postupali svi Allahovi poslanici, a posebno među njima posljednji Allahov Poslanik i najodabraniji miljenik, Muhammed, alejhi ssalatu ve selam!

Amin!

O MEVLUDU,
ROĐENDANU POSLANIKA MUHAMMEDA

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG:

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Svemilosnom Milostivom. Vladaru Sudnjeg dana. Donosim salavat i selam Muhammedu, 'alejhis-selam, njegovom Ehli-bejtu, ashabima i svima koji budu slijedili njegovu uputu do Sudnjeg dana.

Allahov Poslanik Muhammed, 'alejhis-selam, rođen je 12. rebiu-l-ewela, tačno 50 dana nakon znamenitog događaja pokušaja rušenja Kjabe (amu-l-fil - Slonova godina), o čemu se govori u suri El-Fil, 570. godine po kršćanskom načinu računanja vremena. Otac mu je Abdullah ibn-Abdulmutalib, a majka Amina bint-Vehb. Njegovo rođenje je, prema mišljenju većine islamskih historičara i učenjaka, bilo u svitanje zore u ponedjeljak.

Muslim je zabilježio predaju od-Ebi Katadeta u kojoj se navodi da je Resulullah, 'alejhis-selam, upitan o postu ponedjeljkom, pa je rekao:

"To je dan u kome sam rođen i dan u kome sam poslan kao poslanik" (Muslim).

U Ahmedovom "Musnedu" od Ibn-Abbasa je zabilježeno da je rekao: "Allahov Poslanik, 'alejhis-selam, rođen je u ponedjeljak, poslan kao poslanik u ponedjeljak, Hidžru učinio iz Mekke u ponedjeljak, ušao u Medinu u ponedjeljak i postavio je Hadžeru-l-esved na njegovo mjesto prilikom renoviranja Kjabe u ponedjeljak".

Rođenje Allahova Poslanika Muhammeda, ‘alejhis-selam, bilo je popraćeno neuobičajenim i čudnim pojavama.

Imam Ahmed je zabilježio predaju od Irbada ibn-Sarijete, r. a., da je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, rekao: “Ja sam kod Allaha bio zadnji poslanik, a Adem je tek bio u procesu stvaranja od zemlje, a o tome ću vas obavijestiti. Ja sam uistinu rezultat dove Ibrahimove i radosni nagovještaj Isaa, ‘alejhis-selam, i viđenje (ru’ja) koje je vidjela moja majka, jer majke vjerovjasnika su imale viđenja”.

“Vjerovjesnikova majka je vidjela nur (svjetlost) kad je rodila Muhammeda kako je obasjao šamske dvorce” (prenose El-Bizzar i Taberani; hafiz ibn-Hadžer je rekao da je ovaj hadis sahih, a i kod Hibbana i El-Hakima).

Muhammed, ’alejhis-selam, odraz je Ibrahimove, ‘alejhis- selam, dove, kad je rekao: “Naš Gospodaru, pošalji im između njih poslanika koji će im učiti Tvoje ajete”.

On je također nagovještaj Isaa, ‘alejhis-selam, u riječima Allahovim: “I donosim vam radosnu vijest o poslaniku koji će doći poslije mene, a zove se Ahmed”.

Nur (svjetlost) koji je viđen prilikom njegovoga rođenja je viđen očnim vidom (rujetu-l-besarijje), dakle stvarna svjetlost, a nije riječ ni okakvoj simbolici. O tome postoji mnoštvo predaja.

Zabilježio je Ebu-Nuajm od Umm Seleme, r. a., od Amine, majke Resulullhove, ‘alejhis-selam, da je rekla:

“Vidjela sam u noći njegovog rođenja svjetlost koja je obasjala dvorce Šama i ja sam ih čak vidjela”.

Zabilježio je Muhammed ibn-Sad hadis od nekoliko ashaba, među kojima su Ata i Ibn-Abbas, da je Amina bint-Vehb rekla: “Kad sam ga rodila (misli na svoga sina
Muhammeda, 'alejhis-selam), sa njim je izišla svjetlost (nur) koja je obasjala sve što je između Istoka i Zapada, i on je pao na Zemlju klečeći na koljenima”.

Osman ibn ebi el-As je zabilježio od svoje majke Um Osman es-Sekafijjete, čije je puno ime Fatima bint-Abdullah, daje rekla: “Kad sam prisustvovala Resulullahovom rođenju, kad je on pao po tlima (iz stomaka svoje majke), kuća se napunila svjetlošću. Vidjela sam da su se zvijezde toliko približile da sam pomislila kao da će pasti na mene. Kad ga je rodila Amina, iz nje je izišao nur koja je obasjala svu kuću tako da ja od te svjetlosti nisam ništa drugo vidjela”.

El-Bejheki i Ebu Nuajm su zabilježili predaju od Hasana ibn-Sabita, Poslanikovog, ‘alejhis-selam, pjesnika da je rekao:

“Kad sam imao sedam ili osam godina, već sam razumijevao i mogao zapamtiti sve što čujem. Jednoga jutra sam čuo jevreja kako vrištavim glasom poziva: ‘O Kurejšije, je li rođeno sinoć kod vas kakvo dijete?’

Odgovorili su mu: ‘Ne znamo’. Jevrej je rekao: ‘Provjerite, uistinu, ove večeri se rodio poslanik ovog ummeta’ (prenose El-Hakim i Jakub ibn-Sufjan, sa dobrim senedom, kao što navodi Ibn-Hadžer, autor “Fetha”).

Među čudima koja su se dogodila te večeri je potresanje Kisrovog dvorca i padanje 14 stubova (šerefa) sa njega. U takvom stanju je ostao do naših dana, prema navodima hafiza Ez-Zerkanija. Kisrov dvorac se nije uzdrmao i porušio zbog propusta u gradnji, jer je on izgrađen od veoma tvrdog i kvalitetnog materijala, čije su visina i širina stotinu zira’a. Halifa Harun er-Rešid je pokušavao srušiti taj dvorac, jer je pretpostavljao da je pod njim zakopano veliko blago, ali je bio nemoćan pred tom čvrstom građevinom... Time što se dogodilo u noći rođenja Allahova poslanika Muhammeda, alejhis-selam, Allah, dželle še’nuhu, htio je to učiniti vječitom mu’džizom prema poslaniku Muhammedu, ‘alejhis-selam.

Hafiz ibn-Kesir je, u svome kapitalnom djelu “El-Bidaje”, napisao posebno poglavlje o znakovima i čudima koja su se dogodila u noći u kojoj je rođen Muhammed, ‘alejhis-selam. Između ostaloga je naveo:

• Pojava nura (svjetlosti) koji je vidjela njegova majka,
• Njegovo padanje ničice po tlu, okrenute glave prema nebu,
• Prisustvo nura u cijeloj kući, od čega se ništa drugo nije moglo vidjeti,
• Nizak položaj zvjezda te večeri, pa su oni koji su to gledali pomislili da će se zvjezdani strop oboriti na njih,
• Potresanje Kisrovog dvorca i rušenje 14 stubova (šerefeta),
• Gašenje vatre u Perziji koja je prije toga gorila hiljadu godina.

PRIREĐIVANJE SVEČANOSTI I SKUPOVA NA DAN POSLANIKOVOG ROĐENJA

U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog.'

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Svemilosnom Milostivom. Vladaru Sudnjeg dana. Donosim salavat i selam Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegovom Ehli-bejtu, ashabima i svima koji budu slijedili njegovu uputu do Sudnjeg dana.

O priređivanju svečanosti i skupova na dan Poslanikovog rođenja, Abdullah Siradžuddin, autor djela “Sejjiduna Resulullah”, kaže: “Normalno je da će se svaki pravi vjernik koji je pametan radovati danu u kome je bilo rođenje Allahova Poslanika, ‘alejhis-selam, danu u kome je potekao nur upute i znanja cijelom svijetu, danu u kome je rođen onaj za koga Allah, dželle še’nuhu, kaže: ‘Poslali smo te kao milost svim svjetovima’. Zato, neka svaki musliman veliča taj dan, neka bude radostan i plemenit na skupovima na kojima će se čitati odlomci iz njegove sire (životopisa), na kojima će se, pored toga, citirati i kur’ anski ajeti, zatim spominjati Allahova počast i briga koju je ukazao poslaniku Muhammedu, ‘alejhis- selam, zatim Njegovo čuvanje Poslanika, ‘alejhis-

selam, i zaštita koju mu je pružao. Također će se na tim skupovima govoriti o Poslanikovom, ‘alejhis-selam, moralu i njegovim svojstvima. Na tim skupovima se, također, uče i donose salavati i selami na Muhammeda, ‘alejhis-selam, i kaside i spjevovi o Allahovom Poslaniku, ‘alejhis-selam, kao i dove koje se upućuju Allahu, dželle še’nuhu. Svaka od navedenih postavki je šerijatski utemeljena, poželjna i tražena i sve su to činovi kojima se približava Allahu, dželle še’nuhu, i za to je On odredio nagradu. Tako smatraju odabrani i vrijedni islamski učenjaci i pobožnjaci iz ummeta Muhammeda, ‘alejhis-selam” (“Sejiduna Resulullah”, str. 473.).
Rekao je hafiz Es-Sehavi: “Još uvijek sljedbenici islama u svim krajevima, a posebno u velikim gradovima svečano obilježavaju mjesec Poslanikovog rođenja mevludima na kojima se pripremi hrana i uoči tih mevluda podijeli mnogo sadake i bude opća radost. Na tim skupovima uče se mevludi, od čega dolazi bereket i mnogi fadileti” (iz djela “Essiretu nnebevijjetu” imama Muhammeda ibn-Jusufa eš-Šamija).
Isti autor je o Mevludu zabilježio i sljedeće: “Imam hafiz Ebul-Hajri ibn el-Džezeri, koji je bio šejh karijama, rekao je: ‘Među spefifičnosti pažnje i brige o učenju i izvođenju Mevluda i pokazivanju radosti na taj dan jest da je to dan sigurnosti i prilika za postizanje želja i drugih fadileta”.
Hafiz Ibn-Kesir, u svome djelu “Et-Tarih”, napisao je: “Vladar El-Muzaffer ebu-Seid je organizirao Mevludi-šerif u mjesecu rebiu-l-ewelu i pripremio bi veliko veselje u kome je i sam sudjelovao. A bio je, neka mu se Allah smiluje, hrabar, pametan i pravedan”.
Imam Muhammed ibn-Jusuf eš-Šami je, u svojoj “Siri”, zabilježio od šejha Ebu-Musaa ez-Zerhunija daje rekao: “Vidio sam u snu Allahova poslanika Muhammeda, alejhi’ selam, pa sam mu rekao šta se govori i uči na manifestacijama mevluda. Rekao mi je: ‘Ko se raduje nama, i mi se radujemo njemu’”.
Rekao je šejhu-l-kurai El-Hafiz ebul-Hajri ibn el-Džezeri, neka mu se Allah smiluje: “Viđen je Ebu-Leheb u snu poslije smrti, pa mu je rečeno: ‘Kavko ti je stanje?’ Rekao je: ‘U vatri sam. Samo mi se olakšava u noći dana ponedjeljka i dozvoli mi se da popijem malo vode između moja ova dva prsta, i to količine koliko je vrh kažiprsta, a to je zbog moga oslobađanja robinje Suvejbe, kad me je obradovala radosnom viješću da se je rodio Muhammed, sin moga umrloga brata, i što ga je Suvejba dojila’. Pa ako je ovakvo stanje sa Ebu-Lehebom, osvjedočenim kjafirom, o kome je i Kur’an izrekao stav da će u vatru džehenemsku, a olakšava mu se stanje zbog radosti koja mu je bila u srcu u noći Muhammedovog rođenja, kakvo će, onda, tek biti stanje vjernika od ummeta Poslanikovog koji se raduje Mevludu! Može se, svakako, samo nadati nagradi od Plemenitog Allaha, dželle še’nuhu”.
Kazivanje o Ebu-Lehebu i oslobađanju robinje Suvejbe su zabilježili

Buhari, Ismaili i Abdurrezak.
U Buharijevom “Sahihu” je zabilježeno: “Rekao je Urve: ‘Suvejba je robinja koja je bila u Ebu-Lehebovom vlasništvu te ju je Ebu-Leheb pustio na slobodu. Ona je dojila Muhammeda, ‘alejhis-selam. Kad je umro Ebu-Leheb, neki članovi njegove rodbine su ga vidjeli u snu u lošem stanju, pa mu je rečeno: ‘Kako ti je?’ Rekao je: ‘Nejmam nikako mira. Jedino se zbog Suvejbe, koju sam pustio na slobodu, napajam malom količinom vode’, te je pokazao vrh kažiprsta, ‘i toga dana mi se kazna ublažava; to je ponedjeljkom’, a to je zato što je bio ponedjeljak kad je Suvejba obradovala Ebu-Leheba viješću o Muhammedovom rođenju te ju je on oslobodio”.
Mevludske svečanosti na Poslanikov rođendan koje se upriličuju svake godine su jedno od pitanja o kome postoji razilaženje između predstavnika ehli-sunneta vel-džema’ata i vehabija. Ovu temu je iscrpno obradio autor Abdulkadir Isa Dijab u svome djelu “El-Mizanu-adil”. Preveo sam veći dio njegovog rada kao odgovor na postavljenu dilemu.
Autor kaže: “Vehabije zastupaju mišljenje da je obilježavanje rođendana Muhammeda, alejhis-selam, svake godine bid’atun (novotarija u vjeri), a pošto svaka novotarija vodi u zabludu, a zabluda u vatru džehenemsku, onda oni ne sudjeluju u obilježavanju Mevluda i zabranjuju to i drugima”.
To svoje mišljenje potkrjepljuju sljedećim dokazima: “Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, nije obilježavao svoj rođendan, niti ashabi njegovi, nisu to radili ni tabiini, niti imami mudžtihidi. To ukazuje na činjenicu da je to nešto što nije pohvaljeno. Jer, da je bilo pohvaljeno, oni to ne bi propustili. To potvrđuje našu tvrdnju da je to novotarija u vjeri, a svaka novotarija je pokuđena”.
Kažu: “Obilježavanje njegovog rođendana svečanostima je pojava kojom se čini svetost i veličanje Allahova Poslanika, ‘alejhis-selam, a to ga dovodi da se stavlja iznad stepena čovjeka. To, onda, može odvesti do toga da ga neko stavi na stepen božanstva”.
Kažu: “Obilježavanje njegovoga mevluda obično bude sa pohvalama i pretjeranim hvaljenjem Poslanika, ‘alejhis- selam, a to je suprotno njegovim riječima: ‘Nemojte me pretjerano hvaliti kao što su kršćani hvalili Isa, ‘alejhis-selam, sina Merjeminog’” (zabilježili: imam Ahmed i Buhari). Ehli-suna vel-džema’a, koju predstavljaju četiri poznata mezheba, zauzeli su - od sedmog stoljeća po Hidžri pa do današnjeg dana - stav suprotan mišljenju vehabija. Rekli su da je svake godine dozvoljeno obilježavati rođenje Allahova Poslanika, ‘alejhis-selam, mevludskim svečanostima, i to smatraju pohvalnim i poželjnim činom. To svoje mišljenje baziraju na sljedećim dokazima:
Predaja koju je zabilježio Malik ibn-Sinan od Hasana ibn- Sabita, u kojoj je rekao: “Kad sam imao sedam ili osam godina, već sam razumijevao i mogao zapamtiti sve što čujem. Jednoga jutra sam čuo jevreja kako

vrištavim glasom poziva: ‘O Kurejšije, je li sinoć rođeno kakvo dijete kod vas?’ Odgovorili su: ‘Ne znamo!’ Jevrej je rekao: ‘Provjerite. Uistinu, ove večeri se rodio poslanik ovog ummeta”’ (prenose: El-Bejheki, Ebu-Nuajm i El-Hakim i Jakub ibn-Sufjan, sa dobrim senedom, kako to navodi i autor “Fethu-l-Barija” Ibn Hadže).
Ono što su zabilježili Ibn-Kesir u svome djelu “El-Bidajetu ve nihajetu” i Ibn-Hadžer u “Fethu-l-Bariju”, Bejheki, Taberi i drugi o pojavi nura (svjetlosti) u noći u kojoj je rođen Allahov poslanik Muhammed, ‘alejhis-selam, koja je obasjala dvorce Šama, potresanju Kisrinog dvorca i rušenju 12 šerefa sa njega, zatim gašenju vatre u Perzijanaca koja je neprestano gorjela hiljadu godina, povlačenju vode iz jezera Sava te približavanju zvijezda i drugo, o tome predstavnici ovoga mišljenja navode: “Ako su se dogodile sve ove pojave sa Allahovom pomoći i snagom iz počasti prema novorođenčetu, onda je dozvoljeno nama da pokažemo znakove radosti i veselja, svake godine oživljavajući sjećanje na njegovo rođenje”.
Zatim se pozivaju na ajete koji govore o obaveznosti poštivanja i iskazivanja počasti prema Allahovom poslaniku Muhammedu, ‘alejhis-selam, kao, naprimjer: “O vjernici, nemojte dozivati Allahova Poslanika kao što vi dozivate jedni druge”. Temeljeći se na tome, rekli su da je iskazivanje počasti i poštivanja prema Muhammedu, ‘alejhis-selam, da se svake godine Mevludom sjećaju njegovog rođendana.
Navode se dokazi kojima se poziva na iskazivanje ljubavi prema Allahovom Poslaniku, ‘alejhis-selam, više nego prema bilo kojem drugom od Allahovih stvorenja, kao, naprimjer, hadis u kome se kaže: “Tako mi Allaha, niko od vas neće vjerovati ispravnim vjerovanjem dok mu ja ne budem draži od njega samoga, njegovog imetka, njegovog djeteta i svih ljudi”.
Tako je održavanje Mevluda i sjećanje svake godine na Poslanikovo rođenje, istovremeno, iskazivanje ljubavi prema Allahovom Poslaniku, što je u duhu citiranog hadisa.
Allah, dželle še’nuhu, kaže: “Reci: ‘Ako volite Allaha i Njegovog Poslanika, onda me slijedite, vas će voljeti Allah...’”
Ovi učenjaci kažu: “Sjećanjem na rođendan Poslanika, ‘alejhis-selam, učenjem Mevluda, na kojima se recitiraju odlomci iz Poslanikova, ‘alejhis-selam, života, postiže se traženi cilj citiranih ajeta. Na mevludskim svečanostima se ljudi pouče o Poslaniku, ‘alejhis-selam, i načinu sijeđenja njegova sunneta, a to rezultira plodovima ljubavi prema Allahu, dželle še’nuhu, i ljubavi prema Njegovom Poslaniku. Svi koji prisustvuju mevludima su ljudi koji vole Poslanika, alejhis-selam, i koji mu mnogo uče salavate”.
Navodi se hadis Allahova Poslanika, ‘alejhis-selam, u kome je rekao: “Mnogo mi donosite salavate. Jer, ko donese salavat jedanput, njemu će

Allah, dželle še'nuhu, deset puta".

Na mevludskim svečanostima se, kao što smo već spomenuli, mnogo donose salavati, a izgovaranje salavata privlači Allahovu milost i Njegovo zadovoljstvo.

Na mevludskim svečanostima se, također, recitiraju i uče kur'anski ajeti, a Poslanik, 'alejhis-selam, rekao je: "Ko prouči jedan harf iz Kur'an a, ima deset sevapa za to".

Hafiz Ibn-Hadžer el-Askalani je dozvolio obilježavanje Poslanikovog, 'alejhis-selam, rođendana (Mevluda) sa svečanostima kijasom (analogijom) na slučaj koji su zabilježili Buhari i Muslim. Riječ je o situaciji u kojoj je zatekao Poslanik, 'alejhis-selam, medinske jevreje kako poste (ašuru) deseti dan muharrema, pa ih je upitao zašto to rade. Oni su odgovorili da je to iz zahvalnosti prema Allahu, dželle še'nuhu, koji je na taj dan pomogao i spasio Musaa, 'alejhis- selam, i Izraelićane. Poslanik, 'alejhis-selam, to je odobrio i rekao da smo mi muslimani preči da obilježavamo ove dane i iskazujemo zahvalnost Allahu, dželle še'nuhu.

Analogno ovome slučaju, uzima se da je dan Poslanikovog rođenja najveća blagodat dana ljudskome rodu, pa bi se muslimani, iz zahvalnosti prema Allahu, dželle še'nuhu, trebali radovati tome danu i iskazivati Mu zahvalnost.

Osmi dokaz je slučaj koji je zabilježio Buhari u svome "Sahihu", Ismaili i Abdurezak, a već smo ga citirali. To je slučaj s Ebu-Lehebom koji je viđen u snu nakon smrti i olakšanje koje mu dolazi zbog čina oslobađanja robinje Suvejbe radi vijesti o rođenju Poslanika, alejhis-selam.

Kao što smo već rekli, vehabije se oštro suprotstavljaju učenju Mevluda i obilježavanju Poslanikova rođendana na bilo koji način. Svakako da je njihovo mišljenje neosnovano i nepotkrijepljeno valjanim dokazima.

Kažu da je Mevlud bid'atun i da ga nije prakticirao Resulullah, 'alejhis-selam, niti ashabi, niti njihovi sljedbenici. Ali, također, ostaje da se kaže da to niko od spomenutih nije ni zabranio. Mnogo je pojava koje nisu radili Poslanik, 'alejhis-selam, a ni ashabi, a da su prakticirane u vremenu koje je uslijedilo poslije njih. Obično se gledalo u sadržaj datih pojava. Pa, ako su sadržavale nešto što je u suprotnosti sa islamskim stavovima, onda bi se to osuđivalo i zabranjivalo bi se njihovo prakticiranje. A ako bi se aktuelne novosti, nakon što se porede sa općim islamskim načelima, poklapale sa njima, onda se tretman te pojave svrstava među pojave koje su tražene vjerom ili, u najmanju ruku, poželjne.

Što se tiče njihovog stava da je "izvođenje Mevluda pojava kojom se veliča Poslanik, 'alejhis-selam, takvim veličanjem da to nadilazi stepen

čovjeka-poslanika”, takav njihov govor je, također, netačan i neprihvatljiv. Zašto? Zato što se svečanost sjećanja na Poslanikovo, ‘alejhis-selam, rođenje ni u kom svom elementu ne smatra posebnim veličanjem ili posvećivanjm (takdis), niti sadrži bilo koji vid toga. To je, ni manje ni više, nego izraz poštivanja i ljubavi prema Allahovom Poslaniku, ‘alejhis-selam, a oboje je utemeljeno islamom.

Mevludskom svečanosti se iskazuje zahvalnost Allahu, dželle še’nuhu, na blagodatima koje j e dao sa Muhammedovim, ‘alejhis-selam, rođenjem. On je spasio čovječanstvo i uputio na pravi put. Zbog svega toga, nemoguće je da poštivanje Poslanika, ‘alejhis-selam, i iskazivanje ljubavi prema njemu bude faktor posvećivanja ili njegovog uzdizanja iznad stepena čovjeka-poslanika i njegovo stavljanje na stepen božanstva. Jer, kad bi bilo tako, onda bi to Allah, dželle še’nuhu, strogo zabranio. A nije tako, jer Allah, dželle še’nuhu, traži da se voli i poštuje poslanik Muhammed, ‘alejhis-selam, a to je dokaz uzakonjenosti toga i nije nikakva novotarija, kako to smatraju vehabije.

Uzimajući kao dokaz zabrane održavanja mevludskih svečanosti hadis poslanika Muhammeda, ‘alejhis-selam (“Nemojte pretjerivati sa mnom kao što su kršćani pretjerali sa Isaom, sinom Merjeminim”), oni smatraju da je pohvaljivanje Muhammeda, ‘alejhis-selam, i prevelika ljubav prema Poslaniku ono što se zabranjuje ovim hadisom. Ovakvo shvatanje poruke toga hadisa je, bez sumnje, pogrešno.

Zašto poslanik Muhammed, ‘alejhis-selam, upozorava svoje sljedbenike da s njim ne učine ono što su uradili sljedbenici Isaa, ‘alejhis-selam? Sljedbenici Isaa, ‘alejhis- selam, svoga su poslanika proglasili sinom Božijim, i bit problema je u tome. Oni su Božijeg Poslanika proglasili sinom Božijim, čime su učinili širk Allahu, dželle še’nuhu: “Kršćani kažu: ‘Mesih je sin Božiji’...” (Kur’an).

Bit Poslanikove, ‘alejhis-selam, poruke svome ummetu ovim hadisom je da ne bi neko slično uradio kad je on u pitanju, a Muhammedu, ‘alejhis-selam, nikako nije cilj hadisa da saopći kako ne treba voliti i poštovati Poslanika Muhammeda, ‘alejhis-selam.

Nakon rasprave o dokazima vehabijske škole o pitanju stava o Mevludu, želim zaokružiti temu sa nekoliko zaključaka.

Sadržaj mevludskih manifestacija sadrži nekoliko dobrih djela kojima se približava Allahu, dželle še’nuhu. Najvažniji su:

- Učenje Kur’ana, o kome je rekao Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam: ”Ko prouči jedan harf iz Kur’ana, imat će sa svakim harfom po jedno hasene (dobro djelo), a svako dobro djelo se kod Allaha nagrađuje desetororstruko” (hadisi-šerif);
- Donošenje i učenj e salavata na poslanika Muhammeda, ‘alejhis-selam, a Poslanik, ‘alejhis-selam, rekao je o fadiletima salavata: ”Ko

meni donese jedan salavat, Allah, dželle še'nuhu, njemu će deset" (hadisi-šerif);

- Iskazivanje ljubavi prema Allahovom Poslaniku,

'alejhis-selam, jer na Mevlud dolaze oni koji vole Allahova Poslanika, 'alejhis-selam, a o tome je Allahov Poslanik, 'alejhis-selam, rekao rekao: "Neće niko od vas vjerovati pravim vjerovanjem dok mu ja ne budem draži od njega samoga, njegovog imetka, njegovog potomstva i svih ljudi" (hadisi-šerif).

- Upoznavanje sa detaljima iz sire (životopisa Allahova Poslanika, 'alejhis-selam), što olakšava sijeđenje njegovoga puta onima koji to žele, pa se time zaslužuje Allahova ljubav. Allah, dželle še'nuhu, kaže: "Reci: Ako volite Allaha, onda mene slijedite, pa će vas voljeti Allah'" (Ku'an).

Izricanje pohvala o Allahovom Poslaniku, 'alejhis-selam, što je, također, uzakonjeno islamom. Zabilježili su Taberani i Ibn-Seken da je Allahovom Poslaniku, 'alejhis-selam, kad je ušao u Medinu nakon Bitke na Tebuku, Abbas ibn- Abdulmuttalib rekao: "O Allahov Poslanice, dozvoljavaš li mi da te pohvalim?" Odobrio mu je Poslanik, 'alejhis-selam, te je Abbas spjevao lijepu kasidu pohvale o Allahovom Poslaniku.

Zbog navedenih sadržaja koji se nalaze u mevludskim manifestacijama i oslanjajući se na dokaze ehli-sunne vel- džema'ta, zaključujem: Izvođenje mevludskih manifestacija na dan Poslanikova, 'alejhis-selam, rođenja svake godine je uzakonjenjeno u šerijatu i predstavlja dobro djelo kojim se približava Allahu, dželle še'nuhu, zato što u sebi sadrži ibadete koje smo ranije spomenuli (učenje Kur'ana, učenje salavata, upoznavanje sa detaljima iz života Poslanika, 'alejhis-selam... Na tome su istrajavali muslimani od sedmog stoljeća po Hidžri pa do sada bez ikakvog prezira ili negacije i osude.

Otome je hafiz Es-Sehavi rekao: "Sljedbenici islama u svim pokrajinama i velikim gradovima obilježavaju mevludskim svečanostima rođenje poslanika Muhammeda, 'alejhis- selam, u mjesecu njegova rođenja. Te večeri se podijeli mnogo sadake, budu vesela lica vjernika, uči se Mevlud i na njih se spušta bereket" ("Siretu-l-hišamijje", I. tom, str. 439., i djelo "Sejjiduna Resulullah", str. 333.).

Prvi koji je počeo prakticirati Mevludi-šerif kao izraz sjećanja na rođenje, poslanika Muhammeda, 'alejhis-selam, zvanično je vladar Muzaffer ebu-Seid Kevkeberi ibn-Zejnddin Ali, koji je umro 630. hidžretske godine. Nijedan učenjak njegova vremena mu nije osporio taj čin, a ni kasnije generacije. Čak su ga i hvalili. I hafiz Ibn-Kesir je jedan od učenjaka koji su se pohvalno izrazili o spomenutom halifi: "Halifa Muzafer ebu-Seid je prakticirao upriličiti Mevlud u mjesecu rebiu. On je bio veoma hrabar, pametan i pravedan; neka mu se Allah smiluje i časno mjesto podari" (El-Bidajetu ve nihajetu" Ibn- Kesira, tom XIII., str. 137.).

Mnogi učenjaci su pisali djela o Mevludu. Spominjem hafiza Sujutiju i njegovo djelo “Husnu-l-mekasidi fi amelil- mevlidi”. U tome djelu Sujutija je napisao: “Zato je lijepo da
i mi pokažemo znakove zahvalnosti Allahu, dželle še’nuhu, na dan Poslanikova rođenja, sa održavanjem skupova, priređivanjem hrane i slično tome”.
Autor djela “Mizanu-l-adil”, navodi: “Mevludske svečanosti kojima se obilježava Poslanikovo rođenje su utemeljene islamom i one su poželjne i preporučene. Ja uvjutujem njihovo prakticiranje i izvođenje sljedećim:

- Da svečanost počne odlomcima iz Kur’ani-Kerima;
- Čitanjem teksta koji sadrži detalje iz Poslanikova života, navođenje nekih mu’džiza i momenata iz kojih se može uzeti pouka;
- Da prisutni prouče salavat kad god se spomene ime Poslanika Muhammeda, ‘alejhis-selam;
- Da manifestacija sadrži kaside i spjevove o

Muhammedu, ‘alejhis-selam, koji su zasnovani na mu’teber- ćitabima;

- Izbjegavanjem prenošenja iz života Muhammeda, ‘alejhis-selam, onoga što nije zasnovano na autentičnoj tradiciji;
- Ne dozvoliti pomiješanost žena i ljudi u jednoj prostoriji (ihtilat);
- Pridržavanjem općeg islamskog edeba (kulture ponašanja) i ne dozvoliti da se bilo kojim gestom iziđe iz okvira islamskog načina ponašanja” (iz djela “Mizanu-l-adil”, str. 301.).

BITKA KOD MU’TE

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!
Hvala Allahu, Gospodaru svjetova. Donosim salavat i selam najodabranijem Allahovom poslaniku Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegovoj časnoj porodici, ashabima i svima koji ga budu slijedili do Sudnjeg dana!
Draga i poštovana braćo, cijenjene džematlije!

U današnjoj hutbi ćemo govoriti o Bitki kod Mu’te, koja se odigrala u doba Poslanika, ‘alejhis-selam. Ona se odigrala osme godine po Hidžri i predstavlja dotad najveći oružani boj između muslimanske i kršćanske vojske. Ova bitka je dobila ime po malom selu Mu’ti koje se nalazi na teritoriji zemalja koje su se tada zvale teritorijom Šama. Danas je Mu’ta u sastavu Jordana. Ona je u neposrednoj blizini Bejti-l-Makdisa.

Povod ovoj bitke je bio slučaj koji je teško pogodio Muhammeda, ‘alejhis-selam, i njegove ashabe. Slučaj je bio tako provokativan da je Muhammed, ‘alejhis-selam, kao reakciju opremio vojsku i poslao je u boj.

O čemu je riječ?

Muhammed, ‘alejhis-selam, poslao je bio svoga izaslanika Harisa ibn-Umejju el-Ezdija da dostavi pismo vladaru Basre. Takva pisma je

Muhammed, ‘alejhis-selam, slao i drugim vladarima. Na taj način je Allahov poslanik Muhammed, ‘alejhis-selam, pozivao strane vladare da prime novu vjeru islam.

Pismonošu Allahovog Poslanika je presreo špijun rimskog cara Kajzara, Šerhabil ibn-Amr el-Gasani, zarobio ga, svezao i doveo ga pred svoga vladara. Taj je naredio da ga javno pogube odsijecanjem glave.

U to vrijeme se ubijanje i nepoštivanje izaslanika smatralo velikom sramotom i nečasnim djelom. Kad je o tome stigla vijest do Muhamemda, ‘alejhis-selam, bilo mu je izuzetno teško i osjećao se uvrijeđenim. Muhammed, ‘alejhis-selam, opremio je za boj vojsku od 3.000 boraca. Prije toga, niujednom pohodu nije se okupio ovoliki broj boraca. Tek kasnije, u Bitki Ahzab, muslimani su imali više boraca u svojim redovima.

Muhammed, ‘alejhis-selam, odredio je da emir (zapovjednik) ove vojske bude Zejd ibn-Haris. Tada je rekao:

“Ako bude ubijen Zejd, neka ga naslijedi Džafer. Ako bude ubijen i Džafer, neka emir bude Abdullah ibn-Revaha”.

Muhammed, ‘alejhis-selam, naredio je da se u ovom pohodu ponese bijeli bajrak. Predao gaje Zejdu ibn-Harisu.

Dalje im je oporučio da dođu na mjesto na kome je ubijen njegov izaslanik i da pozovu u islam one koje tu zateknu. Ako oni to odbiju, neka se muslimani pouzdaju u Allaha i neka se bore protiv njih.

Rekao im je: “Idite u pohod na Allahovom putu protiv onih koji ne vjeruju u Allaha. Ne varajte i ne služite se podvalama. Ne ubijajte djecu i žene, niti iznemogle starce. Ne dirajte ni one koji su se osamili radi pobožnosti. Ne uništavajte usjeve, niti drveće i ne rušite objekte”.

Kad se vojska spremila za polazak, došli su Medinlije da ih isprate i poselame se s njima. Abdullah ibn-Revaha je tada plakao. Ashabi su ga upitali: “Šta te je resplakalo, o Abdullahu?”

On im je odgovorio: “Tako mi Uzvišenog Allaha, ne plačem zbog rastanka s vama, niti iz straha od pogibije na Allahovom putu, nego sam čuo Allahovog Poslanika da uči ajet u kome spominje Džehennem”, i citirao im je spomenuti ajet:

“I svaki od vas će do njega doći. Gospodar tvoj se sigurno tako obavezao” (Merjem, 71.).

Nakon što je završio citiranje ajeta, rekao je: “Ne znam šta će biti sa mnom kad budem približen Džehennemu”.

Muslimani su im na ispraćaju rekli: “Neka vas prati Allahov blagoslov, spas i Njegova pomoć. Vratite nam se zdravo i kao pobjednici”.

Abdullah ibn-Revaha je tada izrekao ove stihove, u njima naslućujući svoju pogibiju na Allahovom putu:

“Molim od Allaha oprost
i udarac jak koji šalje u smrt.

Da kažu oni koji budu prolazili pored moga kabura:
Allah uputio borca koji se borio i na njegovom putu pao”.
Ispratili su ih do doline Senijjetu-l-Veda’a. Na čelu pratnje je bio Muhammed, ‘alejhis-selam. Vojska je krenula u pravcu sjevera, a Muhammed, ‘alejhis-selam, i ashabi su ih pratili pogledom dok se nisu izgubili iz vida u oblaku pustinjske prašine. Na licu Allahova Poslanika, ‘alejhis-selam, vidjela se zabrinutost. Zatim su se vratili u Medinu da bi nastavili uobičajene životne aktivnosti.
Vojska od 3.000 boraca pod zapovjedništvom Zejda ibn- Harisa je stigla do mjesta koje se zove Mean. Tu su saznali da je rimski vladar Herakle znao za njihov dolazak i već pripremio 200.000 (dvije stotine hiljada) boraca za borbu protiv muslimana. Muslimani nisu očekivali ovoliki broj boraca u protivničkim redovima. Omjer snaga je bio krajnje nerealan.

Muslimanska vojska se utaborila s namjerom da se izvrši temeljita konsultacija (šura). Šta uraditi? Treba li se upustiti u boj sa ovako ogromnom vojskom? Ima li smisla izložiti se tolikom riziku? Odluka je bila da postupe po principu šure (dogovaranja i postupanja po mišljenju većine). Tom principu ih je naučio Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam. Neki su predložili da se pošalju kuriri u Medinu i o svemu obavijesti Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, a da oni sačekaju šta će im reći Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam. Abdullah ibn- Revaha je bio protiv ovoga mišljenja. .
Rekao im je: “Narode, ne bojte se! Mi smo pošli u ovaj boj tražeći šehadet (pogibija na Allahovom putu). Mi se ne borimo protiv neprijatelja brojem, snagom, niti oružjem, nego se borimo protiv njih vjerom kojom nas je počastio Uzvišeni Allah, dželle še’nuhu. Nego, naprijed! I može biti samo jedno od dva dobra: ili šehadet ili pobjeda. Nejmamo šta izgubiti”.
Poslije dužeg dogovaranja, usaglasili su se s mišljenjem svoga emira Abdullaha ibn- Revahe. U Meanu su proveli dvije noći, a onda se uputili prema Mu’ti, gdje ih je čekala neprijateljska vojska. Dvije vojske su se sukobile. Otpočeo je žestok boj.
Muslimani se osvećuju za nedužno prolivenu krv svoga druga kome su Rimljani odsjekli glavu. Moral muslimanske vojske je na nivou. Oni su bore u ime Allaha. U prvom momentima bitke nanose neprijateljima velike gubitke. Tri hiljade muslimanskih boraca brani muslimansku čast. Ni trena ih ne zastrašuje što je pred njima 200.000 vojnika. U njihovim srcima se rasplamsala buktinja imana. Pod sjenama svojim sablji vide pobjedu ili Džennet. Bijeli islamski bajrak vihorio se u rukama Zejda ibn-Harisa. Duboko je prodirao u neprijateljske redove. Vidjelo se kretanje bajraka desno i lijevo.

Zejd biva pogođen neprijateljskim strijelama. Ali, bajrak ne smije pasti. On ga ponosno drži. Strijele se zabadaju u njegovo tijelo, ali on to

stoički podnosi.
Bajrak preuzima Džafer Tajjar, onako kako je oporučio Allahov poslanik Muhamemd, ‘alejhis-selam.
Zejd pada mrtav. Na licu mu je tajanstveni osmijeh. Postigao je šehadet.
Džafer se lavovski bori. Na licu mu plamti bijes, jer je vidio kako Zejd pada mrtav. Njegov konj duboko ulazu u neprijateljske redove. Rimljani bježe. On razmahuje sabljom. Glave oko njega padaju. Čuju se poklići: “Allahu ekber, Allahu ekber!”
Džafer je oboren s konja. Međutim, i dalje nastavlja borbu. Bajrak je nosio u desnoj ruci. Zadobija udarce po njoj. Odsjekli su mu desnu ruku. Bajrak ne smije pasti. Prihvata ga lijevom rukom. Nalazi se u potpunom okruženju. Odsijecaju mu i lijevu ruku. On bajrak čuva batrljcima krvavih ruku. Jedan Rimljanin ga snažno udara sabljom i presijeca nadvoje. Allahu ekber! I Džafer je pao kao šehid.
Muhammed, alejhis-selam, dao je Džaferu nadimak Tajjar (onaj koji leti). Zašto? Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, izvijestio je da će Džafer u Džennetu imati dva krila na mjestu ruku kojima će letjeti gdje bude htio u Džennetu.
Buhari je zabilježio hadis od Nafija u kome se kaže da je “Ibn-Omer stajao nad Džaferovim tijelom na dan Bitke kod Mu’te dok je on ležao mrtav. Bio je presječen nadvoje, a na tijelu mu je bilo pedesetak rana. Neke su bile od koplja, neke od strijele, a neke od sablje. Sve rane su mu bile sa prednje strane tijela” (“Sahihu-l-Buhari”, IV., str. 611.).
Kad je ubijen Džafer, bajrak je preuzeo Abdullah ibn- Revaha. I on se hrabro borio dok nije pao kao šehid.
Muslimani su zastali s bojem da odluče ko će biti na čelu vojske. Poginuli su trojica vojskovođa koje je imenovao Resulullah, ‘alejhis-selam.
Izbor je pao na iskusnog i hrabrog borca Halida ibn- Velida.
Halid je bio profesionalni ratnik. Nijednu bitku nije izgubio. Iza sebe je imao veliko ratno iskustvo. U Bitki na Uhudu je bio na strani mušrika, dakle na strani Poslaniku protivničke strane. Tada je njegovom vještinom izvojevana pobjeda nad muslimanima.
U ovim teškim momentima, on preuzima rukovođenje daljnjim tokom borbe.
Halid će nakon ove bitke dobiti časnu titulu od Allahova Poslanika - Sejfullahi (Allahova sablja).
Buhari nam bilježi Halidovu izjavu o ovoj bitki: “U Bitki na Mu’ti sam polomio devet sablji. Samo je jemenska izdržala do kraja boja”.
On je i ovoj bitki izvojevao pobjedu.
Dok su borci vodili boj na Mu’ti, Muhammed, ‘alejhis- selam, okupljenim ashabima u Medini je govorio vijesti sa ratišta prije nego što je iko došao

da izvijesti o tome. Allahov Poslanik je, poučen Objavom, rekao: “Bajrak je nosio Zejd ibn-Haris i ubijen je. Preuzeo ga je Džafer, pa je i on ubijen. Naslijedio ga je Abdullah ibn-Revaha, pa je i on pao kao šehid. Onda je bajrak preuzeo Sejfullah - Allahova sablja, i Allah im je dao pobjedu”.

Dok im je ovo govorio, u očima Allahova Poslanika, ‘alejhis-selam, vidjele su se suze” (“Errehiku-l-mahtumi”, šejh Mubarek Kufuri).

Kako je Halid ibn-Velid uspio izvojevati pobjedu u ovoj bitki?

Spomenuli smo koji je omjer snaga bio prije susreta dviju vojski. Halid je pokazao vještinu i taktičnost kojoj nejma premca. Poslije kraće pauze i konsolidiranja redova, Halid je naredio da se muslimanska vojska podijeli u dvije skupine. Glavnicu vojske je poslao na frontalno pročelje. A drugi dio, uglavnom konjanike, odredio je da se odvoje nadesno. Njihov nastup sa desne strane je trebao izgledati neprijateljima kao da im dolazi pojačanje.

Taj efekt je i postignut. Rimljani su zbilja povjerovali da muslimanima dolazi pojačanje sa novom vojskom. To je unijelo strah i pometnju među Rimljane. Halid je, onda, poveo konjicu i nekoliko puta su snažno prošli kroz redove neprijateljske vojske, nanoseći im velike gubitke.

Interesantno je spomenuti da u ovoj novoj Halidovoj operaciji nijedan vojnik u muslimanskim redovima nije poginuo. Rimljani su bježali. Nastao je opći haos i pometnja.

U tom je Halid naredio povlačenje muslimanske vojske.
Rimljani su zaključili da je to arapska taktika kojom ih žele uvući u zamku, mameći ih prema pustinji. Zato se nisu usudili pratiti Halidovu vojsku i - povukli su se. Na ovakav način su muslimani izvojevali pobjedu. Neprijatelju je nanesena velika šteta, a muslimani su izgubili samo 12 boraca, dok se za broj ubijenih Rimljana i ne zna.

Bitka na Mu’ti je prvi sukob muslimanske vojske izvan granica Arabijskog poluotoka. Ova bitka je predstavljala uvertiru kasnijih islamskih osvajanja.

Ovom bitkom je islamska vojska postigla renome i ugled izvan granica Arabije. Ovim se postigla i internacionalizacija islamske vojske, o kojoj se do tada znalo i čulo samo na lokalnom nivou, a tada se pročulo o hrabrosti i pravednosti islamske vojske. Praktično je potvrđen princip da su “samo vjernici braća”.

Nakon ove bitke, mnoga arapska plemena su primila islam, jer su osjećali da je to nova snaga pred kojom se neće ništa moći održati. U islamu su vidjeli snagu, veličinu i dostojanstvo. Vidjelo se ostvarenje i realizacija Poslanikove poruke: “Vjernici su kao jedna građevina, njene cigle podupiru jedna drugu i tako je čine čvrstom i stabilnom” (Buhari i Muslim).

Zbog bespravnog stradanja jednog druga, jednog vjernika, poslali su dobro opremljenu vojsku da se krivac kazni. To je islamski princip. Takvi

trebaju biti vjernici. Trebaju više osjećati jedni druge.

“Primjer vjernika je kao primjer jednog organizma: ako oboli jedan organ, i ostali organi trpe i osjećaju bol” (Buhari).

Neka nam primjeri šehida Zejda, Džafera i Abdullaha ibn- Revahe budu uzori u koje se trebamo ugledati.

BITKA NA BEDRU

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova. Donosim salavat i selam najodabranijem Allahovom poslaniku Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegovoj časnoj porodici, ashabima i svima koji ga budu slijedili do Sudnjeg dana!

Bitka na Bedru je značajan događaj za sve muslimane.

Pobjeda muslimana na Bedru je pobjeda islama nad širkom.

Povod ovom velikom izravnom sukobu je bila mekanska karavana koju je provodio mušrički vođa Ebu-Sufjan. Ona se vraćala iz Sirije u Mekku. Muhammed, ‘alejhis-selam, saznao je da karavana treba proći nedaleko od Medine te je poslao dvojicu ashaba kao izvidnicu da prate vijesti o karavani. Za taj zadatak je Poslanik, ‘alejhis-selam, zadužio Talhu ibn-Abdullaha i Seida ibn-Zejda. Kad je karavana stigla do maloga mjesta Havra, njih dvojica su požurili da o tome obavijeste Muhammeda, ‘alejhis-selam.

Karavana se sastojala od 1.000 deva natovarenih trgovačkim blagom, čija je vrijednost iznosila oko 50.000 zlatnih dinara. U osiguranju te karavane je bilo angažirano oko 40 ljudi. To je - ukoliko bi se domogli te karavane - muslimanima bila šansa da se potpomognu i ojačaju ekonomski, vojno i politički.

Muhammed, ‘alejhis-selam, rekao je vjernicima: “Ovo je karavana koja nosi vaše imetke koje ste napustili u Mekki prilikom vašeg protjerivanja iz vaših domova. Možda nam Allah omogući da povratimo naša blaga”.

Svi su se rado odazvali ovom pozivu.

Niko nije slutio da će se odigrati nešto sasvim drugo. Nisu pretpostavljali da će doći do ostvarenja jednog drugog Allahovog obećanja datog poslaniku Muhammedu, ‘alejhis- selam. Ono je najavljeno u ovom ajetu: “I kad vam je Allah obećao da će vaša biti jedna od dviju skupina, a vi ste više voljeli da vam padne šaka ona koja nije bila naoružana, Allah je htio da riječima svojim istinu utvrdi i nevjernike u korijenu istrijebi” (Enfal, 7.).

Mnogima bi bilo draže da su se domogli karavane i tako došli do bogatstva. Međutim, dogodilo se nešto sasvim drugo. Došlo je do žestogog sukoba sa mušricima u kome su ih muslimani porazili.

Ni protivnička strana nije računala da će se sukobiti sa muslimanima.

Oni su samo bili izišli da osiguraju zaštitu prolaska karavane. Međutim, Allah izvršava ono što On želi.
Muhammed, ‘alejhis-selam, za ovaj pohod je okupio 313, 314 ili 317 boraca. Ovo su različite predaje. Od toga je bilo 86 muhadžira, a ostali su bile ensarije. Posjedovali su samo dva konja. Jedan je bio Zubejra ibn-Avvama, a drugi Mikdada ibn-Esveda. Imali su i 70 deva. Po trojica su jahali na jednoj devi putujući od Medine do Bedra. Muhammed, ‘alejhis- selam, u Medini je ovlastio kao zamjenu za namaz Ibn-Umi Mektuma.

Na samom početku putovanja je Muhammed, ‘alejhis- selam, podijelio vojsku u dva tabora: tabor muhadžira, na čije čelo je postavio Aliju ibn ebi-Taliba, i tabor ensarija, na čije je čelo postavio Sada ibn-Muaza. Kad je Ebu-Sufjan, vođa mekanske karavane, primijetio da se muslimani spremaju napasti njihovu karavanu, poslao je Mekkelijama pismo i pozvao ih u pomoć. Po stizanju ove vijesti, u Mekki je proglašena opća mobilizacija. Istoga dana se spremila ogromna vojska i uputila se u pravcu Medine. Svi kurejšijski prvaci su pošli u ovaj pohod osim Ebu-Leheba, koji je ostao u Mekki.

Za glavnoga zapovjednika mušričke vojske je postavljen Ebu-Džehl ibn-Hišam. U sastavu mušričke vojske je bilo oko 1.000 boraca. Imali su mnogo konja i deva. Svaki dan su za ishranu klali po deset deva.

Na njihovom putu od Mekke do Medine se dogodila zgoda koju je važno spomenuti. Odnekud je u njihovim redovima procurila vijest kako ih se sprema napasti jedno arapsko pleme koje je s njima bilo u zavadi. U tom slučaju se Kurejšije ne bi dobro osjećali. To je djelovalo na vojsku. Njihov moral je poljuljan. U takvom stanju im dolazi šejtan u liku Surake ibn-Malika, koji im donosi radosnu vijest njegove podrške njima, a istinski Suraka ihn-Malik je bio vođa toga plemena (Benu-Kenaneta), koje je bilo u zavadi sa Kurejšijama.

Rekao im je: “Vi ste današnji pobjednici, nejmate šta izgubiti. Ja sam vam danas istinski savjetnik”.
Oovome događaju i Kur’an govori.

Šta će dalje biti sa Iblisom, vidjet ćemo kasnije. Posebno je interesantno njegovo ponašanje u toku borbe.

U međuvremenu se desilo da je Ebu-Sufjan uspio pobjeći sa karavanom i bio je van opasnosti. Javio se novim pismom svome narodu i rekao im: “Karavana je na sigurnom. Sada se možete vratiti kućama, blago je spaseno”.
Ebu-Džehl se nije složio sa ovim mišljenjem. Htio je da odu do Bedra, da tamo borave tri dana, jedući, pijući i veseleći se. Time je želio da ostala arapska plemena čuju za njihovu moć i hrabrost kako bi im se još više povećao ugled na Arabijskom poluotoku, a posebno ako bi se uspjeli obračunati sa Muhammedom i njegovim pristalicama i u korijenu ih

uništiti i sasjeći.

Svi proračuni su bili da bi ova velika i dobro opremljena vojska morala pobijediti, jer su na suprotnoj strani imali znatno malobrojniju i slabije opremljenu vojsku.

Ali, ima nešto na šta oni nisu računali. Potpuno su zanemarili Allahovu pomoć i Njegovu podršku onima koji su na Njegovom putu.

Muhammed, ‘alejhis-selam, sa svojom vojskom je prije njih stigao do Bedra i zauzeo položaje. Na Bedru je bio izvor pitke vode, po kome se to područje i zove imenom Bedr. Muslimani su napravili liniju fronta tako da izvor dođe iza njihovih leđa, kako neprijatelj ne bi mogao doći do vode. Ovaj strateški potez je veoma značajan u pustinjskim uvjetima vođenja rata. Tada je Muhammed, ‘alejhis-selam, izvijestio ashabe da će doći do velikog i žestokog okršaja. Bodrio je ashabe govoreći im: “Svakome koji danas padne kao šehid nagrada je Džennet”.

Neki muslimani su počeli osjećati strah i bojazan od ovoga sukoba.

O tome je Allah, dželle še’nuhu, objavio ovaj ajet:

“Tako je bilo i onda kad te je tvoj gospodar s pravom iz doma tvoga izveo; to jednoj skupini vjernika nikako nije bilo po volji. Raspravljali su s tobom o borbi. Iako im je bilo očito da će pobijediti, nekima od njih je izgledalo kao da se na oči svoje u smrt gone” (Enfal, 6.).

Božiji Poslanik se ponovo obratio ashabima. Želio je čuti njihovo mišljenje i uvjeriti se u njihovu spremnost upuštanja u boj. Pokazaše se najhrabriji - progovoriše Omer, Ebu-Bekr i drugi: “Vodi nas, Božiji Poslaniče, onako kako ti Allah naređuje, mi smo uz tebe. Mi ti ne kažemo kao što su rekli Izraelićani Musau, ‘alejhis-selam: ‘Idi ti i tvoj Gospodar pa se borite, mi ćemo ovdje ostati’, nego ti mi kažemo: Idi ti i tvoj Gospodar pa se borite, a i mi ćemo se s vama boriti”. Poslije ovakvih izjava, smirilo se Poslanikovo srce i iskazao je zahvalnost Allahu, dželle še’nuhu, Koji ga je podržao ovakvim ljudima te im od Allaha zatraži svako dobro. Muhammed, ‘alejhis-selam, kasnije je prošetao po mjestu gdje će se odvijati borba. Pokazivao je svojom rukom na neka mjesta i govorio: “Ovo je mjesto pogibije toga i toga, ovo toga i toga”, nabrajajući poznata imena mušričkih vođa.

Nakon završetka bitke se ispostavilo daje bilo tačno onako kako je Božiji Poslanik rekao. Poslije toga je Allah, dželle še’nuhu, dao da padne kiša koja je osvježila borce i očistila ih.

Otome je objavljen sljedeći ajet: "Kad je On učinio da se radi sigurnosti svoje u san zavedete i s neba vam kišu spustio da bi vas njome očistio da bi vas od Šejtanovog uznemiravanja odstranio i da bi vam srca vaša jačim učinio i njome korake učvrstio” (Enfal, 11.).

Dvije vojske su bile suočene jedna naspram druge. Božiji Poslanik je uputio Allahu, dželle še’nuhu, ovu dovu:

“Moj Gospodaru, ako dopustiš da se uništi ova skupina vjernika, neće više biti niko ko će Tebe obožavati na Zemlji”.
Allah, dželle še’nuhu, objavio je Poslaniku da su oni danas pobjednici i da će ih Allah podržati slanjem svoje specijalne vojske. O tome Kur ‘an kaže: “I kad ste od Gospodara svoga pomoć zatražili, On vam se odazvao: ‘Poslat ću vam u pomoć hiljadu meleka koji će jedni za drugima dolaziti’”
Kod starih Arapa je bio običaj da se prije sukoba dviju zaraćenih strana obavi natjecanje među najhrabrijim predstavnicima. Mekanski mušrici su isturili svoja tri predstavnika dobrovoljca. Sva trojica su bili iz jedne porodice: Utbe i Šejbe ibn-Rebia i Velid ibn-Utbe. Na suprotnoj strani su izišli trojica dobrovoljca, Medinlije, ensarije: Abdullah ibn-Revaha, Afv i Muaviz, sinovi Harisovi. Međutim, Kurejšije su protestirali i rekli:
‘‘O Muhammede, mi se ne želimo boriti sa ensarijama. Želimo nekoga od Mekkelija, koji su našeg roda. Radi vas smo i došli”.
Na to je Muhammed, alejhis-selam, rekao: “Iziđite, Ubejda ibn-Haris, Hamza i Alija!”
Kad su vidjeli Kurejšije ko im je izišao na mejdan, rekli su:” Sada smo zadovoljni!” Ubejdu je bio protivnik Utbe ibn- Rebia, Hamzi je bio protivnik Šejbe, a Aliji - Velid ibn-Utbe. Borci su se uputili jedni prema drugima. Ne potraja dugo, a Hamzin i Alijin protivnik padoše pod udarcima njihovih sablji. Prosu se Utbeova i Šejbova krv. Muslimani ovo popratiše povicima: “Allahu ekber, Allahu ekber!”
Što se tiče Ubejde, on je samo ranio svoga protivnika, na što mu je uzvratio. Međutim, u pomoć mu priskočiše Hamza i Alija, i treći mušrički borac pade.
Ubejda je peti dan poslije ove borbe podlegao ranama. Tako je završetak početnog natjecanja bio koban početak borbe za Kurejšije. To se itekako odrazilo na moral njihove vojske. Njihova sigurnost je uveliko poljuljana.
I, otpoče žestoki sukob. Muslimani su se branili. Mušričke glave su padale. Muslimani uzvikuju: “Ehad, Ehad” (Bog je jedan). Muhammed, alejhis-selam, obrati se Ebu-Bekru: “Raduj se, Ebu-Bekre, evo, Allahova vojska stiže! Vidim Džibrila na čelu vojske!”
Zatim je proučio ovaj ajet: “Bit će poražena skupina i okrenut će se u bjekstvo” (El-Kamer, 45.).
Onda je uzeo šaku prašine i bacio je na neprijateljsku vojsku. Svakog mušrika je neka praška stigla, nekoga u oči, nekoga u usta, a nekoga u nos.
Allah, dželle še’nuhu, i o tome je objavio ajet: “Nisi ti bacio kad si bacio, nego je Allah bacio” (El-Enfal, 17.).
Nastala je opća zbrka u redovima nevjernika. Muhammed, ‘alejhis-selam, iz sveg grla povika ashabima:

“Tako mi Onoga u Čijoj je ruci Muhammedov život, nejma nijednog od vas koji se bude borio hrabro sa imanom
i strpljivošću a da ga Allah, dželle še’nuhu, neće uvesti u Džennet. Požurite Džennetu, čije prostranstvo nadilazi Nebesa i Zemlju!”

Umejr ibn-Hišam reče na ove riječi: “Beh, beh”. Božiji Poslanik ga upita zašto govori “beh, beh”. On mu reče: “O Božiji Poslaniče, iz želje da budem od njih”.

Reče mu Muhammed, ‘alejhis-selam: “Ti si od njih!”

Držeći hurme u ruci, Umejr ibn-Hišam izgovori: “Ako budem još živio koliko mi treba da pojedem ove hurme, pa to je predug život”. Baci hurme i upusti se u borbu. Sa zanosom se borio dok nije pao kao šehid (hadis o ovome prenosi Muslim).

U boju se posebno istakao hazreti Hamza. Kuda je on nailazio, glave su padale. Čistio je put oko sebe i desno i lijevo. Imao je crveni ogrtač. Izgledao je - kako su ga neki poredili - kao razjareni bik. Mušrici su padali. Jedni su bježali, drugi se sakrivali.

Ebu-Džehl je dozivao svoja božanstva Lata i Uzata, koji mu se, međutim, ne odazvaše. Njegovima je bilo jasno da je ovo crni dan za njih.

Ashabi su pričali: “Mnogi mušrici su padali mrtvi prije nego što ih musliman dotakne sabljom ili kopljem, što je bio znak da ih meleki ubijaju”.

Vidjevši šta se događa sa mušricima i šta se sprema i vidjevši kako se meleki u saffovima spuštaju sa Nebesa, Iblis se počeo povlačiti i spremati da bježi.

Ranije smo spomenuli da je on izišao u ovaj pohod u liku Surake ibn-Malika, poglavara plemena Benu-Kenaneta. Sve do ovoga momenta je bio sa njima u pratnji. Mušrici su ga primijetili kako se povlači, još misleći da je to Suraka ibn- Malik. Pitali su ga: “Gdje ćeš ti? Zar nam nisi obećao da ćeš biti sa nama i da ćeš nam pomoći?”

On im reče:“Ja vidim nešto što vi ne vidite, ja se bojim Allaha, Allah žestoko kažnjava!”

Zatim se dao u bjekstvo u pravcu mora. Stigao je do obale
i bacio se u more.

O ovome detalju su objavljeni ajeti.

Mušrici su u čudu gledali za njim i tek im tada ništa nije bilo jasno. Što se tiče Ebu-Džehla, on je bio okružen svojim tjelohraniteljima, koji su ga brižno čuvali da mu se šta ne dogodi. Međutim, dvojica mladića, po srodstvu braća iz redova ensarija, uzeše sebi u zadatak da se osvete Ebu- Džehlu. Zaputili su se mjestu gdje se on nalazio. Hrabro su se borili i uspjeli u naumu. Jedan od njih je ispričao:

“Približio sam se Ebu-Džehlu i snažno ga udario sabljom po nogama. Obje noge sam mu presjekao. Njegova krv me polila. Njegov sin Ikrime,

vidjevši da mu je otac u opasnosti, priskočio mu je u pomoć i snažno me udario sabljom po ruci, tako da je moja ruka ostala visiti samo na koži. Moj brat je prišao u pomoć i udario Ebu-Džehla smrtonosnim udarcem". Kad se završila bitka, pitao je Muhammed, 'alejhis-selam: "Šta je bilo sa Ebu-Džehlom?"

Tada se pojavio Ibn-Mesud vukući Ebu-Džehlovu glavu, koju je prethodno odsjekao i svezao užetom njegove uši. (Pripovjeda se da je Ebu-Džehl imao veliku glavu, koju, eto, Ibn-Mesud nije mogao nositi.)

Rekao je Muhammed, 'alejhis-selam: "Ovo je Faraon moga ummeta". U ovoj bitki je poginulo 14 muslimana. Ne zna se broj stradalih na protivničkoj strani. Oko sedamdeset ih je zarobljeno. Ostali su se razbježali. Među poginulima su uglavnom bili kurejšijski prvaci, starješine i uglednici. Do ovoga sukoba je došlo sedamnaestog dana mjeseca ramazana.

Muhammed, 'alejhis-selam, naredio je da se tijela poginulih mušrika bace u dno presušenog izvora. Stao je iznad njih i počeo ih dozivati imenima: "O Fulan ibn-Fulan, lakše vam je bilo da ste se pokorili Allahu i Njegovom Poslaniku! Mi smo našli da je istina ono što nam je obećao naš Gospodar, pa jeste li vi našli da je istina ono što je obećao Gospodar svjetova!?"

Omer ibn-FIattab tada reče: "O Allahov Poslaniče, to su tijela bez duša, oni te ne čuju!"

Na to odgovori Muhammed, alejhis-selam: "Tako mi Allaha, vi sada ništa bolje ne čujete ovaj moj govor upućen njima od njih samih, samo što oni ne mogu odgovoriti" (prenose Buhari i Muslim).

Tako su Muslimani doživjeli veliku radost uspjeha. Ostaje svim generacijama da se sjećaju ovih časnih trenutaka koji su brižno Sačuvani od zaborava. Neka je Allahova milost šehidima Bedra!

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, Svemilosnom Milostivom.

Donosim salavat i selma Muhammadu, 'alejhis-selam, njegovoj rasnoj porodici, ashabima i svima koji ga budu slijedili do Sudnjega dana.

Draga i poštovana braćo, cijenjene džematlije!

Allah, dželle še'nuhv., kaže: "O vjernici!Ne ulazite u tuđe kuće đak se ne pripremite i poselamite njene ukućane. To vam je bolje ne bi li se opomenuli. A ako u njima ne nađete nikoga, nemojte u njih ulaziti dok vam se ne dozvoli. Ako vam se kaže: 'Vratite se', vi se vratite. To vam je čišće. A Allah zna ono što radite"[123].

I kaže: "Kad budete pozdravljeni pozdravom, otpozdravite ljepšim od njega ili istim uzvratite. Allah sve prati!" (Nisa, 86.).

Abdullah ibn-Amr ibn-As prencsi da je jedan čovjek pitao Allahova Poslanika, 'alejhis-selam: "Šta je od islama najvrjednije?"

Rekao je: “Da nahraniš hranom (koma je potrebna) i nazivaš selam poznatom i nepoznatom” (Buhari i Muslim).

Draga i poštovana braćo, islam propisuje pozdravljanje selamom pri susretu i rastanku. To je odlika islamske kulture. Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, poučio nas je da će Allah, dželle še’nuhu, dati da će se povećati ljubav i naklonost među onima koji budu nazivali selam.

Rekao je Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam: “Stigle su među vas bolesti prethodnih naroda: mržnja i zavidnost. Mržnja je brijač, ali ne kose, nego vjere. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, nećete ući u Džennet dok se ne budete voljeli. Hoćete li da vas obavijestim čime ćete to postići? Širite selam među vama” (El-Bizar, sa dobrim senedom).

Ebu-Hurejre, r. a., prenosi da je Alalhov Poslanik, ‘alejhis- selam, rekao: “Ima pet dužnosti muslimana prema muslimanu: Odgovorioti na selam, posjetiti bolesnika, pratiti dženazu, odazvati se na poziv i nazdraviti mu kad kihne (riječima jerhamukumullahu - Allah ti se smilovao);[124].

Nazvati selam je sunnet, a odgovoriti na selam je farz (obaveza).

Rekao je Allah, dželle še’nuhu: “Kad budete pozdravljeni (selamom) odgovoritte ljepšim ili istim".

Od adaba islamskog učenja je da onaj koji pristiže naziva selam onima kod kojih dolazi, da jahač nazove selam pješaku, onaj koji stoji da nazove selam onome koji sjedi, manja skupina - većoj skupini, i mlađi da nazovu selam starijima.

Selam se upotpunjava rukovanjem i iskazivanjem dodatnog pozdrava merhaba, što znači: dobro došao!

Bera ibn-Azib prenosi daje Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, rekao: “Kad se sretnu dvojica muslimana i rukuju, bit će im oprošteno prije nego što se rastanu”'[25] (Tirmizi).

Enes nas upoznaje da su se ashabi Allahovog Poslanika, ‘alejhis-selam, rukovali pri susretu, a kad bi se vraćali s putovanja grlili bi se (Munziri).

Naš pozdrav je pozdrav mira. Mi smo ponosni na taj pozdrav, jer se njegovim prakticiranjem svakodnevno stavljamo u misiju širenja mira među muslimanima. Nijedan musliman ne bi smio proći pored muslimana a da ga ne oslovi sa selamom. Ako, pak, bude oslovljen sa selamom, onda mora odgovoriti na njega onome ko mu ga je nazvao.

Ako su, pak, dva muslimana u nesporazumu i nastane zahlađivanje odnosa, onda je bolji od te dvojice onaj koji prvi počne sa selamom.

Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, rekao je: “Nije dozvoljeno da musliman ne govori sa muslimanom više od tri dana. Ko bude prekidao vezu sa muslimanom više od tri dana i umre, ući će u Džehennem “ (Ebu-Davud i Nesai), a Munziri je rekao da je sened ovoga hadisa po Buharijinim i Muslimovim uvjetima).

Uzvišeni Allah je rekao: “O vjernici, uđite u mir svi zajedno, ne slijedite šejtanove stope, jer vam je on jasni neprijatelj. A ako se pokolebate

nakon što su vam došli jasni dokazi, znajte da je Allah Moćan i Mudar”[126].

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!
Hvala Allahu, Gospodaru svejtova, Sveopćem Dobročinitelju, Milostivom. Neka je salavat i selam Alalhovom Poslaniku Muhammedu, ‘alejhis-selam, njegooj časnoj porodici, ashabima i svima koji slijede njegovu uputu do Sudnejga dana.
Draga i poštovana braćo, cijenjene džematlije!

U današnjoj hutbi govorit ćemo o dočeku ramazani-šerfifa. Upravo se nalazimo na pragu ramazani-šerifa. To je mjesec koji je Allahov poslanik Muhammed, ‘alejhis-selam, nazvao šehrun azimu (veličanstveni mjesec) i šehrun mubarekun (blagoslovljeni mjesec). U ovom veličanstvenom mjesecu je noć Kadr, Noć određenja, koja je vrjednija od hiljadu mjeseci. U ovom mjesecu je Allah Uzvišeni propisao post u danima ramazana, a noćni namaz učinio dobrovoljnim - ostavio na volju vjernicima da ga izvršavaju dobrovoljno.

Među odlikama veličanstvenog mjeseca ramazana je i ta će se onome ko u njemu izvrši neku nafilu (dobrovoljni ibadet) računati kao da je izvršio farz izvan ramazana.

Ovaj veličanstveni mjesec je mjesec strpljenja (sabura), a nagrada za sabur je Džennet.

Ovaj veličanstveni mjesec je mjesec muvasat - solidarnosti.
Vjernici svijeta imaju obavezu pokazati neograničenu solidarnost sa muslimanima Afganistana koji su trenutno
najsiromašniji muslimani svijeta i, dodatno tome, izloženi agresiji najmoćnije sile svijeta. Alije Allah veći, moćniji i jači.
Mjesec ramazan je mjesec u kome se povećava rizk (opskrba) vjerniku. Ko priredi iftar postaču, imat će nagradu kao da je roba oslobodio i oprostit će mu se grijesi i Allah će ga napojiti s vrela Poslasnikovog (Havda) i nakon toga, sve do ulaska u Džennet, neće osjetiti žeđ.

To je mjesec čiji je prvi dio rahmet (milost), sredina njegova je oprost od grijeha (magfiret), a kraj je oslobađanje od vatre (itk mine nnar). Ko svome robu ili podaniku ili radniku ublaži teškoću, Allah će njega osloboditi od vatre.

Ibn-Mesdu, r. a., prenosi da je Allhov Poslanik, ‘alejhis- selam, rekao: “Lev ja’lemul-ibadu ma fi ramadane letemmennet ummeti en jekune seneten” (Da znaju ljudi šta je ramazan, poželjeli bi da ramazan bude cijelu godinu).

Ebu-Hurejre, r. a., prenosi da je Allahov Poslanik, ‘alejhis- selam, rekao: “Men same ramadane imanen ve ihtisaben gufire lehu am tekkaddeme min zenbihi” (Ko posti ramazan a vjernik je i nada se Allahovoj nagradi, bit će mu oprošteni prethodni grijesi); bilježi Buhari.

Allahov Poslanimk, ‘alejhis-selam, upozorio je da nekim osobama neće biti oprošteno ni za ramazan, a to su: mudminu-l-hamri (stalni pijanica), akun livalidejhi (neposlušnik prema roditeljima), katiu rahim (koji kidaju rodbinske veze) i mušahin (onaj koji ne govori sa bratom muslimanom duže od tri dana).
U doba vladavine halife Omera ibn-Hattaba, r. a., on je naredio da se svake noći džematile klanja teravija namaz u Poslanikovoj džamiji za jednim imamom. Prije toga su ljudi
klanjali odvojeno i podijeljeni u grupe. Kad su ga upitali zašto je to učinio, odgovorio je da je to zbog hadisa koji je čuo od Allahova Poslanika, ‘alejhis-selam, a koji glasi: “Uistinu je Allah Uzvišeni postavio Arš na mjestu koje se zove Iiazireti- -Kuds, a on je sav od nura (svjetlosti), a u njemu je toliko rneleka čiji broj samo Allah zna, obožavaju Allaha nikako ne praveći pauzu te kad nastupe ramazanske noći traže dozvolu od Allaha za spuštanje na Zemlju da klanjaju s ljudima. Svake noći ti meleki se spuštaju na Zemlju i svako ko njih dodatkne i oni njega dodatknu, taj postaje sretati i nikad više neće biti nesretan”.
Omer je tada rekao: “Preče nam je da i mi svaku noć klanjamo džematile ne bi li postigli to”[127] (Šu’abil-imani; bilježi Bejheki).
Molim Uzvišenog Allaha da nam u srcima usadi ljubav prema mjesecu ramazanu i da ga dočekamo onako kako ga pravi vjernici dočekuju, da ramazanske dane ispostimo, a noću da klanajmo i da nam grijesi naši budu oprošeteni, i da Allah pošalje pomoć ummetu Muahmmedovom.
Miinchen, 23. šaban 1422./9. novembar 2001. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!;
Hvala Allahu, Gospodaru svjetova. Svemilosnom, Milostivom. Donosim salavat i selam Allahovom Poslaniku Muhammedu, ’alejhis-selam, njegovoj časnoj poodici, ashabima i svima onima koji slijede njegov put do Sudnjeg dana. Amin!
Draga i poštovana braćo!
Uzvišeni Allah kaže: “Mi smo ti dali Kevser (vrelo u Džennetu).
Pa, klanjaj se svome Gospodaru i kurban kolji. Uistinu će tvoj neprijatelj bez spomena ostati”;[128]
“A kada Ibrahim reče: ‘Gospodaru moj, učini ovaj grad sigurnim i sačuvaj mene i sinove moje da se klanjamo kipovima. Oni su, Gospodaru moj, mnoge odveli na stranputicu. Onaj ko bude mene slijedio - moje je vjere, a onaj ko bude protiv mene ustajao, pa - Ti uistinu, praštaš i milostiv si. Gospodaru naš, ja sam neke potomke svoje naselio u dolini u kojoj se ništa ne sije, kod Tvog Časnog Hrama, da bi, Gospodaru naš, namaz obavljali. Zato učini da srca nekih ljudi čeznu za njima i opskrbi ih raznim plodovima da bi zahvalni bili...’ Hvala Allahu koji mi je u starosti podario Ismaila i Ishaka; Gospodar moj, uistinu, uslišava

dove. Gospodaru moj, daj da ja i neki potomci moji obavljamo namaz; Gospodaru, Ti usliši dovu moju"';
"...'Pripremite za njega lomaču', povikaše, 'pa ga u vatru bacite'. I htjedoše ga na muke staviti, ali Mi ih učinismo poniženim. 'Idem onamo gdje mi je Gospodar moj naredio', reče. On će mene kuda treba uputiti. Gospodaru moj, daruj mi porod čestit!' I Mi smo ga obradovali dječakom blage naravi. I kad on odraste toliko da mu u poslovima poče pomagati, Ibrahim mu reče: 'O sinko moj, u snu sam vidio da te trebam zaklati, pa šta ti misliš?' 'O oče moj', reče, onako kako ti je naređeno postupi, naći ćeš me strpljivim'. I njih dvojica poslušaše, i kad ga on čelom prema zemlji položi, Mi ga zovnusmo: 'O Ibrahime, ti si se Objavi u snu odazvao, a Mi ovako nagrađujemo one koji dobra djela čine'. To je zaista bilo pravo iskušenje. I kurbanom ga velikim iskupismo. I u naraštajima kasnijim mu spomen sačuvasmo. Neka je selam Ibrahimu. Eto tako mi nagrađujemo one koji dobra djela čine" (Saffat, 97.-110.).

Ovi kur'anski ajeti nam vraćaju sjećanje na Poslanika Ibrahima, 'alejhis-selam, kojega se na današnji dan sjeća cijeli islamski ummet. Kurban je vjerska obaveza koja, u ovakvoj formi kako je prinose i izvršavaju muslimani, datira još od Ibrahima, 'alejhis-selam.

Također, je i Bejtullah, koga je i ove godine hodočastilo više od dva miliona hadžija, zgrada koju je podigao Ibrahim, 'alejhis-selam, sa svojim sinom Ismailom, 'alejhis-selam.

Ibrahim, 'alejhis-selam, prvi dio svoga života je proveo na teritoriji sadašnjeg Iraka, gdje su ga idolopoklonici htjeli spaliti te su ga živog bacili u vatru, ah ga je dragi Allah sačuvao. Odatle se Ibrahim, 'alejhis-selam, po naređenju Allaha, dželle še'nuhu, preselio na teritoriju Palestine. Iz Palestine je, po naređenju Allaha, dželle še'nuhu, otišao da sagradi Bejtullah u Mekki.

Irak, Palestina i Mekka su odrednice koji zauzimaju centralno mjesto u medijima današnjice. Ne spominju samo muslimani Irak, Palestinu i Mekku i Ibrahima, 'alejhis-selam, i njegove sinove Ismaila, 'alejhis-selam, i Ishaka, 'alejhis- selam. Irak spominju kao posebnu opasnost za širu regiju Bliskog Istoka. Amerika, kao najmoćnija svjetska sila, vodi inicijativu i stvara koaliciju da bi se izvršila invazija na Irak i promijenio aktualni režim. Mnogo je indicija da se to čini iz dva glavna razloga:

1. Pokušaj uništenja bilo koje vojne sile koja bi mogla predstavljati neposrednu opasnost po stabilnost i sigurnost Izraela, čije prisustvo u regiji je okupaciono- kolonijalističkog karaktera;
2. Ovladavanje i gospodarenjem naftnim izvorima, nad kojima trenutno kontrolu drži iračka vlast.

Prisustvo oko 200.000 vojnika iz američkih trupa u regiji Zaljeva je činjenica koja ne treba ravnodušnim ostaviti nijednog pojedinca iz ovog ummeta. Nažalost, činjenice nas tjeraju na gorko priznanje da islamski

ummet današnjice nejma ljude koji mogu zaštiti i braniti svoja bogatstva koja im je Allah dao, teritoriju, čast i din. Procjene i analize uleme se svode na činjenicu da je to radi udaljavanja od učenja dini-islama. Stoga se apelira na ummet da se - ako želi izlaz nabolje iz aktualnih situacija - treba vratiti vjeri. Bajrami su prilika da se opomenemo i da zajednički razmislimo da nam je potrebno jedinstvo i međusobna solidarnost i upućenost jednih na druge.
Allahov Poslanik, ‘alejhis-selam, navodio je kakvi muslimani trebaju biti: “Primjer vjernika u njihovoj međusobnoj ljubavi i njihovoj milosti, i njihovom saosjećanju, kao primjer je jednoga tijela (džeseda); ako zaboli jedan organ, onda trpi cijelo tijelo”; “Primjer vjernika je kao primjer zgrade; jedna cigla se naslanja na drugu i tako čine jako zdanje.”'[29]
Muslimanima današnjice je izbijen iz ruku bilo koji razlog kojim bi mogli pravdati svoje podjele, međusobne sukobe, netrpeljivost, kritičnost, zavidnost i neprijateljstvo. Sve se to mora prevazići jer je velika opasnost na pomolu. Upitan je imam Ahmed, r. a., o tomo kojem od dvojice ljudi da se da prednost da bude vojskovođa: jedan je jak i sposoban, ali diktator-griješnik, a drugi je dobar, moralan, ali slabić (daif), kojeg bi imam Ahmed stavio na čelo vojske. Imam je odgovorio: “Što se tiče grješnika-diktatora koji je jak i sposoban, njegova snaga i sposobnost je u korist muslimanima, a slabost-griješenje i diktatura protiv njega samog. A što se tiče dobrog i pobožnog, ali slabog i nesposobnog, njegova dobrota i pobožnost je u njegovu korist, a njegova slabost i nesposobnost na štetu muslimana. Ja bih se opredijelio za jakog i sposobnog, grješnika- diktatora”.
Jer, rekao je i Poslanik, ’alejhis-selam: “Allah će podržati ovu vjeru sa čovjekom griješnikom”'[30].
[129]Buhari.
[130]Buhari,6/125.
Rekao je i Poslanik, ’alejhis-selam: “Ko bude postavljen na neku funkciju da upravlja muslimanima i postavi jednog čovjeka na odgovorno mjesto, a zna da pored njega ima drugi koji je sposobniji za to, taj je iznevjerio Allaha, poslanika i muslimane”1[31].
Naravno da smo u pravu s našim komentarima o propustima u upravljanju u mnogim arapsko-islamskim zemljama. Naprimjer, čuli ste za vijest da je 60 posto teritorije Kuvajta stavljeno na uslugu stranim vojnim trupama, pa se postavlja pitanje ko je tu stvarni vladar.
Dolaskom na Bajram, mi dokazujemo da smo muslimani vjernici. Učenjem tekbira, mi uljepšavamo i ukrašavamo naše bajrame. Unesimo što više radosti u srca članova naših porodica, rodbine, džemata i svih članova ummeta! Ne dozvolimo sebi da bilo kojim činom i potezom oskrnavimo svetost i čistotu Bajrama! Posebno bi bilo griješno prisustvovati mjestima gdje se toči i prodaje alkohol, pa makar neki to

nazivali i bajramskim veseljima, sijelima i svečanostima.
Islamska zajednica je institucija koja može i treba svojim vjernicima organizirati bajramske svečanosti. Zato koristim priliku još jednom vas pozvati na bajramsko sijelo koje organizira Džemat “Sabur”, 14. februara, u petak, s početkom u 18 sati, na adresi Agnes-Bernauer str. 241, kod Westbada. Ispred Islamske zajdenice se zahvaljujem vlasniku prostora Muharemnu Ekiću, koji je za ovu priliku besplatno ustupio prostor Islamskoj zajednici. Neka mu dragi Allah ukabuli i u sevap upiše. Amin!
Podsjećam vas, braćo vjernici, na važnost pripadanja i sudjelovanja u aktivnostima Islamske zajednice, koja nam treba pomoći da lakše očuvamo svoj islamski identitet na prostoru gdje živimo.
Rekao je Muhammed, ’alejhis-selam: "Ko se ne brine o potrebama zajednice muslimana, taj i nije od njih”.[132]
Posebno je važno da se održimo i opstanemo organizacijski u džematu u dijaspori. Dužnost nam je emanet islama prenijeti na našu djecu.
A kako bismo u tome uspjeli ako nejmamo Islamsku zajednicu, džemate, imame i vjersku literaturu? Gdje bi se šerijatski vjenčavali naši mladići i djevojke ako ne bi bilo džemata i imama? Kako bi se ispraćali na Ahiret naši umrli i ko bi organizirao dženaze i tevhide? Zato, braćo, čuvajmo, zalažimo se i branimo naše džemate, da bi oni čuvali i branili nas!
Hvala Allahu, dželle-še’nuhu, Koji nam je pomogao da smo na organizacijskom planu uspjeli i svake godine uspjeh se povećava. Gdje smo kao Bošnjaci muslimani bili prije deset godina i šta smo imali i gdje smo bajrame klanjali? A šta imamo sada i šta smo sve postigli!? Zato je više razloga za optimizam nego za stalna razočarenja.
“In tensurullahe jensurkum” "Ako Vi pomognete Allahovu vjeru, Allah će pomoći vas”. Ne treba niko strahovati za islam.
Allah će islam sačuvati. Samo se svaki musliman treba truditi da dostigne čast da se može truditi za islam. Allah, dželle še’nuhu, dat će uvijek da će biti čestitih ljudi koji će se brinuti oislamu. Ako to ne budemo mi, bit će neki drugi.
Molim Allaha Milostivog da nam naše kurbane primi u dobra djela, naš bajram-namaz i ostala dobra djela, i molim Ga da nam podari snagu i istrajnost na putu hizmeta islamu.
Svima vam čestitam Bajram. Bajram Šerif mubarek olsun!
München, 10. zu-l-hidždže 1423./11. februar 2003. Godine

U IME ALLAHA, SVEMILOSNOG, MILOSTIVOG!
Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, sveopćem dobročinitelju, Milostivom. Vladaru Sudnjega dana. Donosim salavat i selam Allahovom Poslaniku Muhammedu a.s., njegovom časnom ehli bejtu, ashabima i svima koji slijede njegovo uputu do Sudnjega dana.

Draga i poštovana braćo!

U današnjoj hutbi 13 Rebiul-Ahira 1423 h. / 13. juna 2003 g. po rođenju Isa a.s. govorit ćemo o vrijednosti navikavanja i prakse u upotrebi lijepog govora. Svi ste više puta čuli za poslovicu "lijepa riječ i gvozdena vrata otvora". Smatram da smo u velikoj potrebi da svi izvršimo reviziju naših govora, navika upotrebe uzrečica, poštapalica, načina izražavanja i komuniciranja jednih sa drugima, s ciljem poboljšanja. Neka niko za sebe ne kaže da je savršen i da nejma više šta usavršavati. Allah dž.š. je rekao: "Zar ne vidiš kako Allah navodi primjer- lijepa riječ kao lijepo drvo: korijen mu čvrsto u zemlji, a grane prema nebu; ono plod daje u svako doba koje Gospodar njegov odredi,- a Allah ljudima navodi primjere da bi pouku primili. A ružna riječ je kao ružno drvo: iščupanom drvetu s površine zemlje nema opstanka." /Ibrahim,24-27/

I objavio je: "Reci robovima Mojim da govore samo lijepe riječi.."/Isra,53/

Allahov Poslanik a..s je rekao: "Musliman je onaj od čijeg jezika i ruku su sigurni drugi muslimani."(Buharija i Muslim) "Ko šuti spašen je."(Tirmizi i Ahmed)

"Znak lijepog islama jednog čovjeka jeste da se ne miješa u ono što ga se ne tiče."(Tirmizi, Ibn Madže.)

"Allah se smilovao onome ko čuva svoj jezik, spozna svoje vrijeme i uskladi način života svoga stim vremenom." /Dejlemi/

"Čovjeku je dovoljno grijeha da prepričava sve što čuje." (Buhari)

"Ko želi da živi u miru, neka ustraje u šutnji." (Bejheki) "Samoća je bolj od lošeg društva, a dobar drug je bolji od samoće. Dogovor o dobru je korisniji od šutnje,a šutnja je opet, bolja od dogovaranja o zlu."(Hakim i Bejheki)

"Lijepa riječ je sadaka." (Muslim)

"Allahu je najmiliji onaj čovjek koji svojim lijepim savjetima (riječima) uputi na pravi put najviše Njegovih robova." (Ahmed) .

Jusuf beg Čengić u svojoj kasidi Avdija savjetujući svoga sina rekao je:

"Dobar čovjek ne šara on nikoga ne vara lijepom riječu otvara tvrda vrata Avdija.

Pravi čovjek što reče Prevariti on neće,
Da mu svijet ne reče:
"Nuto lašca Avdija."
Vazda zbori izrično,
Nemoj mrljat dvolično,
Več kaži odlučno Baš što misliš Avdija.
Što ne misliš vršiti,
Nemoj ni obećati,
Jere ćeš se stidjeti Od družine Avdija.

“Neki čovjek je dobrovoljno učio ezan u džamiji i Sindžeru, ali tako neprijatnim glasom da je kod slušalaca izazivao negodovanje. Osnivač džamije, neki vezir, pravedan i dobre duše, nije želio da ga uvrijedi. Reče mu:”0 dobri čovječe, ova džamija ima svoje stare mujezine i svakom od njih odredio sam pet zlatnika plate. Tebi ću dati deset ako odeš u neko drugo mjesto.” Tako se i dogovore i ovaj ode. Nakon nekog vremena susretne on emira pa mu reče:”Gospodaru, ti si meni nanio štetu što si me za deset zlatnika uklonio iz ovoga mjesta. Tamo kud sam otišao daju mi dvadeset da pređem u drugo mjesto, ali ja ne pristajem.” Emir se grohotom nasmija pa reče: “Nemoj nipošto pristati dok ti ne daju pedeset zlatnika.”

“Niko tako ne grebe čisteći blato sa stijene Kao što tvoj ružni glas grebe srce.” /Đuslistan.str. 136/ Draga i poštovana braćo, neka nam citirani ajeti, hadisi i mudrosti pomognu da se navikavamo i treniramo da samo lijepo, iskreno i o dobru govorimo a da se klonemo ružnog i nevaljalog govora. S napomenom da znamo da se niko ne rađa sa svršenim moralnim vrijednostima nego se moralne vrijednosti a među njima je itekako izrazita lijep govor, stiču odgojem, treniranjem i vježbom. Neka nam dragi Allah pomogne da usavršimo u nama ovu plemenitu osbinu. Amin.

Draga i poštovana braćo!

U današnjoj hutbi, 11. Šabana 1420 h. godine ili 19. Novembra 1999 g. progovorit ćemo o vrijednosti odabrane noći u islamu „Lejletul-beraet" koja dolazi 15. Noć Šabana. Ranije smo govorili općenito o vrijednosti ovoga meseca u kome se sada nalazimo naglasivši važnost ibadeta koji se izlaže Gospodaru svjetova Allahu dž.š.

Uzvišeni Allah kaže:“O vjernici, Allaha se bojte i nastojte da mu se umilite i na putu se Njegovu borite da biste postigli ono što želite. “ (El-Maide 35)

A u poznatom Hadisi kudsijji Uzvišeni Allah preko jezika svoga poslanika Muhammeda a.s je rekao:“Ko iskazuje neprijateljstvo prema mome evliji (prijatelju, zaštitiniku, dobrom robu) }a mu njavljujem rat.Neprestano mi se moj rob približava nafilama tako da ga zavolim. A kada ga zavolim sluh sam njegov kojim sluša, vid kojim gleda, ruka kojom radi, noga kojom ide. Ako Me upita dajem mu, a ako od Mene zaštitu traži štitim ga." (El-Buhari)

Imam Bejheki je zabilježio predaju od Aiše r.a. koja je rekla:“Allahov Poslanik a.s. je jedne noći klanjao nafilu ostavši tako dugo na sedždi da sam pomislila da je mrtav. Bivši u toj pomisli ustala sam i dotakla ga, nakon čega se njegov prst pomače. Vratila sam se u postelju i slušala kako izgovara:

“Euzu biavfike min ikabike ve euzu biridake min sehtike ve euzu bike minke ilejke la uhsi senaen alejke kema esnejte ala nefsike.”

Kada je podigao glavu sa sedžde i završio namaz reče mi: “O Aiša, zar si pomislila da ti je Allahov Poslanik uskratio tvoja prava?” Ne, Allaha mi, Allahov Poslaniče, ali sam pomislila da si umro zbog dugog trajanja tvoje sedžde, reče Aiša. Znaš li ti koja je ovo noć, upita poslanik. Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, odgovorih mu. Ovo je noć polovina šabana u kojoj Allaha promatra ljude i oprašta onima koji traže oprosta, smiluje se onima koji mole milost a uskraćuje je pakosnicima i njima sličnima. Završi Poslanik a.s.

Bejhekija je također zabilježio predaju od Aiše r.a. u kojoj je Posalnik a.s. rekao:“Došao mi je Džibril - Emin i rekao:“Ovo je noć polovine Šabana. U njoj Allah oslobodi od Džehennema toliko ljudi koliko je dlake na stadu Beni Kelba. Allah u njoj neće ni pogledati mušrika, spletkaroša, onoga koji prekida odnose sa rodbinom, nemoralna čovjeka, onoga koji je zao roditeljima i notornog pijanicu."

Ova noć se zove i imenom ,,Lejletul-ardi“ noć izlaganja djela. Ovako je to objasnio Poslanik a.s.:“U 15 noći Šabana sva djela se izlažu Gospodaru svjetova zato ja najviše volim da mi djela budu izložena pred Njim a ja postač.“

Ona se još zove imenom „noć rasporeda i odluke" „Lejletul- kismi ve takdiri". Edinaveri bilježi hadise u kojima stoji da Allah dž.š. stavi na znanje meleku smrti koja će bića usmrtiti u toj godini."

Ibn Madže r.a. je zabilježio hadis u kome je Poslanik a.s. rekao: „Kada nastupi lejletul- beraet bdijte u njoj a dan koji slijedi postite."

Kako provesti ovu noć? Imam Gazalija navodi predaju od Hasana Basrije koju on prenosi od 30 ashaba da se tu noć klanja nafila koja se zove ,,salatul-hajri“ od 100 rekjata, učeći na svakom rekjatu 10 puta ihlas i predavajući selam na svaka dva rekjata. Ovaj namaz se može klanjati i u džematu. Imam Nevevi ne određuje broj rekjata, što znači da se može klanjati i manji ili veći broj rekjata.

U tu svrhu mi Vas obavještavamo da ćemo, inšaellah u penedjeljak naveče 22. novembra poslije jacije namaza i našem masdžidu organizirati klanjanje nefile namaza želeći da tako oživimo u zajedničkom ibadetu makar dio noći. Iz ubjeđenja da je zajednički ibadet draži Allahu dž.š. pd pojedinačnog. Pozivam vas da se odazovete i obavjestite vašu familiju, prijatelje i simpatizere. Neka nas Allah čuva i vodi pravom putu! Amin!

BAJRAMSKA HUTBA - RAMAZANSKI BAJRAM

01. ŠEVVAL 1431 H.G

Hvala Allahu, Svemilosnom Milostivom. Vladaru Sudnjega dana. Donosim salavat i selam Muhammedu a.s. njegovom časnom ehli bejtu, ashabima, tabiinima i svima koji budu slijedili njegovu uputu do Sudnjega dana.

Draga i poštovana braćo!
Danas je prvi dan ramazanskoga bajrama. Mi smo došli na bajram namaz da iskažemo zahvalu Allahu dž.š. što smo ispostili još jedan ramazani šerif s nadom i vjerom da su nam svi grijesi oprošteni i da smo zaslužili Allahovu nagradu džennet. Želja mi je da se lijepo osjećate u ovom našem mesdžidu koji smo uspjeli podići u protekloj deceniji. Bajramske hutbe su meni bile prilika da skrećem pažnju i informiram posjetioce o aktivnostima oko kupovine i izgradnje mesdžida. Vjerujem da dijelim s vama ponos što smo uspjeli za naše muslimane obezbjediti ovu zgradu u kojoj možemo klanjati i ibadet činiti dragom Allahu. Ovoga ramazana bili smo svjedoci ponovnih rušenja mesdžida u BiH što smo svi bolno doživjeli. Nije vam nepoznato da su Hrvati u Sturbama kod Livna u toku proteklog ramazana porušili novoizgrađeni mesdžid.
A pored toga opet se je moglo čuti iz Bošnjačkih usta kako na izborima u oktobru treba glasati za Komšića kao hrvatskog kandidata za predsjedništvo!Tobe ja rabbi šta još treba Bošnjaku od alameta pa da se uhaviza? S druge strane povećajmo zahvalnost što ovdje možemo graditi i održavati džamije bez da nam to iko zabranjuje i spriječava nas. Zato sam odredio da prva bajramska poruka današnje hutbe bude naša briga o džamijama. Ne može se biti pravim muslimanom bez džamije. Džamije nama trebaju. Evo primjera; dolazi bajram, raspitujemo se gdje možemo klanjati bajram? Naravno džamije su za to. I ova naša džamija je sretna vašom posjetom u ovom odabranom danu. Kada nam djeca prispiju za mekteba i vjerske pouke opet je neminovno da se obratimo džamiji. U mjestima gdje nema džamijskog aktivnog života buja i razvija se džahilijjet (neznanje). Mnogo je pitanja na temu zašto nam je potrebna džamija na koja bi uslijedili zadovoljavajući odgovori. Jednostavno, vjernik ne može živjeti bez džamije. Zato je naša briga za održavanje džamija pokazatelj našeg imana.
Resulullah a.s. rekao je: “Ko se ne brine o potrebama muslimana taj nije od njih.”
Bajram je vjernicima propisan druge godine po hidžri i od tada se svake godine redovno klanjaju bajrami. Bajram se na arapskome jeziku naziva id. A to znači dan u kome se vjerniku vraća nagrada za njegov trud. U slučaju ramazanskog posta vjerniku se na dan bajrama vraća nagrada za post, teravih namaz, mukabelu, noćno bdijenje, zekjat, sadakatul-fitr i si a u slučaju hadžskog bajrama nagrada je za hadž i kurban. Sa’d ibn Evs El-Ensari prenosi od svoga oca da je rekao:”Rekao je Resulullah a.s.:”Kada bude ramazanski bajram, meleki se rasporede po putevima i dozivaju:Poranite o skupino muslimanska Plemenitom Gospodaru koji pruža puno dobra i daje za to nagradu. Vama je naređen post pa ste postili, nareženo vam je noćno klanjanje pa ste klanjali. Bili ste pokorni

vašem gospodaru, pa primite danas nagradu. Kada završe namaz pozove se glasom. Uistinu vam je Gospodar oprostio, vratite se vašim kućama sa oproštenim grijesima. Ovo je dan vaše nagrade. Ovaj dan se na nebesima naziva danom nagrade.” (Prenosi Taberani)
Druga ramazanska poruka:
I ovog ramazana smo imali priliku slušati prozivke na račun islama i muslimana posebno u zapadnim zemljama. To nas kao sljedbenike islama ne treba posebno zabrinjavati niti remetiti na našem putu. Čak šta više, to nas treba još više učvrstiti na putu islama. Kao ilustraciju spomenutog naveo bih primjer knjige od autora Thilo Sarecena u kojoj je na uvredljiv način tretirao muslimanske useljenike u zapadna društva predstavljajući ih da su to skupine parazita i debila koja žive i razmnožavaju se na račun države. U kur'anu stoji da ćemo od onih kojima je data knjiga prije slušati mnogo uvreda i neprijatnosti. Čuli ste i za pastora Tery Džonija koji poziva na spaljivanje Kurana na 11 septembar. U svemu ovome najhitnije je kako će to na nas djelovati. Nikada nije bilo sve istina što drugi misle o nekome a u onome djelu gdje ima istine treba je prihvatiti i ne ljutiti se ako nas neko savjetuje zbog toga. Naravno ako ima muslimanskih useljenika koji se ponašaju u ovim društvima kako je prikazao spomenuti autor, i mi to osuđujemo ali ne može,o prihvatiti da su svi muslimani takvi. Mi podstičemo da se ljudi mjenjaju na bolje. U tom kontekstu je poruka ajeta da Allah neće izmjeniti stanje jednog naroda dok taj narod ne
izmjeni sebe. “Innellahe la jugajjiru maa bikavmin hatta jugajjiru ma bi ennfusihim.”
I drugi primjer arapskog režisera igrani film ve ma meleket ejmanukum...u kome je tretirao položaj žene u učenju islama i na perfidan način pozvao na njeno oslobađanje iz toga položaja. Naravno filmu je objeručke iskazana dobrodošlica u Njemačkoj baš u ovome ramazanu. Allah dž.š. je objavio da iz njihovih usta izlazi mržnja a da je gore ono što kriju njihova prsa. Vjernici ne treba da se žaloste niti tuguju. Oni će biti pobjednici ako budu pravi vjernici.”

Prenosi se da je ibn Ababs upitan: koji je najbolji dan, najbolji mjesec i najbolje djelo? - Najbolji dan je petak, najbolji mjesec ramazan a najbolje djelo namaz u njegovom vaktu. Nakon 3 dana vijest o ovom stigla je do Alije ibn Ebi Taliba pa je rekao da su pitali najveće mudrace, učenjake i fakihe sitoka i zapada ne bi bolje odgovorili ali ja kažem: najbolje djelo je ono koje Allah od tebe primi, najbolji mjesec je onaj u kome se čovjek iskreno pokaje. Najbolji dan je onaj u kome napustiš dunjaluk a vjernik si!
I na kraju: Draga braćo obavještavam se da naš džemat ove godine obilježava Jubilej 20 godina našeg rada i postojanja. Naše najveće ostvarenje je ova vakufska zgrada a najvažnija akcija koju smo vodili u

proteklom periodu je akcija vakifa kojom smo uspjeli otplatiti ovaj hajrat. Do tada imamo u planu uraditi monografiju džemata u kojoj ćemo spomenuti najvažnije detalje naše 20-togodišnje prošlosti. Pozivam Vas sutra drugog dana bajrama da zajednički obilježimo dan šehida bajramskom akademijom u dvorištu naše džamije a
za tu priliku smo pripremili veliki šator. Molim Allaha dž.š. da nam ibdet ukabuli i u sevap upiše i neka Vam je hairli bajram. Bajram mubarek olsun!

LITERATURA

1. Kur'ani-Kerim,
2. "Sahihu-l-Buhari",
3. "Sahihu-l-Muslim",
4. Safijurrahman El-Mubarekufuri "Er-Rehiku-l-Mahtum",
5. Abdul-Halim Mahmud, Isra i Miradž, El-Kalem, Sarajevo 1995.
6. Abdul-Halik Muhammed Eš-Šami, Zadul-Hatib, Darul-Vefai, Mensura-Egipat, 1990.
7. Hudžetul-Islam Šejh Ebu Hamid Muhammed El-Gazali, Mukašefetul-kulubi el-Mukarribi min Allamil-Gujubi, Darul- Bešairi, Damask, 1994.
8. dr. Ali Husejni el-Harbutili, Tarihul-Kabeti, Darul-Džil, Bejrut,i99i.
9. dr. Tevfik el-Va'i, El-Hatabetu ve i'dadul-hatibi, Darul-Jekini, Mensura-Egipat, 1996.
10. Abdullah bin Husejn el-Mahtub, El-Hikmetul-baligah fl hutabi šuhuri ve seneti, El-Mektebetul-ilmijjeti, Mekka /bez godine izdavanja/
11. Abdul-Vehhab abdul-Latif(Ustaz i muderris na Azheru),Muhtaratul-ehadisi vel-hikemi,En-Nahdah,Mekka,1397 h.
12. Šejh Ebi Medin Šuajb bin Abdillahi el-Harifiš(u 810 h.), Er-Revdul-Faik fil mevaizi ve rekaik, Kairo,1993.
13. pejh Osman ibn Hasen bin Ahmed bin Šakir el-Havbevi, Zubdetun Nasihin fil-va'zi vel-iršadi,Darul-Bešairi, Damsk, 1995.
14. Abdul-Kadir Isa Dijab, El-Mizanul-adil,Dairetul-iftai,Damask,1978.
15. Nezir Muahmmed Mektebi, Hasaisul-hutbeti vel-hatibi, Darul-Bešairil-ilmijjeti,Bejrut-Liban,i994.
16. šejh Bessam Difdt'i.El-Hatabetul-islamijjetu muasireti.Dar abdul-Medžid, Damask, 1994.
17. šejh Abdul-Hamid Kišk, El-Hutabul-minberijjeti, Daru-sehafeti, Kairo, /Bez godine izdavanja/
18. Imam Šemsudin Muhammed bin Ahmed bin Osman Ez-Zehebi (662-748), El-Kebairu, Mektebetu Daril-Bejan, Damask,1991.
19. šejh Ali Mahfuz-Ustaz Azhera, Hidajetul-Muršidine ila turukil- va'zi vel-hitabeti, Darul-MA'rifeh, Bejrut /Bez godine izdanja/

Imam Hafiz ibn Redžeb el-Hanbt'li (736-795 h.), Letaiful-mearif, Dar ibn Kesir, Damask, 1996.

Ebu Bekr el-Džezairi, Minhadžul-Muslim, Darul-Fikr, Bejrut, 1992. Ebu Talha Muhammed Junus abdus-Setar, Huden ve bušra li džiranil-habibi Mustafa,, Metabiu Rešid, Medina Muanevvera,1417b.
Ahmed abdurrahman ibn Kuddame Makdisi, Minhadžul-Kasidine, Darul-Vefai,1990.
Imam Ebu Zekerijja Jahaj bin Šeref En-Nevevi, Rijadu-ssalihine, Daru-sekafetil-arebijjeti, Bejrut, 1994.
Imam Ebu Lejs Nasr bin Muhammed ibn Ibrahim Es-Semerkandi, Tenbihul-gafiline, Dar Erkam ibn Erkam, Bejrut.
Kami Ebu Umejr (alim Azhera), Silahul-Hatibi fi hutabil- minberijjeti, Mektebetu Nusejr.
U veoma dobrom predgovoru ovoj knjizi, napisanom s izuzetnim senzibilitetom i dignitetom, samo se u jednom ne slažem s autorom Fikretom ef. Arnautom. To je dio pasusa u kome konstatira da objavljivanje nekih hutbi smatra korisnim, ali ne da bi iste te hutbe koristili imami i ponavljali ih. Iza toga navodi vrlo uvjerljivu argumentaciju takvoga stava. Ali, ipak, nalazim da je to Fikret ef. Arnaut učinio iz čiste skromnosti (što, inače, treba ubrojati u spomenuti dignitet ove knjige i autorov senzibilitet), da, recimo, ne bi ispalo da se nameće kolegama ili da imalo takne njihovu sujetu.

To što Fikret ef. Arnaut nije mogao dozvoliti sebi, neka bude dozvoljeno meni, kao, također, potpisniku ove knjige, i to u dvostrukoj ulozi - kao njezin recenzent i urednik.

Urednik i recenzent ima pravo na takvu opservaciju, tim prije što izrazito uvažava hatibsko zvanje i cijeni autorove kolege. I baš zato smatram da je veoma dobro što se ova knjiga pojavljuje i radi ostalih hatiba, kojima itekako može pomoći, biti im pri ruci i kao podsjetnik ili kao inicijacija,
i kao ohrabrenje pri njihovim pripremama za hutbe, pogotovo što ti ljudi pripremanju hutbi pristupaju s velikom odgovornošću. Gotovo nikad, naime, nisam bio na džumi ili na bajram-namazu a da je hutba bila inprovizirana. Iz većine je izvirao temeljiti odnos hatiba spram ove njihove doista odgovorne obaveze.

Kao čovjeku koji se i sam bavi organiziranjem teksta i govora, dobro mi je znano da to zahtijeva izuzetan
napor, pogotovo što ne postoje udžbenici iz kojih bi se učilo raznolikim obrascima sastavljanja hutbi, a i znam (prihvatajuči to s čuđenjem) da se u medresama ne izučava retorika kao poseban predmet. Otuda smatram da će ova knjiga Fikreta ef. Arnauta, u vrlo izraženom nedostatku slične literature, veoma dobro doći i njegovim kolegama i pomoći im da im - koliko god bile i drage - muke pripremanja hutbi budu snošljivije. Time, kao i Fikret ef. Arnaut, naravno, ne mislim na doslovno ponavljanje ovdje objavljenih hutbi, ali itekako mislim na dobrodošlo potpomaganje njima.

Dakle, ne mislim samo na hatibe, ali mislim i na njih. Ne samo na njih, nego i na njih. Tako se slažem sa Fikretom ef. Arnautom da se iz hutbi sakupljenih u ovoj knjizi i općenito može učiti. I ne samo “nešto”, kako zaključuje Fikret ef. Arnaut.

Može se mnogo. I mogu mnogi.
Time mislim i na širu i najširu čitalačku publiku. Podvlačim ovo “najširu”, jer hutbe u džamijama i mesdžidima s radošću sluša takav, najširi krug ljudi, pa je velika prilika ove knjige da njezini čitaoci ne budu samo usamljeni pojedinci (kakva je, nažalost, relacija između Bošnjaka i čitanja knjiga), nego i da ova knjiga dođe do ruku najširega kruga, u ovome primjeru vrlo potencijalnog čitalačkog kruga. Da oni koji su slušali hutbe (konkretno ove hutbe, ali i oni koji općenito slušaju hutbe) budu u funkciji i njihovih čitalaca. Zapravo, smatram da im ova knjiga treba biti vrlo intrigantna. U početku, možda, zato što oni ispunjavaju farz kojeg se Bošnjaci najviše pridržavaju (klanjanje džume, čiji je sastavni dio obaveze slušanje hutbe), odnosno što ispunjavaju vadžib kojega se Bošnjaci još više pridržavaju (a to je klanjanje bajram-namaza, čiji je, opet, obavezujući dio hutba). Pa, zašto, onda, ne bi imali i knjigu o tome u čemu i sami sudjeluju?! Nadalje će ova knjiga već sama moći učiniti svoje i neće dopustiti da ostane samo u kredencu, u regalu ili na (ne)namjenskim policama, nego će zaintrigirati i da se otvori. A kad se to dogodi, knjige kao ova budu i pročitane.

Radi objektivne mogućnosti da, izbor hutbi Fikreta ef. Arnauta, dospije do najšire čitalačke publike te mogućnosti da i ovi redovi iz pogovora budu, isto tako, čitani, vratio bih se na istaknutu tezu o neuspostavljenosti realacije između Bošnjaka i čitanja knjiga. Jer, kao što je među nama klanjanje bajram-namaza najpribraniji vadžib, i kao što se spram džume odnosimo kao spram najprakticiranijeg farza, ovo je prilika za podsjećanje daje i nama, kao muslimanima, knjiga farz. I mi za Kur’an kažemo Kitab, kažemo Knjiga. Mi smo, dakle, ummet Knjige, umrnet Muhammeda, alejhis-selam, kojemu je - u umetu i Poslaniku - dana Posljednja Božija Objava u vidu Knjige. Zato je neupitna naša obaveza naspram čitanja. A pogotovo nama, dijela evropskoga ummeta koji se naziva Bošnjacima i kome je čitanje vrlo ubojito oružje protiv vlastitoga nestajanja u zaboravu.

I iz ove knjige možemo mnogo toga naučili. Svi. I koji mislimo da mnogo znamo i koji priznajemo da nedovoljno znamo, naučiti ćemo više. Saznati mnogo toga što nismo znali, ili nismo znali do tih pojedinosti i tančina, ili će nas podsjetiti na nešto o čemu smo znali, pa ili smo pozaboravili ili o tome nismo baš toliko znali.

Knjiga je upravo tako i sastavljena - za sve kategorije, i starosne i prema stepenovanju našega znanja o islamu, što je vrlo teško postići, ali

je to uovome slučaju i podrazumijevajuće.
Jer, obraćajući se džematu sa sedme stepenice minbera, hatib se obraća vrlo raznolikom mnoštvu.

Posebno pitanje hatiba i hutbi jest kako uvijek i iznova biti nov, svjež, ne ponavljati se i ne biti dosadan, pototovo kad se
- a tako je najčešće - govori manje-više istome džematu. To je, zaista, izuzetno umijeće.

Sve postaje još zahtjevnije kad se govori o onome o čemu svi mnogo znaju. U ovoj knjizi je, tako, između ostaloga, riječ o vrlo poznatim događajima kao što su Isra i Mi'radž, Bitka na Bedru, Bitka na Mu'ti, ili kad se - što je također neizbježno u prilikama hutbi -govori, recimo, o Lejletu-l- Kadru, tradiciji Kurban-bajrama ili o Hedžeru-l-esvedu. E, tu potpuno dolazi dolazi do izražaja hatibovo umijeće. To Fikret ef. Arnaut umije. Kako? Tako što nudi "podatak više", što je ovdje figurativna odrednica, jer se, zapravo radi o čitavome nizu ili nizovima tih podataka, pri tome konsultirajući više izvora i ne libeći se da u svoj govor unese i mišljenja koja su u zanimljivu spregu doveli poznati i manje poznati učenjaci, navodeći i njihova imena.

Mnogo toga bi se dalo izdvojiti, ali čitaocima skrećem pažnju da još jednom pročitaju hutbu s naslovom "Poruke ajeta iz sure Isra". Kad to učine, pretpostavljam da neće moći odoljeti da je ne pričitaju još jednom. A pogotovo će to učiniti kad na kraju te hutbe pročitaju datum kad je ona održana. Pazite, ta hutba je izgovorena 1990. godine! Sve kockice njezinog mozaika poredane su, pak, tako kao da je održana u proljeće 2003. godine.
Posebnu dimenziju ovoj knjizi daju bajramske hutbe kao svojevrsna hronologija događanja u vezi sa novim mesdžidom džemata "Sabur" u Münchenu. Objavljivanje
tih hutbi predstavlja izuzetnu dokumentaciju, svjedočeći o istrajavajućoj upornosti da se postigne rezultat koji, u početku, posmatraču sa strane (odnosno, čitaocu ove knjige) djeluje kao utopija, zatim se razbuktava nada, da bi, opet, uslijedili podaci o gubljenju daha akcije prikupljanja sredstava za novi mesdžid, kad se učini da još jedino Fikret ef. Arnaut - iznalazeći nove ideje i uporno pozivajući džematlije - nije izgubio volju da se dođe do cilja... A onda
- saznajemo iz ove knjige - jednoga lijepoga Bajrama (a svaki je Bajram lijep), jednoga posebno lijepoga Bajrama u Miinchenu, Bošnjaci dočekaju da bajram-namaz klanjanju u svom sanjanom i dosanjanom mesdžidu!

Iz toga treba učiti i naučiti da se s muslimanima, da se i s Bošnjacima, sve može samo ako se hoće. Pa i kad se učini da oni neće, ne treba posustati, jer primjer iz Miinchena dokazuje da se sve može ako se zaista hoće. Time je ova knjiga i više nego "i registrator zbivanja u

sredini u kojoj su muslimani manjina, a žele organizirati svoj vjerski život koliko je to moguće bolje u ovakvim prilikama”. Iako to u u ovoj prilici ističe na skroman način, ali Fikret ef. Arnaut vrlo ispravno konstatira značaj toga “da ostane pisani trag o aktivnostima, inicijativama, projektima, uspjesima, problemima, radostima, žalostima i drugome što je često isticano ili se na njega ukazivalo u hutbama”.
Zato je dilemu iz predgovora o (ne)zapisivanju hutbi bolje svesti na to treba li s minbera govoriti bez čitanja ili to treba govoriti čitajući. Tu je praksa, ne samo kod Bošnjaka, nego općenito u muslimana, vrlo podijeljena. Tako i kad su u pitanju primjeri najučenijih ljudi među bošnjačkim alimima, ali i kad se uvjerimo kako se to čini u ostalim dijelovima islamskoga svijeta.

Fikret ef. Arnaut iznosi vrlo razložnu argumentaciju zašto on prednost daje onome čemu je daje, protežirajući uživo izgovorenu riječ. Odnosno, slobodni govor, kako to autor određuje, smatrajući da veći efekt imaju hutbe iskazane živim riječima, pri čemu su “glas, dikcija, oštriji ili mekši ton faktori koji utiču na uspješnost hutbe”. Zato može biti tačno što Fikret ef. Arnaut kaže daje “to sve normalnije kad to hatib čini usmenim načinom i bez čitanja”. Međutim, ne osporavajući takvo mišljenje, evo se pokazalo ispravnim to što su hutbe u ovoj knjizi, ipak, zapisane; bez obzira je li to učinjeno unaprijed ili naknadno (recimo s magnetofonske vrpce).

Jedan naš davni znameniti zapisivač, Bošnjak Mula Mustafa Bašeskija, zapisao je: “Što nije zapisano - ne postoji. Što je zapisano - ostaje”. Više je nego dobro što je zapisano ovo što je objavljeno u ovoj knjizi, na kojoj autoru najiskrenije čestitam, a čitaocima je isto tako preporučujem.
Isnam Taljić, književnik
Sarajevo, muharrem 1424./april 2003. Godine

DODATAK

- Arapski tekst džumanske hutbe
- Arapski tekst kurban bajramske hutbe
- Arapski tekst Ramazansko bajramske

HUTBE

DŽUMANSKA HUTBA NA ARAPSKOM JEZIKU

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

خُطْبَةُ الْجُمُعَةِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَ نَسْتَغْفِرُهُ وَ نَسْأَلُهُ الْكَرَامَةَ فِيمَا بَعْدَ الْمَوْتِ لَنَا وَ لِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ نَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُورِ اَنْفُسِنَا وَ مِنْ سَيِّآتِ اَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَلاَ مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلاَ هَادِيَ لَهُ. وَ اَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلَهَ اِلاَّاللّٰهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ. اَرْسَلَهُ بِالْحَقِّ بَشِيراً وَ نَذِيراً وَ سِرَاجاً مُنِيراً. لِيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيّاً وَ يَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ. صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَ اَصْحَابِهِ الْكِرَامِ الْمُهْتَدِينَ وَ سَلَّمَ تَسْلِيماً كَثِيراً. نَسْأَلُ اللّٰهَ رَبَّنَا اَنْ يَجْعَلَنَا مِمَّنْ يُطِيعُهُ وَ يُطِيعُ رَسُولَهُ وَ يَتَّبِعُ رِضْوَانَهُ وَ يَجْتَنِبُ سَخَطَهُ يَا خَيْرَ الْمَسْؤُلِينَ وَ يَا خَيْرَ الْمُعْطِينَ. قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ: (Ajet)

وَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ: (Hadisi šerif)

Ovdje se drži vaz

اَلاَ اِنَّ اَحْسَنَ الْكَلاَمِ وَ اَبْلَغَ النِّظَامِ كَلاَمُ اللهِ الْمَلِكِ الْقَادِرِ الْعَزِيزِ الْعَلاَّمِ كَمَا قَالَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى فِي نَظْمِ الْكَلاَمِ :"وَ اِذَا قُرِئَ الْقُرْاٰنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَ اَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ. " اَعُوذُبِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَانِ الرَّحِيمِ اِنَّ الدِّينَ عِنْدَاللهِ الاِسْلاَمُ.

Odna se sjedne i uči

بَارَكَ اللهُ لَنَا وَ لَكُمْ وَ لِسَائِرِالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ اَلأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالأَمْوَاتِ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

Onda se ustane i uči drugi dio hutbe

اَلْحَمْدُ للهِ حَمْدَالْكَامِلِينَ وَالصَّلاَةُ وَ السَّلاَمُ عَلَى رَسُولِنَا وَ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلَى اٰلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ. تَعْظِيمًا لِنَبِيِّهِ وَ تَكْرِيمًا

لِفخامَةِ شأْنِ شرَفِ صَفِيِّهِ فَقالَ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ قائِلٍ مُخْبِراً وَ آمِراً: "إِنَّ اللهَ وَ مَلآئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يا اَيُّهاالَذّينَ آمَنواُ صَلُّوا عَلَيْهِ وَ سَلِّمُوا تَسْليماً." اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَماَ صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهيمَ وَ عَلَى آلِ اِبْراهيمَ اِنَّكَ حَميدٌ مَجيدٌ. اَللَّهُمَّ بارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَماَ بارَكْتَ عَلَى اِبْرَاهيمَ وَ عَلَى آلِ اِبْراهيمَ اِنَّكَ حَميدٌ مَجيدٌ.

Onda se uči dova

اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنينَ وَالْمُؤْمِناتِ وَالْمُسْلِمينَ وَالْمُسْلِماتِ اَلأَحْياءِ مِنْهُمْ وَالأَمْواتِ اِنَّكَ سَميعٌ قَريبٌ مُجيبُ الدَّعْواتِ يا اَرْحَمَ الرَّاحِمينَ. اَللَهُمَّ اَصْلِحْ اَحْوَالَنا وَ اَحْسِنْ اَعْمالَنا وَ بَلِّغْنا مِمّا يُرْضيكَ لَنا وَ وَلِّ اُمورَنا خِيارَنا وَ لاَ تُوَلِّ اُمُورَنا شِرارَنا وَ لاَ تُوآخِذْنا بِماَ فَعَلَ السُّفَهاءُ مِنّا وَ كُنْ لَنا وَ لاَ تَكُنْ عَلَيْنا وَاجْعَلْ هَذَالْبَلَدَ آمِناً مُطْمَئِنّاً رَخِيّاً سَخِيّاً مَحْرُوساً مَحْفوُظاً بِحِفْظِكَ وَ اَمانِكَ وَ سائِرَ بِلادِ الْمُسْلِمينَ وَ الْقُرىَ. اَللَهُمَّ انْصُرْ مَنْ نَصَرَ الدّينَ وَ خْذُلْ مَنْ خَذَلَ الْمُسْلِمينَ وَكْتُبِ الصِّحَّةَ وَالسَّلاَمَةَ وَالْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ عَلَيْنا وَ عَلىَ جَميعِ الْمُؤْمِنينَ وَالْمُؤْمِناتِ وَالْمُسْلِمينَ وَالْمُسْلِماتِ فِي بَرِّكَ وَ بَحْرِكَ مِنْ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ اَجْمَعينَ. وَ سَلاَمٌ عَلىَ الْمُرْسَلينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمينَ.

Onda se uči ovaj ajet

"اِنَّ اللهَ يأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَلأَحْسانِ وَ ايتاءِ ذي الْقُرْبىَ وَ يَنْهىَ عَنِ الْفَحْشاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّروُنَ."

اَقِمِ الصَّلاَةَ! اِنَّ الصَّلاَةَ تَنْهىَ عَنِ الْفَحْشاءِ وَالْمُنْكَرِ وَ لَذِكْرُاللهِ اَكْبَرُ واللهُ يَعْلَمُ ما تَصْنَعوُنَ.

خُتْبَةُ عيدِالأَضْحىَ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي جَعَلَ الْكَعْبَةَ قِبْلَةً لِلأَنَامِ. وَ فَضَّلَ يَوْمَ الأُضْحِيَّةِ عَلىَ سائِرِ الأَيَّامِ. فَقَالَ ذوُالْجَلاَلِ وَالأِكْرَامِ :" فَإِذَا اَفَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوُاللّٰهَ عِنْدَالْمَشْعَرِالْحَرَامِ." (تَكْبِيرْ)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي وَعَدَ النُّصْرَةَ لأُمَّةِ سَيِّدِالأَنَامِ اَلَّذِي جَعَلَ الْكَعْبَةَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ قِيِاماً لِلنَّاسِ. (تَكْبِيرْ)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي اَكْرَمَ الْحُجَّاجَ بِإِحْسَانِ أَعْلىَ الْمَقَامِ. اَلَّذِي أَكْمَلَ دِينَ حَبِيبِهِ يَوْمَ عَرَفَةِ وَ هُوَ فِي عَرَفَاتٍ. (تَكْبِيرْ)

نَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلَهَ الاَّاللّٰهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَ لاَ نَظِيرَ لَهُ وَ لاَ مِثَالَ لَهُ. اَلَّذِي جَعَلَ الأُضْحِيَّةَ سُنَّةَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ. وَ نَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدِنَاَ وَ سَنَدَنَاَ وَ مَوْلاَنَاَ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَ حَبِيبُهُ وَ رَسوُلُهُ اَلَّذِي سَنَّ

الأَطْعَامَ مِنْ لُحومِ الضَّحَايَا لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ وَالْأَيْتَامِ. صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ وَ أَوْلَادِهِ وَ أَزْوَاجِهِ وَ اَصْحَابِهِ وَ اَتْبَاعِهِ وَ خُلَفَائِهِ الرَّاشِدِينَ الْمُرْشِدِينَ الْمَهْدِيِينَ مِنْ بَعْدِهِ وَ وُزَرَائِهِ الْكَامِلِينَ فِي عَهْدِهِ، خُصوُصاً مِنْهُمْ عَلَى سَادَاتِنَا أَبِي بَكْرٍ وَ عُمَرَ وَ عُثْمَانَ وَ عَلِيٍّ وَ عَلَى بَقِيَّةِ الصَّحَابَةِ وَالْقَرَابَةِ وَ التَّابِعِينَ وَ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ رِضوَانُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِمْ وَ عَلَيْنَا اَجْمَعِينَ.أَمَّا بَعْدُ ، فَيَا عِبَادَاللهِ إِتَّقُوااللهَ وَ اَطِيعُوهُ اِنَّ اللهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْ وَ الَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ.

Vaz

اَلاَ اِنَّ اَحْسَنَ الْكَلَامِ وَ اَبْلَغَ النِّظَامِ كَلَامُ اللهِ الْمَلِكِ الْقَادِرِ الْعَزِيزِ الْعَلَّامِ كَمَا قَالَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى فِي نَظْمِ الْكَلَامِ :"وَ اِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فاسْتَمِعُوا لَهُ وَ اَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ. " اَعوُذُبِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِـــــسْمِ اللهِ الرَّحْمَانِ الرَّحِيمِ اِنَّ الدِّينَ عِنْدَاللهِ الاِسْلَامُ.

Onda se sjedne i uči

بَارَكَ اللّٰهُ لَنَا وَ لَكُمْ وَ لِسَائِرِالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ اَلأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالأَمْوَاتِ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

Onda se ustane i uči drugi dio hutbe

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ حَمْدَالْكَامِلِينَ وَالصَّلاَةُ وَ السَّلاَمُ عَلىَ رَسُولِنَا وَ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلىَ آلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ. تَعْظِيماً لِنَبِيِّهِ وَ تَكْرِيماً لِفَخَامَةِ شَأْنِ شَرَفِ صَفِيِّهِ فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ قَائِلٍ مُخْبِراً وَ آمِراً: "إِنَّ اللّٰهَ وَ مَلاَئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلىَ النَّبِيِّ يَا اَيُّهَاالَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَ سَلِّمُوا تَسْلِيماً." اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلىَ مُحَمَّدٍ وَ عَلىَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلىَ اِبْرَاهِيمَ وَ عَلىَ آلِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلىَ مُحَمَّدٍ وَ عَلىَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلىَ اِبْرَاهِيمَ وَ عَلىَ آلِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

Onda se uči dova

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ اَلأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالأَمْوَاتِ اِنَّكَ سَمِيعٌ قَرِيبٌ مُجِيبُ الدَّعْوَاتِ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. اَللّٰهُمَّ اَصْلِحْ اَحْوَالَنَا وَ اَحْسِنْ اَعْمَالَنَا وَ بَلِّغْنَا مِمَّا

يُرْضِيكَ لَنَا وَ وَلِّ اُمُورَنَا خِيَارَنَا وَ لاَ تُوَلِّ اُمُورَنَا شِرَارَنَا وَ لاَ تُوآخِذْنَا بِماَ فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا وَ كُنْ لَنَا وَ لاَ تَكُنْ عَلَيْنَا وَاجْعَلْ هَذَالْبَلَدَ آمِناً مُطْمَئِنّاً رَخِيّاً سَخِيّاً مَحْرُوساً مَحْفُوظاً بِحِفْظِكَ وَ اَمَانِكَ وَ سَائِرَ بِلاَدِ الْمُسْلِمِينَ وَ الْقُرىَ. اَللّٰهُمَّ انْصُرْ مَنْ نَصَرَ الدِّينَ وَ خْذُلْ مَنْ خَذَلَ الْمُسْلِمِينَ وَ كْتُبِ الصِّحَّةَ وَالسَّلاَمَةَ وَالْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ فِي بَرِّكَ وَ بَحْرِكَ مِنْ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ اَجْمَعِينَ. وَ سَلاَمٌ عَلَىَ الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

ONDA SE UČI OVAJ AJET

وَ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَداً وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَ كَبِّرْهُ تَكْبِيراً.

RAMAZANSKO BAJRAMSKA HUTBA

خُطْبَةُ عِيدِالْفِطْرِ

اَللّٰهُ اَكْبَرُ ، اَللّٰهُ اَكْبَرُ، اللّٰهُ اَكْبَرُ كَبِيراً وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ كَثِيراً ، وَ سُبْحَانَ اللّٰهِ بُكْرَةً وَ اَصِيلاً. لآ اِلَهَ اِلاَّاللّٰهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ. خَلَقَ كُلَّ شَيْئٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيراً. (تَكْبِيرْ)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي جَعَلَ مِنَ الأَيَّامِ اَيَّامِ سَعِيدَةً يُصَبُّ فِيهاَ الْخَيْرَ عَلَىَ عِبَادِهِ صَالِحِينَ. وَ يَنْزِلُ فِيهاَ رَحْمَتَهُ وَ بَرَكَاتَهُ وَ يَجْعَلُهاَ لِلْمُؤْمِنِينَ سُرُوراً وَ لِلْمُتَّقِينَ نُوراً وَ بَهْجَةً وَ حَبُوراً. (تَكْبِيرْ)

سُبْحاَنَ مَنْ جَعَلَ رَمَضَانَ شَهْرَ الصِّيَامِ وَالْقِيَامِ. (تَكْبِيرْ)

وَ سُبْحاَنَ مَنْ غَفَرَ الذُّنُوبَ وَ سَتَرَالْعُيُوبَ وَ اَكْمَلَ الْقُرْآنَ هِدَايَةً لَناَ. (تَكْبِيرْ)

VAZ

اَلاَ اِنَّ اَحْسَنَ الْكَلاَمِ وَ اَبْلَغَ النِّظَامِ كَلاَمُ اللهِ الْمَلِكِ الْقَادِرِالْعَزِيزِ الْعَلاَّمِ كَماَ قَالَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى فِي نَظْمِ الْكَلاَمِ :"وَ اِذاَ قُرِئَ الْقُرْاٰنُ فاسْتَمِعوُا لَهُ وَ اَنْصِتوُا لَعَلَّكُمْ تُرْحَموُنَ. " اَعوُذُبِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَانِ الرَّحِيمِ اِنَّ الدِّينَ عِنْدَاللهِ الاِسْلاَمُ.

Onda se sjedne i uči

بَارَكَ اللهُ لَناَ وَ لَكُمْ وَ لِسائِرِالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِناَتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِماَتِ اَلأَحْياَءِ مِنْهُمْ وَالأَمْواَتِ بِرَحْمَتِكَ ياَ اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

Onda se ustane i uči drugi dio hutbe

اَلْحَمْدُ للهِ حَمْدَالْكاَمِلِينَ وَالصَّلاَةُ وَ السَّلاَمُ عَلىَ رَسوُلِناَ وَ نَبِيِّناَ مُحَمَّدٍ وَ عَلىَ اٰلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ. تَعْظِيماً لِنَبِيِّهِ وَ تَكْرِيماً لِفَخاَمَةِ شأْنِ شَرَفِ صَفِيِّهِ فَقاَلَ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ قاَئِلٍ مُخْبِراً وَ آمِراً:"اِنَّ اللهَ وَ مَلاَئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلىَ النَّبِيِّ ياَ اَيُّهاَالَّذِينَ آمَنوُا صَلُّوا عَلَيْهِ وَ سَلِّموُا تَسْلِيماً."اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلىَ مُحَمَّدٍ وَ عَلىَ اٰلِ مُحَمَّدٍ كَماَ صَلَّيْتَ عَلىَ اِبْراَهِيمَ وَ عَلىَ اٰلِ اِبْراَهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. اَللَّهُمَّ باَرِكْ عَلىَ مُحَمَّدٍ وَ عَلىَ اٰلِ مُحَمَّدٍ كَماَ باَرَكْتَ عَلىَ اِبْراَهِيمَ وَ عَلىَ اٰلِ اِبْراَهِيمَ اَنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

Onda se uči dova

اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِناَتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِماَتِ اَلأَحْياَءِ مِنْهُمْ وَالأَمْواَتِ اِنَّكَ سَمِيعٌ قَرِيبٌ مُجِيبُ الدَّعْواَتِ ياَ اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. اَللَّهُمَّ اَصْلِحْ اَحْواَلَناَ وَ اَحْسِنْ اَعْماَلَناَ وَ بَلِّغْناَ مِمَّا يُرْضِيكَ لَناَ وَ وَلِّ اُموُرَناَ خِياَرَناَ وَ لاَ تُوَلِّ اُموُرَناَ شِراَرَناَ وَ لاَ تُواَخِذْناَ بِماَ فَعَلَ السُّفَهاَءُ مِنَّا وَ كُنْ لَناَ وَ لاَ تَكُنْ عَلَيْناَ وَاجْعَلْ

هَذَاالْبَلَدَ آمِناً مُطْمَئِنّاً رَخِيّاً سَخِيّاً مَحْرُوساً مَحْفُوظاً بِحِفْظِكَ وَ امَانِكَ وَ سائِرَ بِلادِ الْمُسْلِمِينَ وَ الْقُرى. اَللّٰهُمَّ انْصُرْ مَنْ نَصَرَ الدِّينَ وَ اخْذُلْ مَنْ خَذَلَ الْمُسْلِمِينَ وَ كْتُبِ الصِّحَّةَ وَالسَّلاَمَةَ وَالْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ عَلَيْنَا وَ عَلى جَمِيعِ الْمؤْمِنِينَ وَالْمؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ فِي بَرِّكَ وَ بَحْرِكَ مِنْ اُمَّةِ مُحَمَّدٍ اَجْمَعِينَ. وَ سَلاَمٌ عَلىَ الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

Onda se uči ovaj ajet

وَ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَداً وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَ كَبِّرْهُ تَكْبِيراً.